74 let Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

PETEK, 19. novembra 2021

Leto LXXIV, št. 92, cena 2,00 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Nasprotovalo le malo staršev

V šolah se je v sredo za vse učence in dijake začelo obvezno samotestiranje, ki bo odslej potekalo vsak ponedeljek, sredo in petek. Tudi v gorenjskih šolah je samotestiranje v glavnem steklo brez težav.

Mateja Rant

Kranj – Samotestiranje od srede dalje poteka v šolah, starši šoloobveznih otrok pa so morali podati pisno soglasje oziroma nesoglasje k izvajanju testiranja. Samotestiranje bodo praviloma izvajali ob ponedeljkih, sredah in petkih, učencem pa pripada 15 hitrih testov za samotestiranje na mesec, ki jih prevzamejo v lekarni. Učenci in dijaki, ki testiranja s testi HAG za samotestiranje ne izvajajo, se po navodilih ministrstva za izobraževanje, znanost in šport izobražujejo na daljavo.

Na OŠ Toneta Čufarja Jesenice je po besedah ravnatelja Gabra Klinarja samotestiranje potekalo brez težav. »Opaziti je bilo, da je večina otrok tega že vajena. Kljub temu je bilo pri starših nekaj pomislekov, zato smo dan pred testiranjem pripravili videokonferenco za starše učencev, na kateri smo predstavili, kako bo potekalo testiranje, in odgovarjali na njihova vprašanja.« Soglasja za samotestiranje v šoli nimajo za približno 3,5 odstotka svojih učencev, ti se bodo šolali na daljavo. »Gradiva bodo dobili v spletnih učilnicah, a treba se je zavedati, da bodo to zgolj neka minimalna navodila, katero snov morajo predelati in katere cilje usvojiti ter kako lahko pridejo do teh informacij.« Zgodilo se je tudi, da je nekaj staršev, kljub temu da niso podpisali soglasja, otroke pripeljalo v šolo, a so v tem primeru ravnali po navodilih ministrstva in so jih morali starši priti iskat. Samotestiranje je opravilo nekaj več kot sedemsto otrok, od tega so bili trije učenci pozitivni.

▸ 3. stran

Učenci in dijaki se po novem testirajo trikrat na teden v šoli. / Foto: Gorazd Kavčič

Denar za gorenjska domova

Jeseniški in kranjski dom starejših sta bila uspešna na razpisu React-EU, ki je namenjen izboljšanju standarda v javnih domovih. S pomočjo kohezijskih sredstev bodo na Jesenicah zgradili nov objekt za začasno namestitev in dnevno varstvo stanovalcev, v Kranju pa bodo med drugim uredili decentraliziran prezračevalni sistem.

V Domu dr. Franceta Bergelja Jesenice bodo zgradili nov objekt za začasno namestitev in dnevno varstvo starejših, velika pridobitev pa bo tudi garažna etaža. / Foto: Tina Dokl

Urša Peternel, Simon Šubic

Jesenice, Kranj – Dva gorenjska domova za starejše občane, Dom upokojencev dr. Franceta Bergelja Jesenice in Dom starejših občanov Kranj, sta bila uspešna na razpisu za pridobitev nepovratnih sredstev iz pobude React-EU. Na Jesenicah bodo prejeli 3,3 milijona evrov, v Kranju pa skoraj milijon evrov. V Domu dr. Franceta Bergelja bodo po besedah direktorice dr. Karmen Arko zgradili novo stavbo, tako imenovani objekt E.

▸ 5. stran

Prilogi:

jeseniške novice
deželne novice

Zaradi povečanega obsega dela zaposlimo več
JELOVICA
PROIZVODNIH DELAVCEV (m/ž)
Za več informacij pokličite na 04 5113 236 ali 041 356 068 oz. sledite spodnji povezavi.
www.jelovica-hise.si/zaposlitev.html

AKTUALNO
Zdravstvo stopilo skupaj kot še nikdar
V bolnišnicah se je včeraj zdravilo 1095 covidnih bolnikov, od tega 245 v intenzivni terapiji, v sredo 251. Minister Janez Poklukar je dejal, da poteka največja mobilizacija zdravstvenega kadra v zgodovini samostojne Slovenije. 2

GORENJSKA
Eno, dve, tri kolesa ...
Do prihodnje sezone naj bi v gorenjskih občinah postavili enotne rdeče tablice, ki bodo označevale kolesarske povezave in usmerjale kolesarje. Novost bo certifikat Kolesarju prijazen ponudnik, standard storitve bo označen z enim, dvema ali tremi kolesi. 5

ZDRAVJE
Porast virusnih obolenj pri otrocih
Poleg respiratornega sincicijskega virusa (RSV) med najmlajšimi krožijo še drugi virusi. Znaki pri večini virusov so enaki. Ko otrok zboli, naj ostane doma in naj ne hodi v vrtec, pravi Alenka Paternoster Zadravec iz ZD Kranj. 15

GG+
Od boja za življenje do boja za medalje
To je zgodba dvojčkov Martina in Eve Močnik iz Radomelj. Rojena sta bila kot nedonošenčka pred osemnajstimi leti, tehtala sta komaj dobrih devetsto gramov. Danes sta uspešna športnika, obetavna tekača na smučeh. 24

VREME

Danes in jutri bo pretežno jasno z jutranjo meglo. V nedeljo se bo v gorah pooblačilo, drugod bo še nekaj sonca.

–1/12 °C

jutri: pretežno jasno

Zdravstvo stopilo skupaj, kot bi morala stopiti tudi družba

V bolnišnicah se je včeraj zdravilo 1095 covidnih bolnikov, od tega 245 v intenzivni terapiji, v sredo 251. Minister Janez Poklukar je povedal, da so bolnišnice zagotovile skupaj 288 kapacitet v intenzivni terapiji in ob tem dejal, da poteka največja mobilizacija zdravstvenega kadra v zgodovini samostojne Slovenije.

Suzana P. Kovačič

K pomoči so pozvali vse, ki so usposobljeni. V bolnišnicah najbolj primanjkuje medicinskih sester, ki so kadarkoli delale v enotah intenzivne terapije, pa tudi drugih, ki so kadarkoli delale v zdravstvu. Prihaja tudi pomoč tistih, ki sicer ne delajo v bolnišnicah. Slika je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

Ljubljana – »S tem prehajamo na maksimum obravnav, ki jih zmoremo, da je standard obravnave še minimalno zadovoljiv,« je na novinarski konferenci pred dnevi poudaril minister Janez Poklukar. Potekajo tudi že priprave, kako se organizirati, če presežemo število 288. »Ob zasedenosti intenzivnih postelj nad 288 uvajamo v zdravstvu skrajne izredne razmere. Pacienti bodo sicer obravnavani, vendar pa bo standard močno zmanjšan. To bo veljalo tako za necovidne kot covidne paciente,« je pojasnil minister Poklukar in dodal: »Glede obravnav smo že sedaj v situaciji, ko po eni strani še komaj rešujemo življenja in po drugi strani zdravimo nujna in hitra stanja. Lahko bi rekli, da imamo uveden t. i. zdravstveni lockdown, saj praktično nimamo druge izbire. Vsi nenujni posegi so odpovedani ali se odpovedujejo.« Da se lažje organizirajo, so centralizirali covidne porode, psihiatrično obravnavo in intenzivno pediatrijo.

Bolnišnice prioritetno usmerjajo svoje kadrovske kapacitete v zdravljenje covidnih bolnikov in necovidnih bolnikov, ki imajo oznako nujno ali zelo hitro. »Ostale kadrovske vire lahko uporabijo za izvajanje nenujnih storitev, ko realizirajo prej navedeno.«

Vsaka pomoč je dobrodošla

Minister Poklukar je vse, ki so usposobljeni, pozval k pomoči. »Najbolj primanjkuje medicinskih sester, ki so kadarkoli delale v enotah intenzivne terapije, pa tudi drugih, ki so kadarkoli delale v zdravstvu. Med zdravniki je največji primanjkljaj pri anesteziologih, intenzivistih, internistih, pulmologih in nevrologih.« A kot pravi minister, je vsaka pomoč zdravstvenega delavca dobrodošla. Prihaja tudi pomoč tistih, ki sicer ne delajo v bolnišnicah. Na pozive se je že odzvalo približno 130 zasebnikov in koncesionarjev, 40 študentov medicine in vsaj 260 dijakov in študentov zdravstvenih srednjih šol in fakultet. Vojaška zdravstvena enota je zagotovila 20 zdravstvenih delavcev, Rdeči križ jih je dal na voljo 120. Na podlagi sklepa vlade za aktivacijo kadrovskih zmogljivosti Civilne zaščite jih je v pripravljenosti 116. »Kadri z vseh področij so se odlično odzvali, kažejo solidarnost in razumevanje v zdravstvu,« je poudaril minister Poklukar in dodal, da je edina stvar, ki ga v tem trenutku navdaja z optimizmom, odločnost zdravstva, da stopi skupaj, kot bi morala skupaj stopiti družba. »Žalostno je, da smo zdravstveni delavci na svoja pleča prejeli ves gnev in razdvojenost te družbe. Stanje duha nas je že pripeljalo na rob zdravstvenega zloma. Še huje je, da se nam v družbi dogaja moralno-etični zlom, nad tem bi se morali globoko zamisliti.« Minister je znova pozval k cepljenju in spoštovanju ukrepov, delodajalce pa pozval, naj delo v čim večji meri organizirajo od doma.

Epidemiološke razmere

... so še vedno zelo resne. V sredo je bilo v državi opravljenih več kot sedemdeset tisoč hitrih antigenskih testov in 9220 PCR-testov, s katerimi so potrdili 3662 novih okužb s koronavirusom, delež pozitivnih PCR-izvidov je bil 39,7-odstoten. Na začetku tedna je bil delež pozitivnih PCR-izvidov več kot 40-odstoten. Povprečje števila okužb zadnjih sedmih dni je skoraj 3200. Samo včeraj je umrlo 23 bolnikov s covidom, skupaj že več kot pet tisoč.

Polno cepljenih proti covidu-19 je v populaciji 54 odstotkov, polno cepljenih polnoletnih 64 odstotkov. Cepilni centri vabijo tudi na odprta cepljenja, brez predhodnega naročanja bodo znova cepili (proti covidu-19 s Pfizerjevim cepivom in proti gripi) tudi v zdravstveni postaji v Kranjski Gori v petek, 26. novembra, od 14. do 18. ure. V primeru, da potrebujete prevoz na cepljenje, lahko pokličete na Občino Kranjska Gora na telefonsko številko 04 5 809 800.

V sredo se je začelo obvezno samotestiranje učencev in dijakov v šoli. V Sekciji za primarno pediatrijo so pripravili tudi kratek video, v katerem je prikazano, kako se sedemletnik samotestira. Vlada je včeraj tehtala nadaljnje ukrepe za zajezitev koronavirusa, odločitve do zaključka časopisne redakcije še niso bile znane.

Maistrovi borci s Škofjeloškega

Škofja Loka – Muzejsko društvo Škofja Loka in Domoljubno društvo general Rudolf Maister Žiri bosta na praznik Rudolfa Maistra, v torek, 23. novembra, pripravila Blaznikov večer z naslovom Maistrovi borci s Škofjeloškega. Prireditev se bo v Sokolskem domu v Škofji Loki začela ob 19. uri, na okrogli mizi pa bodo sodelovali Zvezdan Marković, zgodovinar in izjemen poznavalec tega za slovenski narod pomembnega časa, Milan Lovrenčič, častni predsednik Zveze društev General Maister, Anton Bogataj, podpredsednik Domoljubnega društva general Rudolf Maister Žiri in član Muzejskega društva Škofja Loka, ter Janez Jereb, predsednik Domoljubnega društva general Rudolf Maister Žiri. V Sokolskem domu na Mestnem trgu sta ob tej priložnosti na ogled razstavi Žirovci v bojih za slovensko severno mejo 1918–1919 in General Maister.

Pripravljajo prostorski načrt za dom starejših

Urša Peternel

Breznica – Na Občini Žirovnica so začeli pripravljati občinski podrobni prostorski načrt (OPPN), ki bo na Selu omogočil gradnjo doma starejših občanov oziroma Medgeneracijski in gerontološki center Žirovnica - Bled. Gre za skupni projekt občin Žirovnica in Bled, dom pa bo deloval pod okriljem Doma upokojencev dr. Franceta Bergelja Jesenice.

Po načrtih naj bi bil OPPN sprejet v dobrem letu dnu, saj morajo pridobiti različna soglasja nosilcev urejanja prostora.

VSAK PRVI IN TRETJI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Mali oglas brez kupona zaračunavamo po ceniku, z 20 % popustom za naročnike. Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglasnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, po telefonu 04/201 42 47 ali po e-pošti malioglasi@g-glas.si; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 16. ure.

MALI OGLAS november 2/21

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

❑ prodam ❑ kupim ❑ oddam ❑ najamem
❑ podarim ❑ iščem ❑ nudim ❑ zamenjam

RUBRIKA: _____

Vsebina:

Tel.: _ _ / _ _ - _ _ - _ _ _
Mobitel: _ _ _ / _ _ _ - _ _ _

Nečitljivih kuponov ne objavljamo.

Ime, priimek in naslov naročnika časopisa:

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Kviz Vem! z vami že tisočkrat

Foto: Adrian Pregelj

Po skoraj sedmih letih bo v torek, 23. novembra, premierno predvajan že tisoči kviz Vem!, ki je osvojil je številne družine, saj vsak delovni dan poskrbi za sproščen uvod v konec dneva. Vsaj minuto katere izmed dosedanjih oddaj je v živo videlo že več kot devetdeset odstotkov oz. skoraj 1,75 milijona gledalcev nad četrtim letom starosti. Vem! je v svojem terminu v povprečju že tradicionalno tudi najbolje gledana oddaja v Sloveniji (vir: AGB Nielsen). Sodelujoči tekmovalci in gledalci v nagradnih igrah so do sedaj skupno priigrali za več kot tristo tisoč evrov nagrad. Ustvarjalci oddaje so skupaj z mnogimi znanimi Slovenci že večkrat sodelovali pri dobrodelnih akcijah. Kviz ostaja še naprej v vaši družbi od ponedeljka do petka ob 18.20 na TV SLO 1.
RTV Slovenija podarja dvema naročnikoma Gorenjskega glasa nahrbtno vrečo. Nagradno vprašanje: Kdo sta voditelja kviza Vem! na TV Slovenija? Odgovore s svojimi podatki pošljite do torka, 30. novembra 2021, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva 1, 4000 Kranj ali na koticek@g-glas.si.

Nagrajenki

V nagradni igri, ki je bila objavljena 16. novembra, prejmeta po dve vstopnici za film E.O.F.T 2021 v kranjskem Cineplexxu Mateja Roblek iz Preddvora in Jana Osterman z Visokega. Nagrajenkama čestitamo.

Darilo izžrebanemu naročniku časopisa Gorenjski Glas
Knjigo prejme BRANKO MUHOVEC iz Lesc.
www.gorenjski-glas.si

Nasprotovalo le malo staršev

1. stran

»Glede na to, da čakamo še na rezultate PCR testov za tri učence, bo v najslabšem primeru v karanteni pet oddelkov,« je pojasnil Gaber Klinar.

Hvaležni staršem, ki jih podpirajo

Tudi na Osnovni šoli Tržič, kjer je bila pred dnevi zaradi protesta staršev prisotna celo policija, je v sredo testiranje v razredih steklo brez večjih težav. »Na to smo se začeli intenzivno pripravljati že nekaj časa nazaj in bi se ob tem rada zahvalila vsem učiteljem, ki so mi stali ob strani, ter staršem naših učencev, ki nas razumejo in podpirajo v teh težkih časih,« je poudarila pomočnica ravnatelja Mojca Bečan. V dneh pred začetkom samotestiranja v šoli je bilo namreč po njenih besedah precej burno, saj so bili s strani nekaterih staršev deležni številnih očitkov in groženj. »Ves čas smo poskušali s pogovori omiliti stvari, a nekateri niso želeli prisluhniti, da je naša dolžnost, da vsem zagotavljamo varno šolsko okolje in delujemo v skladu z navodili iz okrožnic pristojnega ministrstva.« Kot pravi, je na srečo takih staršev malo, kljub temu pa ne razume, kako v teh časih, ko se dokazano okužbe širijo tudi v šolah, kot družba ne zmoremo stopiti skupaj. V njihovi šoli z dvema podružnicama se je v sredo testiralo 361 otrok od 468, ker je nekaj oddelkov v karanteni, nekaj učencev pa je odsotnih iz drugih razlogov, od tega sta bila dva pozitivna. Za šolanje na daljavo se je do sedaj odločilo pet odstotkov staršev, katerih otroci v šolo niso prinesli soglasja za samotestiranje.

Tudi ravnateljica OŠ Cvetka Golarja iz Škofje Loke Karla Krajnik je zagotovila, da je samotestiranje potekalo brez težav. Za enajst učencev starši niso podpisali soglasja, zato se bodo izobraževali na domu s pomočjo gradiv v spletnih učilnicah. Še nekaj več kot dvajset otrok pa so starši, kljub temu da niso podpisali soglasja, pripeljali v šolo. »V teh primerih smo potem starše obvestili, naj otroke pridejo iskat, saj moramo spoštovati odlok, in če učenci ne izpolnjujejo pogoja PCT, ne smejo vstopiti v šolo.« Od 833 testiranih otrok v sredo sta bila dva pozitivna.

V šolah je v sredo samotestiranje steklo brez težav. / Foto: Gorazd Kavčič

»Čeprav smo starše že pred tremi tedni obvestili, da je samotestiranje obvezno, so se nekateri učenci v sredo prvič testirali,« pa ugotavlja ravnatelj OŠ Franceta Prešerna Kranj Aleš Žitnik. Kot pravi, samotestiranje ni povzročalo učencem nobenih težav ali travm. »Večina je to storila povsem samostojno, brez kakršnekoli pomoči učitelja.« Upoštevali so tudi želje okrog desetih staršev, ki so želeli biti v sredo ob otroku, ko se je testiral. Na njihovi šoli noben od testiranih otrok ni bil pozitiven. Na daljavo pa se bo šolalo le nekaj otrok, je še dodal Žitnik.

Po podatkih Policijske uprave Kranj so v sredo zaznali zbiranja od deset do največ petdeset oseb pred trinajstimi gorenjskimi osnovnimi šolami. V zaznanih zbiranjih za zdaj niso ugotovili prekrškov, ki sodijo v pristojnost policije. Večinoma je šlo za zbiranje podpisov proti ukrepom in/ali izražanje nestrinjanja z ukrepi v zvezi s covidom-19 v šolah, so pojasnili.

Brez težav tudi v srednjih šolah

Ravnateljica Strokovne gimnazije Šolskega centra Kranj Lidija Goljat Prelogar je zagotovila, da je tudi v njihovi šoli v sredo vse potekalo mirno, saj so dijaki nove ukrepe sprejeli z razumevanjem. Žal ji je le enega dijaka (od 160), ki jih je prišel prosit, ali bi lahko na kakršenkoli način pouk spremljal od doma, saj eden od staršev nasprotuje testiranju v šoli. »Poskušali mu bomo pomagati po najboljših močeh, a treba se je zavedati, da je šolanje na daljavo ta čas privilegij.« Pri samotestiranju so odkrili dva pozitivna dijaka. Kot je izvedela ob pogovorih z ostalimi kranjskimi ravnatelji, tudi nikjer drugje ni bilo težav s samotestiranjem.

V Lazah bodo zgradili kanalizacijo

V Industrijski coni Laze v Stražišču, kjer deluje okoli dvajset podjetij, bodo končno začeli graditi kanalizacijsko omrežje. Vrednost prve faze je ocenjena na 625 tisoč evrov.

Simon Šubic

Kranj – Na območju Industrijske cone Laze v Stražišču bodo v ponedeljek začeli gradnjo prve faze fekalne kanalizacije. Izvajalec del Elicom iz Domžal bo zgradil dva kraka gravitacijske fekalne kanalizacije, krajši krak tlačnega fekalnega voda in črpališče fekalne kanalizacije, so napovedali na Mestni občini Kranj (MOK). Hkrati bodo obnovili tudi vodovodno omrežje, vključno s hišnimi priključki, cestiščem in meteorno kanalizacijo. Vrednost investicije, ki jo bodo predvidoma končali spomladi prihodnje leto, je 625 tisoč evrov.

Na območju Laz trenutno ni kanalizacijskega omrežja, čeprav leži na robu območja Natura 2000 in v tamkajšnji industrijski coni deluje okoli dvajset podjetij. Lastniki podjetij, med njimi sta na primer tudi podjetje za upravljanje z odpadki (tudi nevarnimi) in livarna, ter okoliških stanovanj tako trenutno odvod fekalne vode rešujejo parcialno, večinoma z greznicami.

Po načrtih občine bodo zatečeno stanje reševali v dveh fazah: prva obsega gradnjo kanalizacije in ostale infrastrukture v coni in izgradnjo zadrževalnika pri Sorški reki, v drugi fazi pa nameravajo zgraditi povezavo med zadrževalnikom in obstoječo kanalizacijo na Ješetovi ulici v Stražišču ter infrastrukturo od zadrževalnika do Ješetove ulice. Tem načrtom se je zoperstavila okoljevarstvena organizacija Alpe Adria Green (AAG) v sodelovanju s Civilno iniciativo za zeleno Stražišče, ki se zavzemata za izgradnjo kanalizacije neposredno do Centralne čistilne naprave Kranj, kar je za nekaj let zavleklo postopek izdaje gradbenega dovoljenja, ki je postalo pravnomočno šele aprila letos.

»Pravnomočno gradbeno dovoljenje je pomenilo prelomni trenutek za MOK pri reševanju problematike na območju Industrijske cone Laze. Vloženi napori so se obrestovali in zdaj se lahko vendarle osredotočimo na dela,« pravi župan Matjaž Rakovec.

KOMENTAR
Vilma Stanovnik

Čas za strpnost

Ni dolgo tega, ko sem stala v vrsti v eni živilskih trgovin. Ker sem se v zadnjih mesecih navadila, da po nakupih ne hodim prav pogosto, sem na tekoči trak pred blagajno zložila za skoraj polno vrečko različnih stvari. Za menoj je stal moški, ki je imel vse, kar je kupil, v rokah in je ves čas godrnjal, češ zakaj se stvari pri blagajni dogajajo tako počasi. Bil je tesno za menoj in me vsake toliko časa malce porinil. Ko sem bila na vrsti in sem začela živila zlagati v vrečko, pa je skorajda ponorel. »Ali ne gre hitreje? Pojdi na stran in tam zlagaj, meni se mudi ... Koliko časa bo še trajalo?« Trgovka za blagajno ga je gledala postani, reči si ni upala ničesar. Gotovo je imela slabe izkušnje s podobnimi kupci. Tudi jaz sem bila nekaj časa tiho, potem pa sem ga opozorila na razdaljo in na dejstvo, da mi zlaganje ne gre tako hitro, ker sem imela pred kratkim operacijo roke. Iz denarnice sem vzela plačilno kartico, da bi poravnala račun. Takrat je šele znorel. Zdaj pa še kartica in dodatne sekunde ...

Podobno je bilo pred kratkim, ko sva mamo, ki le še s težavo hodi, peljala na praznovanje. Ker je do vhoda v stavbo s parkirišča (zanjo) precej daleč, je mož ustavil na cesti, da bi jo laže pospremila do vrat, nato pa bi avto odpeljal na parkirišče. Čeprav lokalna cesta sredi nedelje ni prav prometna, je nasproti pripeljal voznik v večjem avtomobilu. Ko ga je mož prosil, ali lahko minutko počaka, je začel vpiti nanj, da nima pojma o tem, kje se parkira, da je nesramen, ker se ustavlja na sredini ceste, in da mu tudi na misel ne pride, da bi zato čakal. Mož je osupel gledal, kako se je za centimeter stlačil mimo njegovega avta in ni mogel verjeti, da obstajajo tudi tako brezobzirni ljudje. Jaz sem seveda verjela, saj se mi je pred kratkim zgodilo nekaj podobnega, ko sem želela dati prednost invalidnemu človeku, ki je prečkal cesto na kraju, kjer ni bilo prehoda za pešce, pa je voznik za menoj trobil, kot da bi zaradi nekaj sekund, ko sva počakala, oba povzročila nepopravljivo škodo.

Vsega tega sem se spomnila ta teden, ko sem poslušala, da je 16. november mednarodni dan strpnosti. Da je to dan, ko se zavemo svoje svobode, in hkrati dan, ko je prav, da se zavemo tudi svobode vseh, ki živijo z nami in ob nas. Raziskovalci namreč ugotavljajo, da je v aktualnih razmerah strpen odnos do sočloveka marsikje in marsikdaj postal osovražena lastnost. Mnogi so postali prepričani, da samo oni poznajo resnico in da je njihova pravica, da vedno ravnajo zgolj tako, da jim to koristi. Zato je prav, da vsak dan, ne le ob dnevu strpnosti, pomislimo na to, da čeprav se zavedamo svojih pravic, to ne pomeni, da lahko teptamo pravice drugih.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Urša Peternel

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik;
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Maša Likosar, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 2,00 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Izbrali projekte

Občani Bohinja so od sredine oktobra do sredine novembra sodelovali v glasovanju za projekte, ki jih bo občina v prihodnjem letu financirala v okviru participativnega proračuna. Izbrali so pet projektov, največ glasov pa je dobila ureditev zunanjosti vodohrana v Srednji vasi.

Marjana Ahačič

Bohinjska Bistrica – V Bohinju so že izbrali projekte, ki jih bodo v proračun za prihodnje leto uvrstili na podlagi participativnega proračuna. To so projekti ureditve zunanjosti vodohrana v Srednji vasi za območje krajevne skupnosti Srednja vas, dokončanje asfaltiranja ceste do vodnega zajetja vasi Koprivnik za območje krajevne skupnosti Koprivnik - Gorjuše, ureditev oskrbovalne poti na Orožnovo kočo pod Črno prstjo, izvedba geomorfološke poti in delna izvedba otroškega igrišča v Ribčevem Lazu za območje KS Bohinjska Bistrica ter ureditev javnih površin pred Oplenovo hišo in drugih javnih površin v vasi Studor za območje KS Stara Fužina - Studor.

Med predlogi, ki gredo v izvedbo in bodo v prihodnjem letu financirani iz občinskega proračuna, je tudi ureditev javnih površin pred Oplenovo hišo v Studoru.

V okviru participativnega proračuna bo Občina Bohinj namenila skupno 65 tisoč evrov, od tega po 15 tisoč evrov za krajevne skupnosti Srednja vas, Koprivnik Gorjuše in Stara Fužina - Studor ter 20 tisoč evrov za območje krajevne skupnosti Bohinjska Bistrica. Na glasovanje je bilo danih 19 projektov (štirih predlaganih projektov strokovna komisija ni uvrstila na seznam), izglasovanih jih je bilo pet; po eden v vsaki krajevni skupnosti, razen v KS Bohinjska Bistrica, kjer sta bila izglasovana dva projekta, a bodo drugemu, to je otroško igrišče v Ribčevem Lazu, namenili le 10 tisoč evrov in ne celotne investicije.

Glasovalo je nekaj manj kot tisoč občanov Bohinja. Absolutno največ predlogov, 247, je dobil projekt ureditve zunanjosti vodohrana v Srednji vasi.

Tudi tokrat so lahko glasovali vsi občani s stalnim prebivališčem na območju Bohinja, ki so na do vključno 14. novembra dopolnili 15 let ali več. Oddani glas ni bil povezan s prebivališčem znotraj občine Bohinj, kar pomeni, da so občani lahko oddali tudi glas za projekte krajevnih skupnosti, v katerih sami ne živijo.

Vsak občan je lahko oddal en glas, in sicer v skrinjico v sprejemni pisarni ali po spletu, v obeh primerih pa na podlagi posebne enkratne kode za glasovanje, ki so jo po pošti na dom dobili vsi volilni upravičenci; velika večina jih je glasovala po spletu.

Svetniki soglašali s prenosom koncesije

Suzana P. Kovačič

Kranjska Gora – Kranjskogorski občinski svetniki so na nedavni seji soglašali s prenosom koncesije za graditev obstoječe žičniške naprave v Mojstrani na novega lastnika, in sicer družbo Altema iz Radovljice. Žičniška naprava v Mojstrani je opredeljena z lokacijo, značilnostmi in rokom trajanja koncesije 15 let, ki jo je prejšnjemu lastniku, ki je imenoval upravljavca žičnice, občinski svet podelil leta 2006. Novi lastnik je pravočasno oddal vlogo tudi za podaljšanje koncesije, vendar jo mora dopolniti še z veljavnim obratovalnim dovoljenjem, da bo občinski svet lahko odločil o možnosti podaljšanja koncesije.

V pripravo vključili tudi javnost

Občina Kranjska Gora je k pripravi Celostne prometne strategije pristopila pred slabim letom dni s soglasjem občinskih svetnikov, ki so ta strateški dokument z ukrepi spodbujanja trajnostne mobilnosti tudi sprejeli na nedavni seji. Besedo pri tem je imela tudi javnost.

Suzana P. Kovačič

Kranjska Gora – S trendom rasti dnevnih obiskovalcev in popotnikov v zadnjih letih, izgradnji številnih stanovanjskih objektov in počitniških hiš je posledično prišlo do povečanja obremenjenosti infrastrukture in dodatnih pritiskov na naravo, zato je potreba po sistemski ureditvi postala nuja. V času do sprejetja Celostne prometne strategije (CPS) Občine Kranjska Gora so bile izvedene številne aktivnosti, zlasti vključevanje javnosti v postopek njene priprave predstavlja novost pri načrtovanju. Za uspešnost trajnostnih ukrepov CPS je pomembno, da jih prebivalci in drugi deležniki sooblikujejo in sprejmejo za svoje. Izdelavo CPS je občina zaupala podjetju PNZ svetovanje, projektiranje. Opravili so analizo stanja, preučili predloge in potrebe obiskovalcev in aktivno vključili lokalno prebivalstvo, ki je v anketi in na javni razpravi lahko podalo svoja mnenja in opažanja. Katja Miklič iz podjetja PNZ je povedala, da če smo se prej tradicionalno ukvarjali s pretočnostjo, hitrostjo motornega prometa, se danes z dostopnostjo in kakovostjo bivanja, osredotočeno na človeka. »CPS ni magična palica, ki bo rešila vse težave, niti ni antiavtomobilska propaganda, a upošteva še vse druge deležnike in uporabnike,« je pojasnila Mikličeva.

Foto: vizualizacija PNZ

Predlog (vizualizacija) parkirišča v Kranjski Gori z ureditvijo površin za pešce in kolesarje

Predvideli so ključne strateške cilje, ki vključujejo dostopnost in izboljšanje varnosti v prometu za prebivalce in obiskovalce, še zlasti pa za tiste z omejeno mobilnostjo (mladostnike, starejše, gibalno ovirane) in najranljivejše udeležence v prometu (pešce, kolesarje, med njimi otroke in starostnike). Med cilji je izboljšanje življenjskega prostora in zmanjšanje negativnih vplivov na zdravje z bolj zdravimi potovalnimi navadami, ki povečujejo fizično aktivnost ter zmanjšujejo hrup in izpuste onesnaževalcev zraka. Med cilji je uravnoteženo prometno načrtovanje pa tudi spodbujanje trajnostnega turizma na način, ki povečuje privlačnost občine z dobro dostopnostjo turističnih destinacij, hkrati pa ne predstavlja dodatnih negativnih vplivov prometa na okolje.

Celostno načrtovanje prometa oziroma spodbujanje k hoji, kolesarjenju in uporabi javnega potniškega prometa je za občino pomembno, saj bo prispevalo k zmanjševanju negativnih vplivov prometa, nižjim emisijam toplogrednih plinov in manjši porabi energije ter omogočalo uspešnejši razvoj občine. Kot pravijo na občini, gre za strateško pomemben dokument, ki opozarja na največje težave, razkriva izzive in predlaga dobre rešitve.

Konkretni ukrepi so zajeti v CPS, ocenjeni časovno in stroškovno. Narejenih je nekaj vizualizacij kot predlogov možne ureditve. CPS predstavlja tudi osnovo za črpanje sofinanciranih sredstev EU za projekte, ki spodbujajo trajnostno mobilnost do leta 2023. Župan Janez Hrovat je povedal, da je dokument korektno pripravljen, a da gre za »živo stvar«, da je dosti všečnih idej, mogoče kakšna nerealna, in da bodo CPS čez leta po potrebi tudi prilagajali. Občinski svetnik Jože Dovžan je v razpravi opozoril na poleti prometno zelo obremenjeno Radovno, dolini Kot in Krma (tudi dolino Vrata, ki pa se s projektom umirjanja prometa že rešuje), in apeliral, da se to uredi v sodelovanju s TNP. Kot je pojasnil župan Hrovat, se teh problemov zavedajo in jih rešujejo.

Občina Kranjska Gora sicer že ima nekaj lastnih strateških dokumentov, ki v ospredje postavljajo trajnostno mobilnost za boljšo kakovost življenja, vendar je bil potreben še celovitejši pristop.

O pogrebni in pokopališki dejavnosti

Radovljiški občinski svet ni potrdil osnutka odloka, ki določa izvajanje pogrebne in pokopališke dejavnosti. Svetniki želijo, da se pred sprejemom uredijo razmerja z lastniki pokopališke infrastrukture.

Marjana Ahačič

Radovljica – Tudi radovljiški občinski svet je z obravnavo osnutkov treh odlokov začel na novo urejati pokopališko in pogrebno dejavnost v občini. Gre za sklop dokumentov, s katerimi bodo dejavnost uskladili z veljavno zakonodajo. Občinski svet je tako potrdil osnutek odloka o načinu opravljanja obvezne občinske gospodarske javne službe 24-urne dežurne pogrebne službe, za kar je predvidena podelitev koncesije enemu koncesionarju za območje celotne občine za obdobje petih let. Svetniki so sprejeli tudi osnutek odloka, ki določa pogoje za podelitev koncesije za opravljanje 24-urne dežurne pogrebne službe v občini Radovljica.

Osnutka odloka o pokopališkem redu v občini Radovljica, ki podrobneje določa izvajanje pogrebne in pokopališke dejavnosti, pa svetniki niso sprejeli. V razpravi je bilo poudarjeno, da je pred sprejemom odloka treba urediti pravna razmerja z lastniki pokopališke infrastrukture – pokopališč in mrliških vežic – ter se opredeliti do preteklih vlaganj občanov.

Trenutna ureditev tega področja v občini ni skladna z zakonodajo ne glede določitve upravljavca pokopališč ne glede določitve cene storitev, pojasnjujejo na občinski upravi. Bistveni spremembi, ki sta potrebni za odpravo neskladnosti, sta namreč, da upravljanja pokopališč ne izvajajo več krajevne skupnosti (predvideno je, da se za upravljavca vseh enajstih pokopališč v občini določi Komunala Radovljica, ki to dejavnost že izvaja v Radovljici) ter da za uporabo pokopališke infrastrukture uporabniki oziroma najemniki plačujejo enotne cene za vsa pokopališča v občini, ki jih po uveljavitvi odloka s sklepom potrdi občinski svet.

Rok za uskladitev občinskih predpisov z zakonom se je sicer iztekel že pred štirimi leti, oktobra 2017.

Denar za gorenjska domova

1. stran

Novi objekt ob sedanjem domu na Jesenicah bo imel tri etaže, v pritličju bodo uredili prostore za dnevno varstvo, v nadstropju pa bivalno enoto za začasno namestitev stanovalcev. Pomembna pridobitev bo delno vkopana garažna etaža, domu namreč kronično primanjkuje parkirnih mest, v garaži pa naj bi pridobili 36 pokritih in dvanajst zunanjih parkirnih mest. Kot je dejala direktorica Karmen Arko, bodo z gradnjo novega objekta uporabnikom zagotovili prijazno in varno bivalno okolje v primeru izbruha epidemije koronavirusa ali drugih nalezljivih bolezni. Lahko bodo vzpostavili tako imenovane sive in rdeče cone, ki bodo skladne z navodili ministrstva. Obenem pa bodo uredili prostore za dnevno varstvo in začasno namestitev starejših od 65 let, ki so odvisni od pomoči drugih. Gre za proces deinstitucionalizacije skrbi za starejše, z dnevnim varstvom in možnostjo začasnih namestitev pa bodo razbremenili tudi svojce starejših oseb. Računajo, da bodo na ta način zagotovili tudi 18 novih delovnih mest.

Domu upokojencev Kranj je bilo dodeljenih 983 tisoč evrov, ki jih bodo porabili za prilagoditev prostorov za varno bivalno okolje stanovalcev in varno delovno okolje zaposlenih, je pojasnila direktorica Nadja Gantar.

Razpis je namenjen izboljšanju standarda v javnih domovih za starejše. Vodilo ga je ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 17 domov za starejše pa bo prejelo 93 milijonov evrov. A z investicijami bodo morali pohiteti, dokončane morajo biti do junija 2023.

Med načrtovanimi investicijami je ureditev požarne varnosti in gradnja požarnih stopnic z namenom zagotavljanja čistih in nečistih poti. Za zmanjšanje širjenja okužb bodo vse površine pobarvali z antibakterijsko barvo. Načrtujejo tudi dozidavo steklenega hodnika s sanitarijami, ki bo dom povezal z obstoječo kavarnico, ta pa bo namenjena tudi zunanjim uporabnikom. Pridobljena sredstva bodo namenili še za montažo decentraliziranega prezračevalnega sistema, ki preprečuje širjenje okužb, in vzdrževanje dvigal, ki prav tako zasleduje cilj ločenih čistih in nečistih poti v primeru okužbe, je še povedala Gantarjeva.

Novo stopnišče in urejena pot

Bled – Na Bledu so pred kratkim zamenjali dotrajano stopnišče na mostovžu v Veliki Zaki; menjava stopnic in ograje na vzhodni strani sledi v prihodnjem letu, so sporočili z blejske občinske uprave. Pred začetkom zime so opravili še nekaj nujnih vzdrževalnih del. Tako so na novo utrdili pot v Vintgar na relaciji slap Šum–Sveta Katarina ter sanirali pot od Svete Katarine do Podhomskega roba, od koder vodi pohodniška povezava do vstopne točke v Vintgar na zgornjem koncu soteske. V naslednjem letu bo Občina Bled urejanje in sanacijo nadaljevala.

Na novo so uredili del pohodniške poti proti soteski Vintgar.

Eno, dve, tri kolesa ...

Do prihodnje kolesarske sezone naj bi v vseh gorenjskih občinah postavili enotne rdeče tablice, ki bodo označevale kolesarske povezave in usmerjale kolesarje. Novost bo tudi certifikat Kolesarju prijazen ponudnik, standard storitve bo označen z enim, dvema ali tremi kolesi.

Urša Peternel

Jesenice – Na Gorenjskem poteka projekt Gorenjsko kolesarsko omrežje, s katerim želijo spodbujati kolesarjenje in Gorenjsko narediti prijazno za kolesarje – tako za domače kot za tuje. V omrežju je 640 kilometrov kolesarskih povezav, od daljinskih državnih do regionalnih in lokalnih v 18 gorenjskih in še šestih sosednjih občinah. Kot je povedala Nina Kobal z Razvojne agencije Zgornje Gorenjske, ki koordinira projekt, je eden od ciljev projekta postavitev enotne prometne signalizacije za kolesarje. Tako naj bi do naslednje pomladi v vseh sodelujočih občinah postavili enotne rdeče tablice, ki bodo označevale kolesarske povezave in usmerjale kolesarje. Direkcija RS za infrastrukturo naj bi razpis objavila še letos, table pa naj bi začeli postavljati prihodnjo pomlad.

Foto: www.gko.si

V sklopu projekta so vzpostavili tudi spletno stran www.gko.si, na kateri so objavljeni interaktivni zemljevidi z vrisanimi kolesarskimi povezavami ter predlogi izletov.

V sklopu projekta so vzpostavili tudi spletno stran www.gko.si, na kateri so objavljeni interaktivni zemljevidi z vrisanimi kolesarskimi povezavami ter predlogi izletov, kjer si kolesarski navdušenci lahko prenesejo tudi tako imenovani gpx, ki vsebuje zemljevid in koordinate poti. Med predlogi kolesarskih izletov je denimo tudi Družinski kolesarski izlet Mojstrana–Kranjska Gora–Mojstrana, ki vsebuje zemljevid in opis poti, vrisane so zanimivosti ob poti, čas in dolžina kolesarjenja ter skupen vzpon.

V projekt pa so vključili tudi ponudnike turističnih namestitev in storitev, njim je namenjen koncept Kolesarju prijazen ponudnik. Kot je dejal predsednik svetovalnega organa za razvoj Kolesarskega omrežja Gorenjske Andrej Zalokar, kolesar potuje z denarnico, zato morajo biti postanki urejeni tako, da se bo rad ustavljal. Želijo vzpostaviti mrežo storitev, ki jih potrebujejo kolesarji na poti, od nastanitev, servisa koles, gostišč, kampov ... Pri tem so določili tri stopnje, in sicer eno, dve ali tri kolesa, ki označujejo osnovni, standardni in nadstandardni nivo storitve. Pri tem so se zgledovali po avstrijskem standardu, ki je po Zalokarjevih besedah eden najbolj dovršenih in uspešnih. Za zdaj je interes za pridobitev certifikata Kolesarju prijazen ponudnik izrazilo 75 ponudnikov, največ s področja nastanitve, gostišč in kampov, ki jih bodo v prihodnje obiskali in določili standarde, ki jih bodo morali izpolnjevati za pridobitev tega naziva, zatem pa jih bodo vključili v interaktivni zemljevid in na spletno stran.

Kot je dejal Zalokar, želijo vzpostaviti kolesarjem prijazno regijo, v katero se bodo tako slovenski kot tuji kolesarji radi vračali in vanjo vabili tudi svoje prijatelje.

V sklopu projekta so evidentirali tudi črne točke na kolesarskem omrežju, in to z namenom, da bi jih odpravili in kolesarjem zagotovili varno pot.

Zelo pomemben del projekta pa je promocija, tako je poleg spletne strani zaživel tudi Instagram profil.

Kot so poudarili, je Gorenjska regija prva v državi, ki se je vzpostavitve omrežja lotila na tako sistematičen način. Poleg RAGOR-ja v projektu sodelujejo še Regionalna razvojna agencija Gorenjske – BSC Kranj, Direkcija RS za infrastrukturo in 24 občin.

Novi defibrilatorji

V petih krajih krajevne skupnosti Podnart so to jesen namestili nove zunanje avtomatske defibrilatorje. Gasilci poudarjajo, da za učinkovito pomoč k aparatom sodi tudi izobraževanje o njihovi uporabi.

Marjana Ahačič

Podnart – To jesen so na petih lokacijah krajevne skupnosti Podnart: v krajih Poljšica, Ovsiše, Prezrenje, Zaloše in Rovte, namestili nove avtomatske eksterne defibrilatorje (AED). Gre za projekt, ki ga je v okviru participativnega proračuna na pobudo Krajevne skupnosti Podnart izpeljala Občina Radovljica.

»Razvejana mreža razpoložljivih AED-jev je ključnega pomena za reševanje življenja krajanov, kajti bistveno skrajša čas od vpoklica prvih posredovalcev do uporabe AED-ja pri pacientu,« so opozorili v Podnartu.

»Smo lokalna skupnost, ki je najbolj oddaljena od središča občine, kjer je tudi zdravstveni dom. Smo tudi dokaz, da so defibrilatorji potrebni in da so učinkoviti. V zadnjem obdobju je bilo namreč kar nekaj situacij, v katerih se je izkazalo, da krajani znamo in zmoremo uporabljati tovrstne aparate in z njimi pomagati ljudem, ki potrebujejo pomoč,« je povedal poveljnica Prostovoljnega gasilskega društva Podnart Marjeta Bizjak in izrazila željo, da se čim več krajanov na tečajih nauči, kako uporabljati avtomatski defibrilator.

V PGD Podnart sicer vsako leto v okviru ene od vaj posvetijo čas obnavljanju znanja iz prve pomoči, predsednik društva Sašo Finžgar je pri tem poudaril, da morajo sploh gasilci kot najštevilnejša skupina prvih posredovalcev ves čas obnavljati svoje znanje tudi na tem področju. Prav tečaje, tako za prve posredovalce kot za tako imenovane laične uporabnike, je namreč epidemija covida-19 v zadnjem obdobju zaustavila, tako da upajo, da bodo lahko čim prej nadomestili zamujeno.

Sašo Finžgar, predsednik PGD Podnart, Nejc Šter, predsednik sveta KS Podnart, Marjeta Bizjak, poveljnica PGD Podnart, in radovljiški župan Ciril Globočnik pri novem defibrilatorju, nameščenem na zunanji steni poslovilnih vežic pri pokopališču na Ovsišah.

Denar tudi za Park Primskovo

V proračunu Mestne občine Kranj za leto 2022 je predviden tudi denar za odkup dela zemljišča ob Domu Krajanov Primskovo, kjer lastnik načrtuje stanovanjsko gradnjo, krajani pa bi radi imeli park.

Simon Šubic

Kranj – Kranjski mestni svetniki bodo prihodnji teden na 30. redni seji dokončno potrjevali predloga občinskih proračunov za leti 2022 in 2023. Med spremembami, ki so nastale od obravnave osnutkov obeh proračunov na oktobrski seji, je tudi odprtje nove proračunske postavke za projekt Park Primskovo, za kar je v proračunu za prihodnje leto predvidenih 150 tisoč evrov. Namenili naj bi jih predvsem nakupu dela zemljišča ob Domu krajanov Primskovo, na katerem je sicer predvidena zasebna stanovanjska gradnja.

Vodja urada za okolje in prostor na Mestni občini Kranj (MOK) Janez Ziherl je opozoril, da gre za zapleten primer, ki se rešuje tudi po sodni poti.

Na oktobrski seji so mestni svetniki Branko Grims SDS), Andreja Kert (samostojna svetnica), Igor Velov (LRK) in Irena Dolenc (NSi) pri obravnavi osnutkov proračunov župana Matjaža Rakovca in občinsko upravo pozvali k ohranitvi zelenih površin ob Domu krajanov na Primskovem in njihovo preureditev v park. Zemljišče je sicer v lasti Sklada obrtnikov in podjetnikov (SOB) iz Ljubljane, ki na njem načrtuje stanovanjsko gradnjo. »Primskovo je bilo vedno bolj ruralno območje z veliko zelenimi površinami, zdaj pa je popolnoma pozidano in to zemljišče je še eno redkih zelenih površin,« je tako dejala Kertova.

Na večjem travniku ob Domu krajanov Primskovo bi krajani radi imeli urejen park, lastnik pa na njem načrtuje stanovanjsko gradnjo. / Foto: Gorazd Kavčič

Vodja urada za okolje in prostor na Mestni občini Kranj (MOK) Janez Ziherl je opozoril, da gre za zapleten primer, ki se rešuje tudi po sodni poti. SOB je namreč zemljišče kupil leta 2001, ko je bila na njem omogočena gradnja večstanovanjskih objektov. Leta 2004, ko je mestni svet potrjeval novi občinski prostorski načrt (OPN), so nameravali na tej lokaciji dovoliti le še eno- in dvostanovanjsko gradnjo, a je bila na koncu sprejeta pobuda KS Primskovo, da zaradi javnega interesa ohranijo zelene površine. SOB je posledično sprožil tožbo, ki je romala vse do ustavnega sodišča. To je junija lani občino opozorilo, da ni dovolj skrbno izvedla tehtanja javnega in zasebnega interesa. »Vmes smo opravili tudi cenitev, kakšna je vrednost zemljišča, če gre za zelene javne površine, in kakšna, če gre za eno- ali dvostanovanjsko gradnjo. Po cenitvi iz leta 2002 je razlika pol milijona evrov, danes bi bila še višja. Župan je na sestanku s predstavniki SOB skušal poiskati neko vmesno rešitev, da bi del zemljišča ostal zazidljiv, na delu pa bi ohranili zelene površine, a smo prejeli jasen odgovor, da bo SOB uporabil vsa pravna sredstva, da to prepreči. Jasno so povedali, da želijo za taka zemljišča dobiti primerno plačilo, saj od tega, kar so kupili in kakršne pravice so pridobili, ne bodo odstopali,« je povedal Ziherl. »Obstaja torej tveganje, da nas to zemljišče na koncu lahko stane milijon ali celo milijon in pol evrov, kar je prevelik strošek za zelena zemljišča oziroma za park,« je dodal. Na občini razmišljajo, da bi z novim OPN, ki naj bi na obravnavanem zemljišču znova omogočil eno- in dvostanovanjsko gradnjo, predpisali zasaditev zelene bariere v smeri doma krajanov, s čimer bi zaščitili vsaj del teh zemljišč.

Mateja Koprivec, vodja oddelka za pravne in kadrovske zadeve, je Ziherla dopolnila, da MOK z ohranitvijo zelenih površin tvega tožbo, ki bo po njihovi oceni znašala vsaj okoli 700 tisoč evrov. Strinjala se je z županom Rakovcem, ki je med razpravo dejal: »Ali se odrečemo enemu vrtcu ali novim prostorom v zdravstvenem domu in zadržimo to zeleno površino ali pa pač nimamo zelene površine.« Po mnenju Igorja Velova pa takšno »zastraševanje« ni potrebno, saj še ni določeno, kje bodo za ta namen našli sredstva v sicer 80-milijonskem proračunu. Po njegovih besedah bi morda lahko občina počakala z ureditvijo Bleiweissovega parka ob avtobusni postaji v Kranju, za kar je v naslednjih dveh proračunih predvideno 442 tisoč evrov.

Vloga bank pri okrevanju gospodarstva

Kranj – Združenje bank Slovenije bo tudi letos pripravilo Dan slovenskih bančnikov, ki pa tokrat ne bo na Brdu, ampak bo zaradi »korona« ukrepov potekal na daljavo, v virtualni izvedbi. Glavna tema srečanja, ki bo v sredo, 24. novembra, bo vloga bank pri okrevanju gospodarstva po pandemiji, pri tem pa bodo svoje poglede predstavili domači in tuji strokovnjaki. V okviru srečanja bosta tudi dva pogovora, prvi o vlogi bank pri okrevanju gospodarstva in drugi o investicijskem potencialu slovenskega gospodarstva. Udeležence bosta med drugim nagovorila minister za finance Andrej Šircelj in guverner Banke Slovenije Boštjan Vasle.

Folklorna skupina v Cerkljah praznuje

Janez Kuhar

Cerklje – Kulturno društvo Folklora Cerklje je ob koncu oktobra pripravilo v Kulturnem hramu Ignacija Borštnika 13. večer folklore, s katerim je zaznamovalo tudi 15-letnico delovanja folklorne skupine v Cerkljah. Na prireditvi so nastopile pevke ljudskih pesmi Dečve KD Sava Kranj, Sorški orgličarji KUD Oton Župančič Sora, Folklorna skupina DU Naklo in njihovi godci Rokovnjači, Folklorna skupina Ajda Besnica, Folklorna skupina KD Folklora Cerklje, pevci ljudskih pesmi Klasje in ljudski godci Cerkljanski gavnarji. Navzoče sta nagovorila predsednica Kulturnega društva (KD) Folklora Cerklje Irena Naglič in cerkljanski župan Franc Čebulj, med gosti so bili tudi priznani etnolog dr. Bojan Knific, dolgoletni strokovni vodja cerkljanske folklore Brane Šmid ter predstavnika JSKD Kranj Slavica Okorn in Ilija Dimitrievski. Slovesnost so zaključili s podelitvijo Maroltovih značk za pet-, deset-, petnajst- in več kot tridesetletno aktivno udejstvovanje na področju ljubiteljske folklorne dejavnosti. Dolgoletnemu vodji folkloristov Branetu Šmidu so podelili listino častnega člana KD Folklora Cerklje.

Skupinski posnetek cerkljanskih folkloristov, tudi prejemnikov Maroltovih značk

Folklorna skupina Cerklje veliko nastopa na različnih prireditvah v domači občini, po Sloveniji ter na domačih in tujih folklornih festivalih. Gostovali so že v Litvi, Italiji, Avstriji, Bosni, na Hrvaškem, v Makedoniji in letos na Češkem.

Avtorice poljske književnosti

Na predvečer obletnice smrti Toneta Pretnarja, ki je umrl 16. novembra leta 1992 v Katovicah na Poljskem, so v tržiški knjižnici, posvečeni prav Pretnarju, odprli razstavo o literarni ustvarjalnosti poljskih avtoric, ki so zaznamovale poljsko književnost in kulturo zadnjega četrt stoletja.

Maša Likosar

Tržič – Razstava z naslovom Pozorna pripovedovalka – sodobne poljske avtorice v slovenskih prevodih predstavlja enajst avtoric, med njimi sta dve Nobelovi nagrajenki za književnost: prozaistke Hanno Krall, Ido Fink, Agato Tuszyńsko, Olgo Tokarczuk, Magdaleno Tulli, Joanno Bator, prozaistko in dramatičarko Doroto Masłowsko in pesnice Wisławo Szymborsko, Anno Świrszczyńsko, Marzanno Bogumiło Kielar, Justyno Bargielsko in Bronko Nowicko. Njihova glavna dela so dostopna v slovenskih prevodih, ki so plod živih poljsko-slovenskih stikov in kontinuirane prevodne dejavnosti. Razstavo je pripravila Katedra za polonistiko Oddelka za slavistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v sodelovanju z Veleposlaništvom Republike Poljske v Ljubljani in sejmom akademske knjige Liber.ac.

»Razstava na panojih nazorno pokaže, da so poljske avtorice vključene v glavne literarne tokove prejšnjega stoletja in poudarja inovativnost ženske pisave, kot je ponovno odkrivanje poljskih periferij in vključevanje mestne subkulture, torej ulične literature s slengom ter metafikcijske proze, ki sega v obnavljanje raznih legend. To nakazuje na prisotnost široke palete literarnih stilov, ki so danes uveljavljeni na Poljskem in se kažejo kot poseben izziv za prevajalce,« je pojasnil Niko Jež, upokojeni profesor poljske književnosti in sodelujoči pri pripravi razstave, ter dodal: »Razstava je obenem poklon Tonetu Pretnarju, ki je bil prevajalec poljske književnosti in je veliko prispeval k njeni prepoznavnosti med Slovenci.«

Odprtju razstave, ki bo na ogled do konca decembra, je sledilo skupno poslušanje odlomkov iz Morale gospe Dulske, komedije v dveh dejanjih, avtorice Gabriele Zapolske v izvedbi študentov ljubljanske polonistike. Dogodek, ki je potekal v okviru projekta Javno branje poljske književnosti (Narodowe Czytanie), je organiziralo Športno društvo Pajki v sodelovanju s Katedro za polonistiko, Fundacijo »Wolność i Demokracja« in Veleposlaništvom Republike Poljske v Ljubljani. »Namen projekta, ki letos obhaja desetletnico, je promoviranje bralne kulture in širjenje pomembnih stvaritev poljske književnosti. Vsako leto poljski predsedniški par izbere eno ali več del, katerega odlomki se berejo isti dan v različnih krajih po vsem svetu, vsepovsod, kjer živijo pripadniki naše velike poljske družine,« je pojasnila Aleksandra Pintarič Kaczynska iz Športnega društva Pajki.

Dogodka sta se udeležila tudi poljski veleposlanik v Sloveniji Krzysztof Olendzki in tržiški župan Borut Sajovic.

Razstava Pozorna pripovedovalka – sodobne poljske avtorice v slovenskih prevodih bo na ogled do konca decembra. / Foto: Primož Pičulin

Sejem rabljene smučarske opreme

Škofja Loka – Smučarski klub Alpetour se pripravlja na tradicionalni sejem rabljene smučarske opreme, ki so ga lani morali odpovedati. Potekal bo prvi decembrski konec tedna, 4. in 5. decembra, tudi tokrat pa ga pripravljajo v Športni dvorani Poden.

Delati začenja vrtec s koncesijo

Po odstopu enega od prijaviteljev so v Šenčurju koncesijo podelili edinemu preostalemu ponudniku, ki je izpolnjeval pogoje. Nekateri občinski svetniki menijo, da postopek ni bil transparenten.

Aleš Senožetnik

Šenčur – Šenčurski občinski svet je na zadnji seji obravnaval sklep o določitvi cene v Zasebnem vrtcu Dobra teta. Vrtec, ki mu je občina v novembru podelila koncesijo za opravljanje dejavnosti, je oblikoval ceno za prvo starostno obdobje, ki znaša slabih 645 evrov, kar je 145 evrov več kot v javnem vrtcu pri Osnovni šoli Šenčur. Kot je v obrazložitvi povedala direktorica vrtca Jana Fleišer, je do tolikšne razlike prišlo v največji meri zaradi tega, ker mora zasebni vrtec za najete prostore plačevati najemnino, javni vrtec pa tega stroška nima. Zaradi zagotovitve enakopravnega položaja staršev otrok je Občina Šenčur znižala ceno programa za 22,46 odstotka, s čimer so cene za starše otrok v prvem starostnem obdobju v Šenčurju enake, ne glede na to, katerega od vrtcev otrok obiskuje.

Precej burna razprava pa se je vnela že v prejšnji točki dnevnega reda, ko je občinska uprava svetnikom pojasnila postopek za izbiro koncesionarja, v katerem je bil izbran Zasebni vrtec Dobra teta. Kot je pojasnil Anže Kavčič z občinske uprave, sta se na javni razpis za podelitev koncesije prijavila dva vrtca, poleg kranjskega Dobra teta še ljubljanski Vesolje malčkov. Po pregledu ponudb s strani strokovne komisije je direktorica občinske uprave Vesna Bolka predlagala podelitev koncesije najcenejšemu ponudniku, vrtcu Vesolje malčkov. Oba ponudnika sta nato želela vpogled v dokumentacijo drugega ponudnika, kar so jima omogočili, pritožbe na odločbo o podelitvi koncesije pa niso prejeli. »Nato pa smo 31. maja prejeli elektronsko sporočilo vrtca Vesolje malčkov, da odstopajo od podpisa koncesijske pogodbe, kot razlog pa so navedli, da so se na razpis prijavili, ker naj bi jim bilo obljubljeno, da bo prostor za izvajanje dejavnosti dobil tisti, ki podal najcenejšo ponudbo,« je povedal Kavčič in nadaljeval, da so oba ponudnika nato pozvali k predložitvi dokazov, ali razpolagata s prostori, na kar so se odzvali le iz vrtca Dobra teta. »Občina Šenčur je šele po oddaji dokumentacije ugotovila, da vrtec Vesolje malčkov ni izpolnjeval pogojev za izvajanje dejavnosti. Če bi to vedeli že prej, bi bila odločitev drugačna,« je še povedal Kavčič. Ponudbo Vesolja malčkov so tako morali zavreči kot nepopolno, koncesijo pa so podelili Dobri teti.

V razpravi sta se svetnika Simon Kuhar in Valerij Grašič, ki sta bila sicer člana komisije za podelitev koncesije, ogradila od samega postopka in se tudi izločila iz glasovanja. Kot je povedal Grašič, je bil postopek dokončan »mimo in brez vednosti komisije, kar je v nasprotju z razpisnimi pogoji«, Kuhar pa ga je označil za »farso« in dodal, da ima izbrani koncesionar monopol in vso kontrolo nad cenami.

Zasebni vrtec s koncesijo je za slabih 145 evrov dražji od javnega. Razliko v ceni bodo krili iz občinskega proračuna.

Odvetnik občinske uprave Marko Drinovec je na to odgovoril, da je komisija s pregledom prispelih ponudb opravila svoje delo in že predhodno ugotovila, da je tudi ponudba vrtca Dobra teta popolna, direktorica občinske uprave pa je postopek nato morala zaključiti in predlagala podelitev koncesije edinemu preostalemu prijavitelju, torej Dobri teti.

Na razpravo se je odzvala tudi direktorica vrtca Dobra teta Jana Fleišman, ki je dejala, da se je z najemodajalcem, družbo Protim Ržišnik Perc, že pred tremi leti začela pogovarjati o vzpostavitvi vrtca v Šenčurju, ob gradnji stanovanjskega objekta, v katerem imajo prostore, pa so sodelovali tudi pri njihovem načrtovanju. Tudi v primeru, da koncesije ne bi dobili, bi namreč šli v postopek delno financiranega vrtca. »Sprejeli smo, da naša ponudba ni bila izbrana. Nato pa smo prejeli klic iz Vesolja malčkov, da vedo, da razpolagamo s prostorom in da bi ga radi prevzeli,« je dejala Fleišmanova in dodala, da je ob pregledu dokumentacije Vesolja malčkov presenečeno ugotovila, da so se na razpis prijavili kar z njihovimi tlorisi prostorov. »V razpisni dokumentaciji je bilo jasno zapisano, da prijavitelj jamči, da ima zagotovljene prostore. Sprejela sem možnost, da ne dobimo koncesije, nikakor pa ne, da bi se nekdo prijavil s prostori, v katere smo že toliko časa vlagali,« je še dodala direktorica Dobre tete.

Vrtec je ta ponedeljek začel vpisovati v enoto Pri Dobri Metki, v nedavno odprti stanovanjski soseski Jurij v Šenčurju. Vpis poteka še do danes. V vrtcu bosta delovala dva oddelka za otroke prvega starostnega obdobja.

niko
Železniki
vabi k sodelovanju
KOMERCIALISTA/KO za prodajo na tuje trge,
ki izpolnjuje pogoje:
• višja ali visoka izobrazba ekonomske ali komercialne smeri,
• aktivno znanje angleškega in vsaj pasivno znanje nemškega jezika,
• komunikativnost, samoiniciativnost, prijaznost in natančnost pri delu,
• znanje vsaj osnovnih računalniških programov (word, excel), velika prednost, če ste že delali v SAP ali Infor podjetniškem informacijskem sistemu,
• urejenost na poslovnem nivoju,
• zaželjene delovne izkušnje pri poslovanju s tujino.
Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas nadomeščanja delavke na porodniškem dopustu.
Prijave zbiramo do 30. 11. 2021, na naslovu: info@niko.si.
Za dodatne informacije lahko pokličete: 04 51 17 725 ali pišete: vanja.habjan@niko.si.
www.niko.si

Kosec že drugič s srebrnim priznanjem

Mateja Rant

Gorenja vas – Na mednarodnem ocenjevanju sirov World cheese awards, ki so ga letos pripravili 33-ič, so prvič predstavili več kot štiri tisoč sirov, ki so na ocenjevanje prispeli iz 45 držav. Kmetija Pustotnik iz Gorenje vasi je na ocenjevanju sodelovala s sirom kosec, s katerim so si tudi tokrat, tako kot že leta 2019, prislužili srebrno priznanje. »To je bil prvi sir, ki smo ga začeli izdelovati na naši kmetiji pred dobrimi tridesetimi leti in je od takrat ves čas del naše ponudbe,« je pojasnila Katarina Brence s kmetije Pustotnik. Srebrno priznanje, ki so ga osvojili drugič zapored – lani je namreč ocenjevanje zaradi covida-19 odpadlo – je po njenih besedah dokaz, da jim je uspelo doseči konstantno kakovost. »Resnično smo ponosni, da je bil tako dobro ocenjen sir, kot je kosec, ki je všečen širšemu krogu ljudi – klasičen sir, ampak res dober.« Komisijo na ocenjevanjih je sicer po njenih besedah veliko lažje navdušiti s siri, ki so že sami po sebi »ekstravagantni«: siri, ki imajo močnejše arome, izrazitejši okus, žlahtno plesen ...

V Medvodah danes odpirajo drsališče

Medvode – V Medvodah bo tudi letošnjo zimo možnost drsanja. Drsališče Medvode vrata odpira danes, 19. novembra, ob 15. uri. Postavljeno je na prireditveni ploščadi medvoške tržnice. Da bo lahko nemoteno obratovalo, obiskovalce prosijo za veliko razumevanja in potrpežljivosti. Za obisk bo potrebno izpolnjevanje pogoja PCT (za starejše od 12 let), kar bodo preverjali že ob vstopu na ploščad. Obvezna bo tudi uporaba zaščitnih mask za vse obiskovalce. Zaradi zagotavljanja varnosti in omejevanja možnosti širjenja koronavirusa bodo število obiskovalcev omejili na šestdeset, in sicer dvajset v gostinskem lokalu, dvajset na drsališču in dvajset ob njem. Drsališče bo med tednom obratovalo od 15. do 21. ure, ob koncu tedna pa od 9. do 21. ure. Možna bo tudi izposoja drsalk in drsalnih pingvinov.

Smučarska zapuščina Mateje Svet v muzeju

Tržič – V Tržiškem muzeju so leta 2014 kot del svoje zbirke odprli prvi Slovenski smučarski muzej. Zbirko bodo še dodatno obogatili s predmeti nekdanje zelo uspešne alpske smučarke Mateje Svet. Kot je povedala direktorica Tržiškega muzeja Jana Babšek, bodo na spominski steni podarjena odličja Mateje Svet, med njimi so tudi mali kristalni globus, srebrna olimpijska medalja in Bloudkova plaketa, njene startne številke,... Projekt so v muzeju že prijavili, predmete zdaj popisujejo, zbirajo podatke, urejajo audio in video avtorske pravice ..., potem pa pride dan, ko bodo spominsko steno Mateje Svet lahko ponudili na ogled javnosti. Datuma odprtja še ni mogoče točno napovedati.

Posvoji drevo v Kranju

Kranj – V Kranju želijo v sodelovanju z lokalnim prebivalstvom v osemletnem obdobju (od leta 2019 naprej) zasaditi tisoč novih dreves. Lani so jih posadili 77, letos pa jih bodo do konca leta nekaj manj kot 200, od tega bodo 42 dreves vrste vijolična jelša posadili ob Cesti Rudija Šeliga na Planini v okviru akcije »KR posvoji drevo«, ki so jo začeli ta teden. Mestna občina Kranj zato k sodelovanju vabi občane in podjetja, ki želijo postati botri oziroma donatorji dreves. Zainteresirani morajo do 30. novembra na spletni strani akcije https://drevored.kranj.si/ izpolniti obrazec in pogodbo. Boter drevesa lahko postane vsak, ki želi eno leto sofinancirati vzdrževanje drevesa, na katerem bo tudi označba z imenom botra.

Zapore odsekov cest na Spodnjem Jezerskem

Spodnje Jezersko – Na spletni strani Občine Jezersko obveščajo, da bodo zaradi investicijskih vzdrževalnih del do konca leta na posameznih odsekih občinskih cest na Spodnjem Jezerskem cestne zapore, in sicer od 15. novembra do 24. decembra. Natančnejši opis in prikazane posamezne lokacije zapor si lahko ogledate na spletni strani občine (jezersko.si).

Odprti termin cepljenja na Jezerskem

Jezersko – Danes, v petek, 19. novembra, bo v zdravstveni ambulanti na Jezerskem odprto cepljenje proti covidu-19, kar pomeni brez naročanja in s prvim ali drugim oziroma tudi poživitvenim odmerkom. Cepljene bo potekalo med 11. uro in 12. 30. Na spletni strani ZD Kranj pa so zapisali še, da je možno tudi cepljenje proti gripi.

Mesto bodo obnovili

Marijino oziroma kužno znamenje je že prenovljeno, trenutno poteka prenova Kamnitega mostu, konec prejšnjega meseca pa so bile opravljene tudi predhodne arheološke raziskave za projektiranje celovite obnove Mestnega trga, ki bo v Škofji Loki potekala v prihodnjih letih.

Vilma Stanovnik

Pred kratkim se je začela obnova Kamnitega mostu. / Foto: Vilma Stanovnik

Škofja Loka – Občina Škofja Loka je bila že pred časom z dvema projektoma za področje nepremične kulturne dediščine uspešna na razpisu ministrstva za kulturo. Tako so dobili zagotovljen denar za sofinanciranje obnovitvenih del Kamnitega mostu z obnovo kipa v skupni višini nekaj manj kot 57 tisoč evrov ter za restavratorska dela na spomeniku Marijino oziroma kužno znamenje na Mestnem trgu v skupni višini nekaj več kot 17 tisoč evrov.

Marijino znamenje je pomnik, ki so ga prebivalci Škofje Loke v 18. stoletju postavili v zahvalo, da so bili obvarovani pred kugo in ognjem, na njem pa so opravili restavratorsko-konservatorska dela v skladu z izdanimi kulturnovarstvenimi pogoji in navodili odgovornega konservatorja. Potrebna je bila sanacija podstavka, stebrov, kapitela, figur, pozlačenih elementov, prav tako pa tudi obnova stopnic podesta ter kovinske ograje. Poleg tega so odstranili madeže in druge nečistoče.

Kamniti most v Škofji Loki je bil zgrajen v sredini 14. stoletja in je najstarejši kamniti most v Sloveniji. Je izjemen primer srednjeveškega graditeljstva in konstruiranja mostov ter izjemna, prepoznavna mestna ikona. V prvi polovici lanskega leta je bil že izveden pilotni primer konservatorsko-restavratorskih del, hkrati pa je bil izdelan zelo natančen popis potrebnih del z oceno stroškov. Sedaj pa se je obnova že začela.

Projekt obnove vključuje celovito obnovo po posameznih sklopih: obnovo kamnite ločne konstrukcije, obnovo betonskega hodnika za pešce, obnovo kovane ograje in zamenjavo dotrajane kopije skulpture oziroma kipa Janeza Nepomuka z novo.

Sicer pa je že konec leta 2012 Občina Škofja Loka objavila javni natečaj za ureditev odprtih javnih površin starega mestnega jedra ter ureditev obrežja obeh Sor, na katerem je prvonagrajeno natečajno rešitev pripravil arhitekturni biro Ravnikar Potokar. Izbrani arhitekturni biro je nato naredil izvedbeni arhitekturni načrt in v letu 2014 so uspešno izvedli celovito funkcionalno in urbanistično prenovo Blaževe ulice ter Cankarjevega trga s povezavo do Spodnjega trga. Leta 2017 je sledila celovita prenova Trga pod gradom in ureditev tematskega otroškega igrišča Zamorc. Konec oktobra je družba Arhej na Mestnem trgu poskrbela za predhodne arheološke raziskave. Tudi te raziskave so bile del aktivnosti za projektiranje celovite obnove Mestnega trga. Trenutno namreč poteka faza izdelave idejne zasnove za projektiranje celovite obnove Mestnega trga in Klobovsove ulice z urejenimi navezavami na sosednja območja mesta, prav tako pa potekajo aktivnosti, da bodo v začetku januarja lahko predstavili idejno zasnovo, o kateri bo nato potekala tudi javna razprava.

Odpadki bodo nekoliko dražji

Cene ravnanja z odpadki v občini Železniki bodo z novim letom nekoliko višje. Od februarja dalje bodo zneski na položnicah nihali, saj bodo s pavšalnega prešli na obračunavanje po dejanskih količinah odpadkov. Skupna količina zbranih odpadkov je bila lani za dobrih devet odstotkov manjša kot predlani.

Ana Šubic

Železniki – Občinski svetniki so na zadnji seji potrdili poročili koncesionarjev o ravnanju z odpadki v občini Železniki v lanskem letu ter elaborata o oblikovanju cen za prihodnje leto. Za povprečno gospodinjstvo s 120-litrskima zabojnikoma za mešane komunalne odpadke in odpadno embalažo bo od januarja dalje skupni mesečni strošek za storitve in najem opreme znašal 14,08 evra (z DDV), kar je 5,3 odstotka oz. 0,66 evra več kot doslej. Od tega bodo stroški zbiranja odpadkov, ki ga izvaja koncesionar Komunala Škofja Loka, višji za 0,28 evra na mesec, stroški obdelave in odlaganja ostanka odpadkov, za kar skrbi koncesionar Saubermacher, pa za 0,37 evra.

Na cene vplivajo podražitve goriva in energentov, pri Komunali Škofja Loka pa so med glavnimi razlogi navedli tudi za skoraj 72 odstotkov višjo ceno za kompostiranje bioloških odpadkov in okoli 30 odstotkov višjo ceno prevzema nevarnih odpadkov. Pri Saubermacherju so omenili še višje stroške dela ter povišanje neposrednih stroškov obdelave in odlaganja odpadkov, katerih količina naj bi se povečala.

Od februarja dalje se obeta tudi novost pri obračunavanju storitev ravnanja z odpadki. S pavšalnega obračunavanja bodo prešli na obračunavanje po dejansko zbranih količinah oz. z enomesečnim zamikom, saj zadnji dan v mesecu, ko pripravljajo obračune, količine za tekoči mesec še niso znane. To pomeni, da bodo zneski na mesečnih položnicah uporabnikov nekoliko nihali, a bodo konec leta obračunane količine zelo blizu dejanskim in bo količinskega poračuna minimalno.

Iz poročil koncesionarjev o ravnanju z odpadki izhaja, da so v občini Železniki lani zbrali 1230 ton odpadkov oz. dobrih devet odstotkov manj kot leta 2019, ko so zabeležili petodstotno povečanje količin. Lani se je pomembno zmanjšala tudi zbrana količina odpadkov za odlaganje. Saubermacher je iz občine Železniki prevzel 561 ton odpadkov, od tega 464 ton mešanih komunalnih odpadkov in nekaj več kot 97 ton kosovnih odpadkov. V primerjavi s predlani je količina upadla za 22 ton oz. štiri odstotke. Manjšo količino odpadkov pripisujejo boljšemu ločevanju, deloma pa gre verjetno tudi za vpliv epidemije. V prvih devetih mesecih letošnjega leta je Saubermacher prevzel nekoliko več odpadkov kot v istem obdobju lani.

Svetniki so v razpravi opozorili, da nekateri še vedno mečejo biološke odpadke čez bregove vodotokov in da se na ekoloških otokih še naprej pojavljajo vreče z različnimi odpadki, ki marsikdaj privabijo živali, zaradi česar je nered še večji. Problem predstavlja tudi nepravilno odlaganje gradbenih odpadkov, saj na območju občine ni urejenega odlagališča zanje.

Zagotovili denar za obvoznico

Vodiški občinski svet je izglasoval predlog sprememb proračunov, s čimer so zagotovili občinski delež sredstev za izgradnjo obvoznice, kar je pogoj za podpis pogodbe z izvajalcem in začetek del.

Aleš Senožetnik

Vodice – Vodiški občinski svetniki so na zadnji seji obravnavali predlog rebalansa letošnjega in spremembe proračuna za prihodnje leto. Kot je znano, mora občina namreč financirati 6,39-odstotni delež gradnje vodiške obvoznice, za katero je bilo letos pridobljeno gradbeno dovoljenje, izbran pa je tudi že izvajalec del, družba KPL, ki bo 2,23 kilometra dolg odsek povezovalne ceste Želodnik–Mengeš–Vodice zgradil za 6,95 milijona evrov.

V proračunu za prihodnje leto so tako zagotovili štiristo tisoč evrov, dodatnih sto tisoč evrov pa so predvideli v načrtu razvojnih programov za leto 2023. Kot je povedal vodiški župan Aco Franc Šuštar, je bila zagotovitev sredstev za gradnjo obvoznice mimo Vodic pogoj za podpis pogodbe z izvajalcem, ki bo nato lahko začel dela. Po pričakovanjih župana bodo delovišče odprli decembra.

Z investicijo v obvoznico mimo Vodic bodo razbremenili sedaj preobremenjeno Kamniško cesto.

Z rebalansom so skupne prihodke v letošnjem letu ocenili na 6,75 milijona evrov in so za dobrih 95 tisočakov nižji kot predvideno v prej veljavnem proračunu. Za 323 tisoč evrov so nižji tudi odhodki, ki so ocenjeni na 7,5 milijona evrov.

Prihodki za prihodnje leto so ocenjeni na osem milijonov evrov, kar je dobrih sto tisočakov več od predvidenih, odhodki pa 8,13 milijona evrov, kar je za 270 tisoč evrov več od sprva predvidenih.

»Precej dela je bilo potrebnega, da smo lahko privarčevali nekaj denarja in zagotovili potrebna sredstva ter uravnotežili proračuna. Nekatere projekte smo morali zamakniti v prihodnja leta, vsi glavni pa ostajajo in se tudi zaključujejo,« je povedal vodiški župan. Med projekti, ki se zamikajo v prihodnja leta, so tako ureditev občinskih prostorov, nakup agregata za vrtec ter energetska in statična prenova podružnične šole v Utiku.

Svetnik Tilen Jeraj (NSi) je na seji sicer predlagal amandma, s katerim bi zagotovili 25 tisoč evrov, kolikor naj bi zadoščalo za izris načrta gradnje optičnega sistema, ki bi ga zaupali zasebni družbi, to pa bi po njegovem pospešilo izgradnjo širokopasovnih omrežij v občini. Predlog je bil zavrnjen. Kot je pojasnil župan, ni bil vložen v skladu s poslovnikom, poleg tega občina zasebnikom ne more plačevati za tovrstne investicije in morajo to storiti sami.

Policijska postaja energetsko varčna

Občina Kamnik se je letos lotila energetske sanacije dveh stavb v občinski lasti, in sicer Policijske postaje Kamnik in Doma kulture Kamnik. Prva je že končana, druga pa bo v začetku decembra.

Jasna Paladin

Kamnik – Stavba Policijske postaje Kamnik je že prenovljena. Obnova fasade in zamenjava strehe sta bili del energetske sanacije objekta, ki jo je občina izvedla ob 49-odstotnem sofinanciranju ministrstva za infrastrukturo. Občina Kamnik bo iz kohezijskega sklada za obnovo tega objekta tako pridobila 82.400 evrov, pogodbena vrednost del pa je bila 159.480 evrov.

Policijska postaja ima od poletja naprej tudi nov vhod, in sicer s strani parkirišča. Vhod je po obnovi fasade urejen z nadstreškom in primerno označen. Pri koncu je tudi energetska sanacija Doma kulture Kamnik. Toplotni izolacijski sloj je izveden, sledi še zaključni sloj fasade. Dela v notranjosti so po večini zaključena in uporabniki svoje prostore že lahko uporabljajo, na omrežje pa je bila tudi že priključena

Policijska postaja Kamnik ima novo in energetsko varčno fasado.

sončna elektrarna, ki je nameščena na strehi in bo proizvajala elektriko za potrebe objekta. Vrednost energetske sanacije Doma kulture Kamnik je ocenjena na okoli 650 tisoč evrov, tudi tu pa je delež sofinanciranja države 49-odstoten. Hkrati so v stavbi izvedli še eno investicijo, in sicer prenovo lučnih vlekov, ki bo omogočala bolj kakovostno izvedbo dogodkov tako za ustvarjalce programov kot za obiskovalce. Kot so sporočili iz občine, bo osrednji kulturni hram v občini za obiskovalce znova odprt od petka 3. decembra, ko ob 19. uri vabijo na Ta veseli dan kulture, decembra pa bodo že začeli izvajati abonmajske predstave in druge prireditve.

Podeljena odličja Maks Fabiani

Glavno nagrado je prejela ekipa urbanistov za projekt Velika planina, velik izziv, nagrajeno pa je tudi študentsko delo o razvoju Sorškega polja.

Jasna Paladin

Ljubljana – Posebna komisija Društva urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije je za bienalno Nagrado Maks Fabiani 2021 obravnavala deset del za nagrado Maks Fabiani in pet del za študentsko priznanje. Pri ocenjevanju jih je vodila misel, da morajo biti nagrajena dela primeri izjemno kakovostne planerske in urbanistične prakse, kot taka pa zgled za izdelovalce, pripravljavce in naročnike, in to predvsem na področjih, ki predstavljajo najpomembnejše planerske in urbanistične izzive sodobnega časa. Podelili so eno nagrado ter dve priznanji, dve priznanji pa še v študentski kategoriji.

Nagrado Maks Fabiani 2021 ter nominacijo in predlog Slovenije za evropsko nagrado ECTP so podelili delu z naslovom Velika planina, velik izziv, pod katerega se podpisuje več avtorjev: Nuša Britovšek, Leon Kobetič, Tomaž Kmet, Manca Jug in Nina Lipušček (podjetje Locus), Sabina Cepuš, Matjaž Harmel, Eva Harmel, Matevž Premelč, Sašo Weldt, Klemen Strmšnik in Aleksandra Krajnc (podjetje ZaVita) in Špela Polak Bizjak.

Z Gorenjsko je povezano tudi eno od študentskih priznanj. Prejela ga je študentka urbanizma Katarina Kuk za delo z naslovom Kolesarska pot kot orodje za varstvo podobe in vzdržni razvoj Sorškega polja.

Slavnostno podelitev priznanj so v društvu načrtovali za minulo soboto, a so jo morali zaradi epidemioloških razmer prestaviti. Dogodek bodo izvedli takoj, ko bo to mogoče.

Ni prehoda čez Rupovščico

Kranj – Te dni potekajo zaključna dela na novem mostu čez Rupovščico v Kranju. Trenutno potekajo gradbena dela na zgornjem delu mostne plošče, in ker gre za materiale, občutljive za poškodbe in umazanijo, je prehod čez most onemogočen. Ker je ob tem zadnji višji vodostaj uničil brv, namenjeno obhodu za pešce, do jutri ni možno prehajati na drugo stran Rupovščice. Obnova mostu bo sicer predvidoma končana čez nekaj tednov, so napovedali na kranjski občini.

Austroflex®
Rohr-Isoliersysteme

Smo inovativno proizvodno podjetje. Iz PE **Gödersdorf-Villach/Beljak** dobavljamo svoje izdelke odjemalcem iz 30 držav. Med naše najpomembnejše izdelke spadajo fleksibilne cevi za daljinsko ogrevanje, oprema za solarno tehniko in tehnična izolacija za posebne industrijske namene. Zaradi širjenja dejavnosti zaposlimo:

SODELAVCA V SKLADIŠČNI LOGISTIKI m/ž
(Lagerlogistiker/In)

Delo za polni delovni čas. Delo obsega prevzem in odpremo blaga, transport blaga znotraj podjetja, komisioniranje in pakiranje blaga za transport. Pogoj je dovoljenje za upravljanje viličarja in dobro znanje nemščine.

KLJUČAVNIČARJA m/ž
(Schlosser/In)

Delo za polni delovni čas. Delo obsega popravilo, vzdrževanje in montažo naših proizvodnih strojev. Potrebno je dobro znanje nemščine.

Nudimo vam zanimivo in pestro delo v odličnih pogojih in plačo, ki ustreza vaši kvalifikaciji in delovnim izkušnjam. Veselimo se vaše prijave v nemščini na:

jobs@austroflex.com
Austroflex Rohr-Isoliersysteme GmbH
Finkensteiner Straße 7
A-9585 Gödersdorf-Villach/Beljak
telefon +43 4257 3345

www.austroflex.com

Triglavani na uvodni turnir v Vojvodino

S turnirjem v Novem Sadu se začenja Regionalna vaterpolo liga A1, v kateri nastopajo tudi vaterpolisti Triglava.

Vilma Stanovnik

Kranj – Letošnja Regionalna vaterpolo liga, v kateri nastopajo klubi iz Slovenije, Srbije, Hrvaške in Črne gore, bo potekala v obliki turnirjev, prvi turnir skupine A1, v kateri nastopajo tudi vaterpolisti kranjskega Triglava, pa ta konec tedna gosti Novi Sad. Kranjčani, ki so včeraj odpotovali proti Vojvodini, so zvečer že odigrali prvo tekmo z ekipo Vojvodine, danes dopoldne se bodo pomerili z ekipo Zadra, popoldne pa z OVK POŠK. Jutri jih čaka še tekma z ekipo Proleterja, v nedeljo pa z Zemunom.

Zaradi nastopa v regionalni ligi sta Triglav in Kamnik vnaprej odigrala tekmo tretjega kroga pokala. Zmage z 9 : 7 so se veselili Kranjčani. V srečanje so sicer bolje vstopili gostje in povedli z 0 : 2. Kranjčani so nato izid znižali, Kamnik pa je še pred odmorom prišel nazaj na dve točki prednosti. V drugi četrtini smo videli le en gol, Triglav pa je na gol zaostanka približal Aleksander Paunović. V tretjem delu igre je bil za domače dvakrat natančen Jaša Kadivec. V zadnji četrtini je Paunović Triglav prvič popeljal v vodstvo za dva gola, za Kamnik sta za izenačenje zadela Goran Blažević in Blaž Briški. Benjamin Popović je Triglav še enkrat popeljal v vodstvo, nato pa so Kamničani z dvema goloma Aleksandra Cerarja preobrnili izid. Paunović je nato ponovno izenačil, minuto pred koncem pa so domači prek Kadivca povedli. Kamnik nato ni izkoristil napada za izenačenje, sedem sekund pred koncem pa je Popović postavil končni izid tekme 9 : 7.

Druga tekma kroga med Koprom in Ljubljano Slovanom je na sporedu jutri.

Jeseniški hokejisti zlahka do nove zmage

Kranj – V torek so hokejisti v Alpski hokejski ligi (AHL) odigrali le eno tekmo rednega ligaškega dela. HDD SIJ Acroni Jesenice je gostoval v Italiji, kjer se je pomeril z ekipo Rittner Buam. Srečanje se je končalo s slavjem jeseniških hokejistov, ki so si zmago s šestimi zadetki razlike priigrali v drugi tretjini, ki so jo dobili s kar 6 : 0. Včeraj so gostili EK Die Zeller, tekma pa se do zaključka redakcije še ni končala. Hokejisti v članskem državnem prvenstvu pa so v sredo odigrali tekme rednega dela, ki so štele tudi kot tekme v mednarodni hokejski ligi IHL. V Kranju so triglavani gostili hokejiste Slavije Junior. Odločeno je bilo po prvih petih minutah in pol igre, končni rezultat pa je bil 4 : 1. V Dvorani Podmežakla je Hidria Jesenice na tekmi s hokejisti HKMK Bled dosegla enak rezultat – 4 : 1. Jutri ob 18. uri se bosta v Podmežakli pomerila Hidria Jesenic in Triglav, ob 19. uri bo v Zalogu tekma med Slavijo Junior in HDD SIJ Acroni Jesenice in ob isti uri v Dvorani Tabor v Mariboru še med Mariborom in HKMK Bled.

Zadnji jesenski nastop Triglava na domači zelenici

Kranj – Po premoru, ko je članska nogometna reprezentanca odigrala še zadnji dve tekmi kvalifikacij za nastop na svetovnem prvenstvu ter na koncu osvojila četrto mesto, se bo nadaljevalo tekmovanje v Prvi ligi Telemach. Nogometaši Domžal bodo jutri ob 17. uri gostili Celje, Kalcer Radomlje pa v nedeljo odhaja na gostovanje h Kopru. Ekipe v drugi SNL bodo konec tedna odigrale tekme 17. kroga. Že danes ob 18. uri se bodo v Kranju pomerili nogometaši Triglava in Krke. Na enajstih tekmah so bili boljši nogometaši Triglava, ki so zmagali kar devetkrat. V nedeljo bodo nogometaši Rolteka Dob ob 13.30 gostili Nafto 1903.

Loški rokometaši jutri pred svojimi navijači

Škofja Loka – Škofjeloški rokometni prvoligaši Urbanscape Loka so tudi minuli konec tedna igrali odlično in se z gostovanja pri Ljubljani vrnili z zmago. Večji del prvega polčasa je v dvorani na Galjevici minil v izenačeni predstavi. Slabi dve minuti pred koncem prve polovice tekme so imeli Škofjeločani le gol naskoka, v končnici pa so po zadetkih Aljaža in Matevža Jesenka ter Grege Jamnika na odmor odšli s prednostjo 18 : 14. V drugi polovici tekme so bili izbranci loškega trenerja Jureta Šterbucla boljši in so zanesljivo slavili z 29 : 34 ter se na lestvici znova povzpeli na tretje mesto. Jutri Ločani v domači dvorani na Podnu gostijo zadnjeuvrščeno ekipo na lestvici Herz Šmartno. Tekma se bo začela ob 20. uri

Uspešna pri športu in študiju

Anja Prezelj iz Železnikov se je že v osnovni šoli začela ukvarjati s strelstvom, po uspehih v mlajših konkurencah in tudi z nedavno zmago na mednarodnem tekmovanju v Splitu pa dokazuje, da je vse boljša tudi v članski konkurenci.

Vilma Stanovnik

Železniki – Anja Prezelj je članica Strelskega društva Lotrič Železniki, prav v domačem društvu pa so se začeli tudi njeni prvi treningi in uspehi. Je tudi državna reprezentantka, lep uspeh pa je dosegla pred kratkim, ko je na mednarodnem tekmovanju Salona open v Splitu z zračno pištolo premagala vse konkurentke.

Kako ste se spoznali s strelstvom?

S strelstvom sem se srečala po naključju. Mami je med zimskimi počitnicami leta 2008 opazila vabilo na tečaj streljanja in me vprašala, ali bi šla poskusit. Ideja mi sprva ni bila preveč blizu, a sem se vseeno odločila, da grem. Potem pa puške na prvem treningu kar nisem izpustila iz rok. Treningi so mi predstavljali izzive in od takrat naprej res z veseljem treniram.

Kateri rezultati do sedaj vam največ pomenijo?

Moja najboljša, najpomembnejša in najopaznejša uvrstitev je peto mesto na mladinskih olimpijskih igrah, ki so bile leta 2018 v Buenos Airesu. Pri srcu mi je ostalo tudi mednarodno tekmovanje v Rušah leta 2019, kjer sem med članicami, čeprav sem bila takrat še mladinka, v finalu osvojila drugo mesto in istočasno podrla finalni državni rekord. V lepem spominu mi je ostala tudi mednarodna tekma v Smederevu v Srbiji leta 2017, ki nekako predstavlja začetek mojega vzpona in mojih najuspešnejših sezon. Tam sem v konkurenci mladink po napetem finalu osvojila tretje mesto.

Kdo vse so bili vaši trenerji?

Moji trenerji so bili mami Irena Prezelj, potem pa tudi več reprezentančnih trenerjev. Trenutno sodelujem z Brankom Koširjem. Seveda delava tudi s psihologom, saj je strelstvo psihološko zelo zahteven šport in je psihološka priprava poleg dobre fizične pripravljenosti ključna za dober nastop.

Lahko poveste več o zadnjem tekmovanju v Splitu, kjer ste zmagali?

Tekmovanje v Splitu je bilo po evropskem prvenstvu, ki je bilo konec maja v Osijeku, zame prva tekma v tujini. Količino treningov sem morala zaradi obveznosti na fakulteti nekoliko zmanjšati, zato sem šla na tekmovanje z nižjimi pričakovanji, vendar pa z nalogo, da dam vse od sebe. Kvalifikacijski del sem tako v soboto in nedeljo opravila po svojih zmožnostih in se obakrat uvrstila v finale. Tudi za finale si nisem ustvarjala previsokih pričakovanj, le odločena sem bila, da streljam pogumno. Začela sem pri dnu lestvice in se strel po strel vzpenjala proti vrhu in sobotni finale zaključila kot zmagovalka. Občutek je bil odličen, bila je to tudi najboljša slovenska članska uvrstitev tistega konca tedna. Še ena tekma je bila nato v nedeljo, v finalu pa sem jo zaključila kot šesta in se prijetno utrujena vrnila domov.

Foto: osebni arhiv Anje Prezelj

Anja Prezelj je v Splitu osvojila zlato odličje.

Na Gimnaziji v Škofji Loki ste bili zlata maturantka, tudi sedaj se trudite čim bolje združevati šport in študij. Kako vam uspeva?

Obiskujem Fakulteto za farmacijo na Univerzi v Ljubljani. Trenutno sem v tretjem letniku in še vedno uspešno kombiniram šolo in šport. Za zdaj je moja prioriteta uspešno zaključiti fakulteto – s čim večjim sočasnim udejstvovanjem v strelstvu. Kam me bo pot ponesla po tem, pa bomo pa še videli.

Optimistično na prvi tekmi

Z današnjimi kvalifikacijami se v ruskem Nižnem Tagilu začenja nova sezona svetovnega pokala v smučarskih skokih, nastopilo pa bo tudi šest naših tekmovalcev. Zaradi rojstva drugega sina je Peter Prevc ostal doma.

Vilma Stanovnik

Planica – Po zadnjem treningu v torek v Planici so se naši smučarski skakalci odpravili proti Rusiji, saj se v Nižnem Tagilu začenja 43. sezona svetovnega pokala v smučarskih skokih. Glavni trener slovenske reprezentance Robert Hrgota je v zadnjem trenutku opravil spremembo v ekipi, saj se je Peter Prevc odločil, da bo zaradi rojstva drugega sina prvi preizkušnji v Rusiji izpustil.

Namesto njega je priložnost dobil Domen Prevc, poleg njega pa bodo nastopili še Anže Lanišek, Timi Zajc, Tilen Bartol, Cene Prevc in Lovro Kos. »Veseli smo za Petra, da je dobil zdravega fanta. Razumljivo je, bo prvo postajo v Rusiji izpustil, da bo lahko zbral misli in se poveselil. Že za Finsko pa se vrača v ekipo, kar je dejal tudi sam,« je pojasnil Robert Hrgota in dodal, da so fantje za nastope dobro pripravljeni in da so imeli v pripravah na sezono v Planici in Kranju odlične pogoje. »Zato tudi nismo šli nikamor v tujino. Rad pa bi se zahvalil tako Planici kot Kranju, kjer so nam v rekordnem času pripravili ledeni smučini. Nikoli še nismo tako zgodaj začeli skakati. Opravili smo veliko kakovostnih skokov na ledeni smučini. Nivo skakanja je tam, kjer sem si ga želel. Še vedno so kakšne rezerve, a za to obdobje je to čisto v redu,« je tudi povedal Hrgota.

Anže Lanišek in trener Robert Hrgota sta zadovoljna z opravljenimi treningi. / Foto: Gorazd Kavčič

Njegov glavni adut je gotovo Anže Lanišek, ki je bil lani v skupni uvrstitvi svetovnega pokala deveti. »Vesel sem, da stvari potekajo po načrtih in grem lahko umirjeno na prve tekme. Upam, da se bo dobro začelo, mislim, da smo lahko optimistični,« je povedal Anže Lanišek.

V Rusiji skakalce najprej danes ob 16.30 čakajo kvalifikacije, jutri in v nedeljo pa bosta ob 16. uri tekmi na veliki skakalnici.

Uspešna družinska podjetja

Izšla je osma knjiga Družinsko podjetništvo Slovenije, ki predstavlja deset uspešnih podjetniških zgodb, med njimi štiri z območja Gorenjske.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – S serijo vsakoletnih predstavitev desetih družinskih zgodb v EY Slovenija že od leta 2014 predstavljajo uspešna slovenska družinska podjetja. Kot ugotavljajo, se ta v zadnjih letih veliko ukvarjajo z vprašanjem profesionalizacije svojih organizacij.

Med desetimi predstavljenimi družinsko vodenimi podjetji v osmi izdaji publikacije Družinsko podjetništvo Slovenije so štiri gorenjska: Kuzma iz Kranja, Roltek iz Doba, Scan iz Preddvora in Tinex iz Šenčurja.

Kot je povedala Mojca Emeršič, vodja družinskega podjetništva EY Slovenija, ki je vodila tudi letošnjo izdajo knjige slovenskega družinskega podjetništva, po raziskavi ameriškega inštituta Family Firm Institute nabor kompetenc vodstvenega kadra in lastnikov presegajo področja poslovanja in se ozirajo k družinski dinamiki, osebnemu razvoju posameznika ter razumevanju časa in prostora, v katerem živimo. »Te kompetence lahko predstavljajo naslednji korak pri razmisleku o tem, kako lahko tudi slovenska družinska podjetja napredujejo v smeri razvoja družine in organizacije,« pravi Mojca Emeršič.

Foto: Jani Ugrin

Podjetje Kuzma je eno izmed štirih predstavljenih, ki prihajajo z območja Gorenjske

Kot je dodal Janez Uranič, direktor EY Slovenija, se družinska podjetja v Sloveniji srečujejo z izzivi, a je vsem skupna vztrajnost. »Veseli nas, da v našo bero dodajamo deset novih odličnih družinskih poslovnih praks, ki nas vedno znova navdušijo in pustijo poseben pečat,« je ob izidu nove knjige povedal Janez Uranič.

Med desetimi zgodbami, ki so dostopne na spletni strani EY Slovenija, so tudi štiri gorenjske. Kranjsko podjetje Kuzma že štirideset let orje ledino na področju izdelave vrhunskih gramofonov in gramofonskih ročic in so si prislužili sloves enega najboljših podjetij na svetu na področju vrhunskih avdio izdelkov.

Družina Kosec je ustvarila podjetje Roltek, ki velja za vodilnega proizvajalca senčil z lastno proizvodnjo v Sloveniji. Nastopajo tako na domačem kot na tujih trgih. V lanskem letu so dosegli 10,8 milijona evrov prometa in tako za dvajset odstotkov izboljšali rezultate prejšnjega leta.

Podjetje Scan iz Preddvora se že več kot tri desetletja ukvarja s prodajo in servisiranjem elektronskih mikroskopov in druge laboratorijske opreme v državah nekdanje Jugoslavije. Družinsko podjetje, ki trenutno šteje devet zaposlenih, ima letno nekaj več kot 1,7 milijona evrov prihodkov. Scan je leta 1990 ustanovil Slavko Žižek, zdaj pa je v podjetju aktivna že druga generacija.

Šenčurski Tinex je v tridesetih letih zrasel v uspešno srednje veliko podjetje za prodajo, ki svoje poslovanje dopolnjuje tudi s proizvodno dejavnostjo, za kar ima največ zaslug pokojni ustanovitelj Štefan Čebašek. Danes podjetje zaposluje sedemdeset ljudi. Kot zanimivost pa pri EY poudarjajo, da ima funkcijo poslovodenja tako ločeno od lastništva, da na vodilnih položajih ni prav nobenega družinskega člana ali sorodnika.

Med preostalimi podjetniškimi zgodbami v publikaciji so avtorji predstavili še Frigotransport Pišek & HSF, družbo Jagros, poznano kot Trgovine Jager, Perger 1757, Skupino Podkrižnik, Uniforest in Zelinko.

Skupina Triglav z višjim dobičkom

Skupina Triglav je v letošnjih prvih devetih mesecih ustvarila 92 milijonov evrov dobička pred obdavčitvijo ali skoraj polovico več kot v primerljivem lanskem obdobju.

Cveto Zaplotnik

Kranj – »Tudi v tretjem četrtletju leta smo poslovali uspešno. Zelo dobre rezultate smo dosegli v zavarovalno-tehničnem delu poslovanja in pri upravljanju premoženja strank, medtem ko so na donose zavarovalniškega portfelja pričakovano vplivale še vedno nizke obrestne mere,« je ob predstavitvi tričetrtletnih rezultatov poslovanja dejal Andrej Slapar, predsednik uprave Zavarovalnice Triglav, in dodal, da glede na dosežene rezultate in predvideno poslovanje do konca leta ocenjujejo, da bo letni dobiček pred obdavčitvijo za 30 milijonov evrov višji od načrtovanega in da bo znašal od 115 do 125 milijonov. Skupina Triglav je namreč v devetih mesecih dosegla 92,1 milijona evrov dobička pred obdavčitvijo, kar je bilo 48 odstotkov več kot v primerljivem lanskem obdobju. Pri premoženjskih zavarovanjih je znašal dobiček 66 milijonov evrov, pri življenjskih in pokojninskih zavarovanjih 10 milijonov, pri zdravstvenih zavarovanjih 9,6 milijona evrov, pri družbah, ki se ne ukvarjajo z zavarovanjem, pa 6,5 milijona evrov.

Skupina Triglav načrtuje za prihodnje leto 1,4 milijarde evrov zavarovalne premije in od 120 do 130 milijonov evrov dobička pred obdavčitvijo.

Skupina je v devetih mesecih zbrala 1,06 milijarde evrov kosmate zavarovalne premije, kar je glede na primerljivo lansko obdobje 10-odstotni porast. Premijo je povečala na vseh trgih in pri vseh vrstah zavarovanj. V Sloveniji je dosegla 10-odstoten porast, na trgih zunaj Slovenije pa 16-odstotnega. Obseg kosmatih zneskov škod je znašal nekaj manj kot 522 milijonov evrov in ni bistveno odstopal od primerljivega obdobja preteklih dveh let.

Razmere na finančnih trgih in neto prilivi so pozitivno vplivali na poslovanje družbe Triglav Skladi, ta v vzajemnih skladih in preko individualnih razmerij upravlja 1,4 milijarde evrov denarja, kar je dobro petino več kot ob koncu lanskega leta.

S tehnologijo do večje varnosti

Tehnologija 5G izboljšave prinaša tudi na področju javne varnosti, zaščite in reševanja.

Aleš Senožetnik

Kranj – V kranjskem Iskratelu so pred dnevi virtualno predstavili praktične rezultate in dosežke projekta 5G Varnost, v katerem so kot poslovodeči partner sodelovali z ljubljansko Fakulteto za elektrotehniko, Telekomom Slovenije in podjetjem OSI.

Gre za raziskovalni projekt, sofinanciran s sredstvi EU, ki se je začel septembra 2018 in se osredotoča na zanesljive, t. i. »5G-ready« komunikacije, storitve in aplikacije z uporabo novih in izboljšanih interaktivnih modalnosti za državljane in profesionalne uporabnike na področju javne varnosti, zaščite in reševanja (PPDR).

Med praktičnimi primeri uporabe modela, ki so jih demonstrirali maja letos, so denimo obogaten klic v sili na 112, ki omogoča sinhronizacijo podatkov klicatelja med nujnimi službami, upravljanje prvih posredovalcev na intervenciji, individualnih in skupinskih klicev nujnih služb, obogatenih informacij med dispečerjem in intervencijskimi službami, zagotovitev neprekinjenega delovanja operativnega centra, zagotavljanje revizijske sledi, iskanje in reševanje z droni na težje dostopnih območjih ter centralizirano upravljanje mobilnih naprav uporabnikov PPDR.

Strateški cilj projekta je omogočiti novo generacijo »5G-ready« produktov in storitev, prilagojenih potrebam sektorja PPDR. Oziroma kot pravijo pripravljavci: »... zasnovati nove arhitekture in ključne tehnologije za izvedbo dispečerskih storitev za PPDR stroko in novo generacijo uporabniško usmerjenih aplikacij za potrebe osebne varnosti državljanov ter raziskati strategije za implementacijo takšnih aplikacij v virtualiziranem 5G okolju v skupni rabi z zagotovljeno varnostjo, zasebnostjo in povratno združljivostjo s trenutnimi PPDR sistemi«.

Kot je povedala mag. Ana Robnik, svetovalka za raziskave in strateški razvoj v Iskratelu, prinaša celovit pogled na komunikacijske sisteme javne varnosti, zaščite in reševanja za to desetletje, partnerji pa bodo sodelovali tudi v prihodnje. Gregor Smolej, upravljavec inovativnosti v Iskratelu, pa je poudaril pomen sodelovanja s čim širšo paleto deležnikov in uporabnikov področja PPDR.

Obvezen vpis elektronskih naslovov v register

Nova zakonodaja določa tudi obvezen vpis in javno objavo elektronskih naslovov gospodarskih družb v poslovnem registru.

Aleš Senožetnik

Kranj – Med novostmi novele zakona o gospodarskih družbah, ki je bila sprejeta letos, sodi tudi obveznost vpisa in javne objave elektronskih naslovov družb. Tako morajo poleg drugih podatkov v registracijskem postopku gospodarske družbe navesti tudi elektronski naslov, ki se vpiše v Poslovni register Slovenije. Zakonski rok za vpis je eno leto od uveljavitve zakona, to je do 24. februarja prihodnje leto.

Predlog za vpis lahko družbe vložijo na točki SPOT ali pa izpolnjen obrazec oziroma vlogo pošljejo po elektronski ali navadni pošti ali ga osebno oddajo na izpostavi Ajpesa. Družbe, ki že imajo vpisan elektronski naslov, morajo preveriti, ali je ustrezen, in ga po potrebi spremeniti, družbe, ki imajo v registru že vpisan elektronski naslov, in so označile, da ne želijo njegove javne objave, pa morajo sporočiti, da javno objavo dovolijo.

Kot sporočajo s kranjske izpostave Ajpesa, je imelo do konca oktobra letos od več kot šest tisoč obstoječih družb podatke o elektronskem naslovu vpisane v registru le nekaj več kot dva tisoč oziroma tretjina vseh družb na Gorenjskem.

Za nespoštovanje določbe o vpisu elektronskega naslova v register je predpisana globa od 15 do 45 tisoč evrov za velike družbe, od 10 do 30 tisoč za srednje, od 2.500 do 15 tisoč za majne in od tisoč do šest tisoč za mikro družbe.

Žrtve drznih tatov predvsem starejši

Policisti znova opozarjajo na nevarnost drznih tatvin iz stanovanjskih hiš, ki jih storilci izvajajo na zelo prefinjen in pretkan način.

Simon Šubic

Mengeš – Policisti so na začetku tedna obravnavali poskus drzne tatvine na območju Mengša. Neznani storilec je na domu zamotil starejšo oškodovanko s pogovorom o izvedbi del na telekomunikacijskem omrežju. Drugi storilec je med tem preiskal hišo, pri čemer ga je zalotila oškodovanka, zato sta oba s kraja odšla, ne da bi karkoli odtujila.

Oškodovanka je policistom povedala, da je šlo za mlajša moška, stara med 20 in 25 let. En storilec je bil srednje postave, visok okoli 175 centimetrov, svetlejših las in oblečen v svetel pulover. Drugi je bil močnejše postave in oblečen v temnejša oblačila. Policisti glede okoliščin kaznivega dejanja še zbirajo obvestila.

Policisti opozarjajo na nevarnost drznih tatvin iz stanovanjskih hiš, ki jih storilci izvajajo na zelo prefinjen in pretkan način, oškodovance pa zavedejo do te mere, da preteče kar nekaj časa, preden ugotovijo, da so bili okradeni. Žrtve pa so predvsem starejši občani. Storilci žrtev zamotijo s pogovorom; bodisi da so serviserji ali da so prišli odkupit staro železo bodisi da prihajajo iz elektro službe in si ogledujejo teren, kje bi postavili nove daljnovode ... S pogovorom žrtve izvabijo iz hiše ali od hiše, tako da je nimajo več pod nadzorom, kar izkoristijo drugi storilci, ki ta čas vstopijo v hišo, jo pregledajo in večinoma ukradejo denar in nakit. Storilci nato hišo zapustijo, tisti, ki je zamotil žrtev, pa se vljudno poslovi in zapusti kraj. Največkrat se pripeljejo in odpeljejo z vozilom.

Policija občanom svetuje, da naj imajo osebe, ki so prišle do njih nenapovedano, ves čas pod nadzorom in jih brez potrebe ne vabijo v prostore. Vedno naj zaklenejo hišo, ko jo zapustijo, ključ pa naj vzamejo s seboj, četudi stopijo samo »za vogal«. Pozorni naj bodo tudi na videz oseb (oblačila, govor, posebnosti) in vozilo, s katerim so se pripeljali (znamko, barvo, tip in reg. št. vozila). Če postanejo žrtev kaznivega dejanja, naj o tem takoj obvestijo policijo na številko 113 ali najbližjo policijsko postajo.

»V večini primerov so oškodovanci starejše osebe, ki jih storilci lažje zmedejo. Nekaterim poberejo tudi vse prihranke in je teža dejanj zato še toliko večja. Svojce starejših oseb, sosede ali druge prosimo, da se o načinu izvrševanja tovrstnih kaznivih dejanj pogovorijo s starejšimi osebami in jim predstavijo opisan način delovanja storilcev ter preventivne ukrepe,« še poudarjajo policisti.

Prva hibridna patruljna vozila

Vozni park policije se je v torek okrepil s skupno 56 novimi vozili, med katerimi so v večini patruljna vozila na hibridni pogon, ki so prva tovrstna v policiji. Predala sta jih namestnik generalnega direktorja policije Danijel Žibret in minister za notranje zadeve Aleš Hojs.

Maša Likosar

Ljubljana – Med novimi službenimi vozili policistov je 31 specialnih patruljnih vozil Toyota Corolla Hibrid in deset vozil istega tipa v operativnem najemu, deset civilnih specialnih vozil Toyota RAV4 Hibrid in pet specialnih patruljnih terenskih vozil Toyota Landcruiser. Uporabnike so dobili na vseh osmih policijskih upravah, na PU Kranj so tako prevzeli 4 patruljna vozila tipa Corolla za policijske postaje Kranjska Gora, Kranj, Jesenice in Bled, od tega je eno vozilo v operativnem najemu.

Namestnik generalnega direktorja Danijel Žibret je pojasnil: »Nova vozila so večinoma namenjena patruljiranju, torej za vsakodnevno delo policijskih enot po vsej Sloveniji, medtem ko bomo civilna vozila uporabljali kot spremljevalna vozila ob varovanih dogodkih, kakršno je trenutno predsedovanje Slovenije Svetu Evropske unije. Med temi vozili so tudi vozila na hibridni pogon, ki bodo v strjenih naseljih med drugim zmanjšala zvočno onesnaževanje.«

Ministrstvo za notranje zadeve za policijo prvič uvaja v uporabo specialna, belo-modro-rumena patruljna vozila na hibridni pogon, s čimer sledijo smernicam Strategije razvoja Slovenije 2030, še posebej pa želijo podati spodbuden signal splošni javnosti pri prehodu na t. i. e-mobilnost. Kot je pojasnil minister Hojs, so pri porabi sredstev, ki jim jih je lani dodelil državni zbor, upoštevali dva pomembna faktorja. »Najprej človeško silo, brez policistk in policistov nam namreč vsa ta vozila ne bi nič pomagala, zato smo se po dolgih letih odločili, da povečamo vpis v Policijsko akademijo. Če smo v preteklih letih v vrste policistov lahko usposobili nekje do 120 policistov, bomo ob 50-odstotnem povečanju vpisa v naslednjih letih to število lahko podvojili. Po drugi strani smo se zavedali, da je treba sredstva nameniti za osebno opremo in zaščito ter za vse tisto, kar pri svojem delu potrebujejo,« je dejal Hojs.

Policija je sicer imela na začetku letošnjega novembra za opravljanje svojega dela na voljo 2.615 prevoznih sredstev, od tega 86,7 odstotka v lasti in 13,3 odstotka v najemu. Pretekli teden so prevzeli tudi štiri nova vozila, ki jih bo uporabljala avtocestna policija. Povprečna starost prevoznih sredstev policije je 6,8 leta, najvišjo pa dosegajo motorna kolesa in kombinirana vozila. Pri tem 1.455 vozil voznega parka celotnega ministrstva izpolnjuje enega izmed kriterijev za odpis, kar pa ne pomeni, da bodo vsa tudi odpisana.

Patruljna vozila znamke Toyota Corolla Hibrid, ki so jih prevzeli tudi na PU Kranj, bodo namenjena vsakodnevnemu operativnemu delu uniformiranih policistov. / Foto: Primož Pičulin

Predaja novih vozil na Policijski akademiji v Ljubljani: minister za notranje zadeve Aleš Hojs je ključe predal namestniku generalnega direktorja policije Danijelu Žibretu. / Foto: Primož Pičulin

Zaradi nesreče desetkilometrski zastoj

Simon Šubic

Brnik – Včeraj zjutraj se je pri priključku Brnik na gorenjski avtocesti zgodila prometna nesreča z materialno škodo, zaradi katere je nastal desetkilometrski zastoj v smeri proti Ljubljani. Po ugotovitvah policistov je do nesreče prišlo zaradi tehnične neizpravnosti osebnega vozila, ki je vlekel priklopno vozilo (prikolico) z naloženima dvema osebnima avtomobiloma. Na vozilu se je odlomila vlečna kljuka, zato se je priklopnik odpel in prevrnil.

Na gorenjski avtocesti se je nesreča pripetila tudi v sredo. Na preusmeritvah prometa na Lipcah je voznik z osebnim avtomobilom zaradi kombinacije neprilagojene hitrosti in vožnje pod vplivom alkohola (0.96 mg/l) trčil v naletni meh na zadnjem delu tovornega vozila Družbe za avtoceste v RS (DARS), ki je označevalo urejeno preusmeritev prometa. Po podatkih policije se je povzročitelj v trčenju lažje poškodoval, medtem ko v DARS-ovem vozilu ni bilo nikogar.

Na Jesenicah umrl med izvajanjem gradbenih del

Jesenice – Gorenjski policisti so v torek na območju Jesenic obravnavali smrtno nesrečo pri delu na zasebnem objektu. Delavec je umrl med izvajanjem gradbenih del, so pojasnili na Policijski upravi Kranj. Tuja krivda je izključena.

Nepravilnosti odkrili pri tretjini vozil

V nadzoru tovornih vozil in avtobusov na avtocesti so policisti odkrili tudi številne napake na zavornem in krmilnem sistemu ter na delih sistema za upravljanje izpustov.

Simon Šubic

Torovo – Policisti so v zadnjem dvanajsturnem nadzoru na t. i. avtocestnih nadzornih točkah pri kar tretjini od 93 kontroliranih tovornih vozil in avtobusov odkrili nepravilnosti. »Nekatere kršitve so bile zelo izstopajoče in so predstavljale neposredno nevarnost za varen, umirjen in nemoten potek cestnega prometa, so poudarili na generalni policijski upravi. Nadzor je potekal v ponedeljek od 13. ure popoldne do 1. ure ponoči na Logu, Torovem in Kompoljah.

Zaradi ugotovljenih kršitev so policisti izdali 31 plačilnih nalogov in izrekli štirinajst opozoril. Iz prometa so izločili štirinajst tovornih vozil, od tega je bilo sedem preobremenjenih. Dvanajstim voznikom so ob drugih prekrških očitali tudi prekoračeno hitrost vožnje. Vozilo za prevoz sveže betonske mešanice je bilo preobremenjeno za okoli osem ton ali za 26 odstotkov več od največje dovoljene skupne mase. Prav tako so policisti izločili iz prometa sedlasti vlačilec s polpriklopnikom, ki je opravljal prevoz predimenzioniranega tovora, v nasprotju z dovoljenjem za izredni prevoz, ki ga je pridobil od pristojnega državnega organa.

Na sodišče so podali tudi obdolžilna predloga zoper voznika manjšega tovornega vozila, ki je vozil pod vplivom alkohola (0,76 mg/l), in zoper voznika vlačilca s polpriklopnikom, ki je odklonil odrejeni strokovni pregled, da bi se potrdila prisotnost kokaina, ki jo je nakazal hitri test za ugotavljanje prisotnosti prepovedanih drog.

Številne napake na zavornem sistemu

Z uporabo diagnostične opreme so policisti na tovornih in polpriklopnih vozilih zaznali številne napake na zavornem in krmilnem sistemu ter na delih sistema za upravljanje izpustov. Po odrejenem in opravljenem izrednem tehničnem pregledu so se sumi policistov potrdili in sta bili dve vozili z odvzemom registrskih tablic začasno izločeni iz prometa. V petih primerih so ugotovili, da je bil tovor na motornih in priklopnih vozilih naložen, pritrjen in zavarovan v nasprotju s predpisi. Ugotovljene so bile tudi kršitve, ki so povezane s časom trajanja vožnje, odmori in počitki voznikov.

Kontrolirali so tudi konvoj treh sedlastih vlačilcev iz Nemčije s pripetim polpriklopnim in priklopnim vozilom, ki so namenjeni specialni rabi. Vozila so presegala največje dovoljene mere po dolžini in širini, za kar bi jim moral slovenski pristojni organ izdati dovoljenja za izredni prevoz, ki pa jih prevoznik ni imel oz. so bila dovoljenja neveljavna. Voznikom so izrekli globo v višini tisoč evrov, zoper tujo pravno osebo pa za vsako vozilo po tri tisoč evrov.

zdravje & lepota

Cilj samostojna mobilnost

Predstavili so aktivnosti projekta Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi, v katerem sodelujejo tudi gorenjske občine.

Maja Bertoncelj

V Ljubljani je bila javna predstavitev aktivnosti enega najpomembnejših vseslovenskih projektov, namenjenih vključevanju ranljivih skupin Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi.

V sklopu projekta po standardiziranem sistemu, ki ga je razvil Geodetski inštitut Slovenije, pridobivajo podatke o ovirah v javnem prostoru, ki so podlaga za odpravo fizičnih ovir v mestih, izdelavo spletnih in fizičnih kart ter aplikacije za navigacijo. Kot pojasnjujejo, bo to osebam z različnimi oviranostmi omogočalo samostojno mobilnost, kar je tudi glavni cilj projekta. Financira ga Ministrstvo za infrastrukturo, izvaja Geodetski inštitut Slovenije, kot partner pa sodeluje Beletrina, ki skrbi za spletno dostopnost. Kot je povedal generalni direktor Direktorata za trajnostno mobilnost in prometno politiko Darko Trojanov, smo v Sloveniji za kakovost življenja invalidov in drugih oseb s funkcionalnimi omejitvami že veliko naredili, veliko dela pa nas še čaka. »Pri nas živi okoli 170 tisoč invalidov, kar predstavlja 8,5 odstotka celotne populacije, poleg tega smo hitro starajoča se družba, vendar kljub velikim potrebam multimodalna mobilnost v našem okolju še zdaleč ni samoumevna. Funkcionalno ovirani potrebujejo posebno infrastrukturo, kot so prilagojena vozila, dostopne postaje javnega prometa, dostopne poti, pločniki ...« je poudaril. Vodja projekta mag. Roman Rener je predstavil rezultate in cilje. Poudaril je, da je infrastruktura, ki je načrtovana in prilagojena ranljivim skupinam, primerna za nas vse. »Projekt se usmerja v različne ranljive skupine: slepe in slabovidne, gluhe in naglušne, gibalno ovirane in starejše. Želja vsakogar izmed nas, tudi oseb z različnimi oviranostmi, je, da bi lahko potovali sami, želimo biti neodvisni,« je pojasnil. Varuh človekovih pravic Peter Svetina je poudaril, da življenje z ovirami številnim predstavlja vsakodnevni izziv in da je enakopravno vključevanje invalidov rana, ki jo celimo počasi, a vztrajno, tudi s tem projektom, za katerega si želi, da bi se vanj vključile vse občine. V njem pa aktivno sodelujejo tudi invalidi.

Trojanov je še dodal, da je za uspešnost projekta ključen prav dober odnos z izvajalcem in pozitiven odziv občin. V projektu jih sodeluje 43 iz vse Slovenije, med njimi s širšega Gorenjskega občine Jesenice, Bohinj, Radovljica, Kranj, Žiri, Medvode in Kamnik.

V projektu sodeluje 43 občin iz vse Slovenije, med njimi tudi Jesenice, Bohinj, Radovljica, Kranj, Žiri, Medvode in Kamnik.

Foto: Tina Dokl

Poudarjajo, da je infrastruktura, ki je načrtovana in prilagojena ranljivim skupinam, primerna za nas vse.

Telesno aktivni za zdravje pljuč

Suzana P. Kovačič

Pomemben del poslanstva Društva pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije je ozaveščanje širše skupnosti o temah, ki se nanašajo na zdravje pljuč. Velik pomen dajejo telesni aktivnosti. "Dokazano je, da zmerna telesna vadba izboljša pljučno funkcijo in telesno zmogljivost. Zaradi izboljšanega dihanja je dovod kisika boljši, izboljša se krvni obtok, zniža se krvni tlak. Dobra in enostavna telesna vadba za bolnika s kronično obstruktivno pljučno boleznijo (KOPB) je hoja. Prehoditi je treba vsaj tri kilometre na dan, trikrat tedensko." Po podatkih društva ima 75 odstotkov zdravih starejših od 50 let preslabo telesno zmogljivost, kar slabi zdravje pljuč in celega telesa ter vpliva na kakovost življenja tudi pri KOPB.

gorenjske lekarne

Farmacevtov nasvet iz Gorenjskih lekarn

Menopavza

Menopavza pomeni trajno prenehanje menstruacije. Nastane zaradi usihanja delovanja jajčnikov, ki izločajo ženske spolne hormone (predvsem estrogen in progesteron).

O menopavzi z gotovostjo govorimo, ko od zadnje menstruacije mine dvanajst mesecev. Največ žensk je ob nastopu menopavze starih okrog 52 let.

Značilni simptomi in znaki menopavze

Zaradi spremenjenega hormonskega stanja so za obdobje pred in v menopavzi zelo značilne določene težave. Med najbolj znane in neprijetne spadajo vročinski oblivi (t. i. valunge). Kažejo se kot ponavljajoča se obdobja zardevanja, znojenja in občutka vročine. Včasih jih spremlja pospešeno bitje srca, mrazenje, tesnoba in druge motnje razpoloženja (npr. potrtost, razdražljivost, zaskrbljenost). Lahko se pojavljajo tudi več kot deset let. Ponoči takšni oblivi motijo spanec. Porušen ritem spanja (večkratno prebujanje) in nespečnost imata za posledico utrujenost, razdražljivost, nezmožnost koncentracije in glavobole. Zmanjšana je tudi želja po spolnosti.

Pozneje, po menopavzi, se pojavljajo: suha koža, izpadanje las, bolečine v kosteh in sklepih, suha nožnica in bolečine ob spolnih odnosih. Pogostejše je siljenje na vodo in pri mnogih tudi nezmožnost njenega zadrževanja. Veliko žensk trpi za ponavljajočimi se okužbami sečil. V tem obdobju se prav tako pogosto povečajo vrednosti krvnega holesterola in tlaka, kar povečuje pojav srčno-žilnih bolezni. Zaradi pomanjkanja spolnih hormonov se znižuje gostota kosti, kar lahko privede do osteoporoze z zlomi.

Preprečevanje in lajšanje menopavznih težav

Nekatere blažje težave, ki jih prinese menopavza, lahko ženska premaga sama ali si pomaga s pripravki, ki jih brez recepta dobi v lekarni. Ob večjih telesnih in duševnih težavah pa je prav, da poišče zdravniško pomoč.

Pri lajšanju blažjih težav, ki jih povzroča menopavza, tako lahko pomaga zdrav način življenja z redno telesno aktivnostjo in ustrezno prehrano. Ta naj bo uravnotežena, vsebuje naj dovolj vitaminov in mineralov. Izogibati se je treba hrani, ki spodbuja vročinske oblive, npr.: kofeinu, žganim in vročim pijačam, močnim začimbam. Tudi sproščanje, opustitev kajenja in dovolj spanca blažijo menopavzne težave.

Ženska lahko za lajšanje teh težav uporablja prehranske dodatke, ki vsebujejo naravne snovi. To so izvlečki rastline Cimicifuga racemosa (grozdnata svetilka) in fitoestrogeni. Fitoestrogeni so po strukturi in funkciji podobni estrogenu. Najprepoznavnejši so iz črne detelje, hmelja in soje. Vsi rastlinski dodatki so učinkoviti pri odpravljanju menopavznih težav, je pa za dosego največjega učinka potreben daljši čas kot pri estrogenih, predpisanih na zdravniški recept.

Lekarniški farmacevti lahko ženski za lajšanje menopavznih težav svetujemo tudi homeopatska zdravila, med katerimi se v ta namen največkrat uporabljajo: lachesis, sepia, nux vomica, cimicifuga.

Kadar so težave zaradi mene izrazitejše, ginekolog ženski predpiše hormonsko nadomestno zdravljenje. Hormonska zdravila so lahko v obliki tablet, obližev, krem ali injekcij. S takim zdravljenjem ženska nadomešča spolne hormone, ki jih pred menopavzo izločajo jajčniki. Pred predpisom teh zdravil ginekolog žensko temeljito izpraša in pregleda, pretehta dejavnike tveganja, ki jih ženska nosi v sebi, ter dejavnike tveganja hormonskega nadomestnega zdravljenja. Za vsako posameznico nato ginekolog določi najmanjši možni odmerek hormonov, ki zadovoljuje njene potrebe.

Menopavza je posebno in lepo obdobje v ženskem življenju, ko se ženska sprijazni s procesom staranja in je hvaležna za vse, kar ji je rodno obdobje podarilo. Čeprav ni več hormonov, eliksirja mladosti, lahko s pozitivno naravnanostjo in zdravim načinom življenja preživi še mnogo kakovostnih let.

www.gorenjske-lekarne.si, info@gorenjske-lekarne.si

Lekarniške enote: Zlatorog, Bohinjska Bistrica, Cerklje, Gorenja vas, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Kropa, Lesce, Planina, Planina II, Podlubnik, Preddvor, Primskovo, Radovljica, Stražišče, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri, Žirovnica

Farmakoinformativna služba, Galenski laboratorij, Kontrolno analizni laboratorij

Homeopatska zdravila za samozdravljenje - Za svetovanje se predhodno naročite.

Gorenjske lekarne, Gosposvetska ulica 12, Kranj

Možganska kap

Minute lahko rešijo življenja

Možganska kap je drugi najpogostejši vzrok smrti in tretji vzrok invalidnosti po vsem svetu. V Sloveniji letno na novo zboli okoli 4500 ljudi. »Več kot dvajset tisoč oseb, ki živijo med nami s posledicami možganske kapi, ve, koliko truda je potrebnega, da je življenje z boleznijo lahko kakovostno. Še vsaj toliko svojcev pozna nemoč, ki jih spremlja pri spoprijemanju s posledicami bolezni.«

Suzana P. Kovačič

Ko se ob možganski kapi prekine pretok skozi možgane in začne propadati na milijone možganskih celic, je pomembna vsaka sekunda, opozarja prim. Tatjana Erjavec, dr. med., podpredsednica Združenja bolnikov s cerebrovaskularno boleznijo (CVB) Slovenije. »S hitro diagnostiko in odstranitvijo in/ali raztopitvijo strdka, ki zapira možgansko žilo, lahko rešimo življenje, ohranimo samostojnost, spomin, govor, gibanje in razbremenimo svojce, ki pomagajo bolnikom po možganski kapi.«

Erjavčeva je pojasnila, da imamo za prepoznavo, prevoz, diagnostiko in začetek zdravljenja praviloma na voljo štiri ure in pol. »Dovolj, če živite v mestu ali blizu bolnišnice, če takoj prepoznate, da gre za možgansko kap, in ne čakate, da bodo težave minile same po sebi. V bolj oddaljenih krajih je vsaka minuta toliko dragocenejša. Žal je vse več podatkov, da je v času covidne pandemije dostopnost do zdravnikov slabša in ljudje s težavami ne pridejo vedno do njih ali pa se bojijo okužbe in odlašajo s pregledom. Ne pozabimo torej, da je možganska kap nujno stanje in ga moramo kot takega tudi obravnavati,« je poudarila.

V Sloveniji je pri prepoznavi zgodnjih znakov možganske kapi že vrsto let v uporabi kratica GROM, začetnice za govor, roko, obraz in minuto. »Pravočasnost je v veliki meri odvisna od poznavanja značilnih znakov možganske kapi in hitrega ukrepanja. Če nekdo ne more govoriti, če ima nerazumljiv, zatikajoč se ali zmeden govor, je to lahko znak možganske kapi. Drugi pomemben znak je enostranska šibkost roke ali noge, mravljinčenje po eni strani telesa, gluhost roke ali noge. Tretji znak je povešenost ustnega kota ali polovice obraza. Če je prisoten samo eden izmed teh znakov, ne odlašajte s telefonskim klicem na 112 in povejte, da sumite na možgansko kap. S tem boste zagotovili hitro pomoč in s tem možnost učinkovitega zdravljenja,« je poudarila sogovornica.

V CVB Slovenije si že trideset let prizadevajo za kakovostnejše življenje bolnikov in svojcev bolnikov v kroničnem obdobju po možganski kapi in zmanjšanje pojavnosti bolezni. »Vemo, da bi dosledno zdravljenje in odpravljanje dejavnikov tveganja za možgansko kap (visok krvni tlak, motnje v presnovi maščob, sladkorna bolezen, kajenje, stres) vsaj prepolovilo število novonastalih možganskih kapi. Prepričani smo, da lahko bolniki s svojimi življenjskimi zgodbami v veliki meri pripomorejo k temu,« je še poudarila prim. Tatjana Erjavec.

Prim. Tatjana Erjavec, dr. med. / Foto: osebni arhiv

V združenju in njihovih klubih, na Gorenjskem so ti v Kranju, Tržiču in na Bledu, svojim članom v kroničnem obdobju po možganski kapi omogočajo programe obnovitvene rehabilitacije v zdraviliščih, organizirane, strokovno vodene dejavnosti, ki so namenjene vzdrževanju telesne zmogljivosti, izobraževanju ... Izdajajo tudi glasilo Kapnik, ki je namenjeno strokovnim temam in prikazu življenja bolnikov po možganski kapi in njihovih svojcev.

ZDRUŽENJE EUROPACOLON SLOVENIJA, VRAZOV TRG 1, LJUBLJANA

V aplikaciji tudi sladila

Aplikacija VešKajJeš z zadnjo posodobitvijo omogoča tudi prikaz informacije o dodanih sladilih.

Suzana P. Kovačič

S ciljem potrošnikom ponuditi koristne informacije o sestavi živil, ki jim omogočajo ozaveščene izbire, so Inštitut za nutricionistiko, Zveza potrošnikov Slovenije (ZPS), Institut Jožef Stefan in Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) letos v okviru programa Veš, kaj ješ, ki ga sofinancira ministrstvo za zdravje, nadgradili brezplačno mobilno aplikacijo VešKajJeš v več smereh. Kot enega izmed pomembnih ciljev so poudarili tudi zmanjševanje količine zaužitega sladkorja brez nadomeščanja s sladili. Posodobljena aplikacija VešKajJeš tako omogoča tudi prikaz informacije o dodanih sladilih, saj raziskave kažejo porast izdelkov z njimi.

Premalo vemo o dolgotrajnih posledicah

Na NIJZ pri skupnih prizadevanjih, da bi v prehrani prebivalcev Slovenije zmanjšali oziroma prilagodili energijski vnos in s tem vplivali na neugodno povečevanje debelosti, zamenjave sladkorjev z uporabo nehranilnih sladil ne vidijo kot del priporočenih javnozdravstvenih ukrepov. »Morebitni koristni učinki uživanja živil z nehranilnimi sladili so lahko kratkotrajni, še vedno pa vemo premalo o dolgotrajnih posledicah na zdravje odraslih in še posebno na zdravje otrok in mladostnikov. Prav pri njih bi morali biti zelo previdni glede učinkov uživanja nehranilnih sladil na razvoj okusa, izbire živil in nadzora nad vnosom hrane,« je poudarila dr. Urška Blaznik z NIJZ.

Sladila v mnogih izdelkih

... tudi tam, kjer jih ne bi pričakovali, npr. v nekaterih vloženih rdečih pesah, je ponazorila Melita Kogovšek iz ZPS. Po podatkih nedavno objavljene raziskave v reviji Frontiers in Nutrition je bilo na slovenskem tržišču največje povečanje rabe sladil ugotovljeno pri energijskih pijačah – kar za 144 odstotkov. Sicer pa so v raziskavo zajeli 3914 brezalkoholnih pijač, ki so se v zadnjih letih tržile pri nas. "V brezalkoholnih pijačah so se najpogosteje uporabljale kombinacije različnih sladil, s čimer se želijo proizvajalci kar najbolj približati okusu običajnega sladkorja. V kombinaciji se uporabljajo predvsem acesulfam K, aspartam in saharin, samostojno pa so dodajali skoraj izključno steviol glikozide ali sukralozo." Kot je še pojasnil prof. dr. Igor Pravst z Inštituta za nutricionistiko, je delež pijač z dodanimi sladili od leta 2017 zrasel s 13 na 20 odstotkov v letu 2020. "Ugotovili smo tudi, da čeprav se zaradi vse večje ponudbe pijač s sladili zmanjšuje delež pijač z dodanim sladkorjem, te še vedno prevladujejo, saj so lani še vedno predstavljale več kot polovico vse ponudbe in skoraj tri četrtine prodaje brezalkoholnih pijač."

Podatki o sestavinah in hranilni vrednosti živil

Sogovorniki dodajajo, da z brezplačno mobilno aplikacijo VešKajJeš potrošniki lahko na hiter in preprost način izberejo bolj zdrava živila, ki so del uravnotežene prehrane. Aplikacija ima trenutno 24 tisoč uporabnikov, ki lahko v bazi najdejo več kot 45 tisoč živil in pijač, od tega jih je 1049 s sladili.

Pediatrija

Porast virusnih obolenj pri otrocih

Poleg respiratornega sincicijskega virusa (RSV) med najmlajšo populacijo krožijo še drugi virusi. Znaki pri večini virusov so enaki. Ko otrok zboli, naj ostane doma in naj ne hodi v vrtec, starše poziva vodja otroškega dispanzerja v Zdravstvenem domu Kranj Alenka Paternoster Zadravec.

Suzana P. Kovačič

Letos je že od septembra neobičajna situacija glede kroženja virusov pri otrocih. »Že v septembru se je pojavil RSV, respiratorni sincicijski virus, ki povzroča hude poteke bronhiolitisov in bronhitisov, ki velikokrat vodijo v dihalne stiske, pljučnice, kar pomeni, da se stanje slabša, otroci potrebujejo dodatek kisika, zato so napoteni v bolnišnico. Stanje lahko pripelje do tega, da je otroka treba priključiti na respirator. Ta virus najhuje prizadene novorojenčke in dojenčke, zato pediatri tako zelo prosimo mamice, ki so na porodniškem dopustu in imajo večjega otroka v vrtcu, da ga začasno vzamejo iz vrtca. Dejstvo je, da se skoraj vsi okužijo v vrtcu, dojenčki pa od starejših otrok, ki hodijo v vrtec. Žalosti nas, da nas večina mamic ne posluša, dokler se dojenček ne okuži,« je povedala vodja otroškega dispanzerja v Zdravstvenem domu Kranj Alenka Paternoster Zadravec, dr. med., specialistka pediatrije.

Kot je še povedala, so poleg RSV prisotni tudi drugi virusi, kot so adenovirus, rinovirus, virus, ki povzroča bolezen rok, nog in ust, rotavirus, virus noric in drugi. »Ta velika obremenitev z virusi pri nekaterih otrocih pomeni, da so ves čas bolni. Znaki pri večini virusov so enaki. Pojavijo se povišana telesna temperatura, izcedek iz nosu, kašelj, težko dihanje pri respiratornih virusih in bruhanje, driska pri trebušnih virozah. Poleg tega je vse več otrok pozitivnih na koronavirus, ki poteka z enakimi simptomi. Dokler nimamo PCR-brisa na koronavirus, ne moremo ločiti, ali gre za koronavirus.«

Lansko jesensko-zimsko sezono so ukrepi za preprečevanje covida-19 uspešno preprečevali tudi širjenje drugih virusnih okužb med otroki. Strokovni direktor Pediatrične klinike v Ljubljani doc. dr. Marko Pokorn, dr. med., je konec letošnjega septembra povedal, da je sedanja situacija že podobna kot sredi zime, to pa »predvsem na račun tega, da sta se nam nabrali dve generaciji otrok, ki se z respiratornim virusom sploh še nista srečali.« Med otroki so tudi okužbe s koronavirusom.

Vodja otroškega dispanzerja v Zdravstvenem domu Kranj Alenka Paternoster Zadravec, dr. med., specialistka pediatrije / Foto: osebni arhiv

V prihodnjih tednih pričakujejo še pojav gripe, za katero zelo priporočajo, da se cepijo tudi otroci, saj do njihovega drugega leta starosti pričakujejo hujši potek z dolgo trajajočo visoko vročino, kašljem, neješčnostjo. »Cepivo imamo na zalogi in za cepljenje starši pokličejo izbranega pediatra in se z njim dogovorijo za termin,« svetuje pediatrinja in dodaja: »Ko otrok zboli z zgoraj naštetimi simptomi, naj ostane doma in naj ne hodi v vrtec. Tudi otroci se ob prebolevanju viroz zelo slabo počutijo in imajo pravico, da ostanejo doma. Poleg tega pa ne okužijo drugih otrok v vrtcu.«

OGLASNO SPOROČILO

Nova magnetna resonanca – velika pridobitev za Gorenjsko

V Diagnostičnem centru Agatonović so medicinsko diagnostiko dopolnili z najsodobnejšim aparatom za magnetno resonanco. Magnetna resonanca je danes pri številnih indikacijah najboljša vrsta slikovnih preiskav telesa. Vrhunski strokovnjaki v diagnostičnem centru zagotavljajo individualen pristop do pacienta in profesionalno obravnavo.

V Diagnostičnem centru Agatonović so razširili medicinsko diagnostiko s preiskavami z magnetno resonanco za odrasle in otroke, ki so sposobni sodelovanja pri preiskavi. Preiskave z magnetno resonanco so zaenkrat samoplačniške, vendar v Diagnostičnem centru Agatonović nudijo velike otvoritvene popuste, predvsem v želji, da je preiskava takoj dostopna čim večjemu številu ljudi, ki jo potrebujejo.

Foto: Gorazd Kavčič

Diagnostični center Agatonović je prvi na Gorenjskem, ki omogoča tudi ultrazvočne preiskave s kontrastom.

Magnetna resonanca je tehnika slikanja notranje zgradbe telesa z uporabo magnetnega polja, radijskih valov in računalnika. Ni uporabe rentgenskih žarkov, metoda po do zdaj znanih podatkih nima škodljivih učinkov na telo. Nekatere paciente je strah pred zaprtim prostorom (imajo klavstrofobijo), a ga je v večini primerov moč premagati s pomirjujočim pristopom do pacienta, zagotavlja Aleš Agatonović, zdravnik specialist radiolog in vodja diagnostičnega centra. Tu lahko opravite magnetno resonanco sklepov, glave, vratne hrbtenice, prsne hrbtenice in ledvenokrižne hrbtenice, sakroiliakalnih sklepov, trebušnih organov (vključno z magnetno resonanco jeter in žolčnega sistema), medenice in artrografijo sklepa. Lahko opravite tudi magnetno resonanco celotnega telesa. Indikacije za tovrstne preiskave so različne bolezni, poškodbe, lahko pa preiskavo opravite preventivno. V Diagnostičnem centru Agatonović vrhunski strokovnjaki, specialisti radiologi, opravljajo tudi ultrazvočne preiskave trebuha, vratu, mod, sklepov in mehkih tkiv z najsodobnejšim ultrazvočnim aparatom na Gorenjskem. Opravljajo tudi ultrazvočno vodene punkcije mehkih tkiv in minimalno invazivne posege z aplikacijo protivnetnih/protibolečinskih zdravil na obolela mesta (razbijejo oz. sperejo ramenske kalcinacije, zdravijo določena vnetja tetiv in sklepov itd.). Tako kot pri preiskavah z magnetno resonanco je včasih tudi pri ultrazvočnih preiskavah za natančnejšo diagnostiko treba uporabiti kontrastno sredstvo, ki ga bolnik dobi v veno. Diagnostični center Agatonović je prvi na Gorenjskem, ki to omogoča tudi pri ultrazvočnih preiskavah.

Foto: Gorazd Kavčič

Novost v Diagnostičnem centru Agatonović je preiskava z najsodobnejšim aparatom za magnetno resonanco.

Foto: Gorazd Kavčič

Aleš Agatonović, dr. med., specialist radiologije

Ultrazvočne preiskave opravljajo na koncesijo, kjer so čakalne dobe ugodne, in tudi samoplačniško. Pri njih lahko dobite tudi drugo mnenje specialista. »V ospredju mora biti pacient, zato mu vedno prisluhnemo. Pomemben je individualen pristop, da pacientu lahko pomagamo. Našim pacientom tudi svetujemo, katere preiskave so za njihove zdravstvene težave najprimernejše in kateri dodatni pregledi pridejo v poštev.«

Lokacijo Diagnostičnega centra Agatonović v Šenčurju je lahko najti (nasproti bencinske črpalke), svoje prostore imajo v pritličju in so lahko dostopni tudi invalidnim osebam. Brezplačno parkirišče je neposredno ob objektu.

DIAGNOSTIČNI CENTER Agatonović

Kje? V Šenčurju!

SODOBNA MEDICINSKA DIAGNOSTIKA Z VRHUNSKO TEHNOLOGIJO

- magnetna resonanca
- preiskave z diagnostičnim ultrazvokom
- ultrazvočno vodeni terapevtski posegi

V novembru akcija!

MAGNETNA RESONANCA Z VELIKIMI POPUSTI ZA NAŠE STRANKE.

Za naročila, ugodno ponudbo in informacije nas lahko pokličete na 031 825 000, 04 233 13 69 ali obiščite spletno stran www.diagnosticni-center.si.

Z ZAVZETOSTJO, ZNANJEM IN MODERNO TEHNOLOGIJO BOMO KOS VAŠIM TEŽAVAM!

Znakovni jezik

Učilnice so zanje neme

Eno najpomembnejših prizadevanj gluhih je bilo tisto za vpis slovenskega znakovnega jezika v ustavo, s čimer so si izborili in zagotovili pravico do uporabe lastnega maternega jezika in enakih možnosti v širši družbi. Opozarjajo pa na pomanjkljivosti na področju izobraževanja gluhih ...

Suzana P. Kovačič

V Sloveniji živi okoli 150 tisoč ljudi z izgubo sluha, od tega se jih v slovenskem znakovnem jeziku sporazumeva približno 1500. Na voljo imajo dobrih 21 tisoč kretenj, kar pa je občutno premalo za potrebe gluhih, ki danes vstopajo v različne oblike družbenega življenja. Na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je slovenski znakovni jezik od junija letos vpisan v slovensko ustavo, 14. november pa je dan slovenskega znakovnega jezika.

Ob tem so opozorili na številne pomanjkljivosti na področju izobraževanja gluhih, na neprijetnost, ki se je jeseni dotaknila gluhih otrok, ki pouka ne morejo spremljati s tolmačem, zaradi česar so učilnice zanje neme.

Šolanje v rednih šolah je njihova ustavna pravica

»Kljub temu da smo pogosto in vztrajno opozarjali na te težave, so gluhi učenci povsem izključeni iz učnega procesa, kar je nedopustno. Šolanje v zavodih za gluhe in naglušne je poklicno zelo omejeno, tudi glede splošnega znanja in pismenosti. To je tudi glavni razlog, da se na primer dijaki skupaj s starši vse več odločajo za integracijo – to je šolanje v rednih šolah, kar je njihova ustavna pravica, saj je bil že leta 2002 sprejet zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika v izobraževanju. Zakon priznava gluhim osebam tolmača na vseh področjih dela in življenja,« je opozoril Boris Horvat, predsednik Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj.

Boris Horvat: Postavite se v njihovo vlogo

Horvat je tudi sam naglušen in iz svoje osebne izkušnje iz mladih let se spominja, kako boleče in travmatično se je bilo vsakodnevno spopadati s problemi in biti tarča posmeha sošolcev zaradi nerazumljenega vprašanja in zato napačnega odgovora. »Še posebej danes, ko je tehnologija na zelo visoki ravni, bi lahko prav vsakemu gluhemu ali naglušnemu otroku omogočili dostopnost tudi do učnega gradiva v obliki, ki mu najbolj ustreza. Ti otroci si želijo in prizadevajo biti enakovredni po znanju, a ne morejo biti, ker učno gradivo ni prilagojeno in dostopno v njim razumljivi obliki. Postavite se v njihovo vlogo.« Glede zagotavljanja zadostnega števila tolmačev v šolskem sistemu (integraciji) smo želeli pojasnila pridobiti s šolskega ministrstva, vendar nam včeraj do zaključka časopisne redakcije (še) niso odgovorili.

Dokumentarni film 62.a

Ob dnevu slovenskega znakovnega jezika so pri Zvezi gluhih in naglušnih Slovenije ustvarili dokumentarni film 62.a (naslov filma je številka člena, vpisana v ustavo) o razvoju slovenskega znakovnega jezika. Film 62.a prikazuje verjetno enega najdaljših in najpomembnejših prizadevanj gluhih, in sicer prizadevanje za vpis slovenskega znakovnega jezika v slovensko ustavo, s čimer so si izborili in zagotovili pravico do uporabe lastnega maternega jezika in enakih možnosti v širši družbi.

Na oder so postavili standup komedijo Decibel-ga, v kateri nastopajo tudi gluhi igralci, ter pripravili glasbeni videospot Verjemi vase, ki je nastal pod okriljem raperja Matevža Andročeca - Ževža in je v celoti dostopen gluhim osebam. Osrednje sporočilo Zveze je, da si želijo vključujoče družbe oziroma dostopnost na vseh področjih življenja. Zaradi trenutnih epidemioloških razmer bodo dokumentarni film in standup komedijo premierno prikazali predvidoma decembra.

Snemalna ekipa videospota Verjemi vase. Pesem govori o ljudeh, ki ne vidijo ali slišijo, njeno sporočilo, da se moramo ne glede na vse sprejeti take, kot smo, se imeti radi in poskušati najti pozitivno v svojem življenju, pa se ujema s konceptom zgodovinskega dosežka za gluhe, naglušne in gluhoslepe – z vpisom znakovnega jezika v slovensko ustavo. / Foto: Brigita Stariha

Kako do mladostnega globokega sna

Najbolj si odpočijemo in obnovimo življenjske moči v času globokega sna. A s staranjem postaja naše spanje vse plitvejše in bolj pretrgano. Žleza češerika namreč proizvaja vse manj melatonina, hormona spanja. Z raziskovanjem spanja smo se ukvarjali predvsem v drugi polovici devetdesetih let preteklega stoletja. V knjigi Ko zdravila odpovedo (2001) smo predstavili tri glavne strategije za priklic globokega spanca:

- Razbremenimo organizem pred spanjem. Melatonin ni le hormon, pač pa tudi močan antioksidant, kar je celo njegova primarna funkcija. Če je telo pred spanjem polno strupov, se bo melatonin porabil za razstrupljanje in ga bo zmanjkalo za spodbuditev globokega spanja. Pred spanjem naj zato ne bo psihičnih in fizičnih naporov, ne jejmo težke hrane in ne pijmo alkohola (spanje je potem plitko). Če ves dan nismo izpraznili črevesja, je zvečer zadnji čas, da to opravimo.
- Spodbudimo ustvarjanje melatonina. Naše telo v temi ustvarja melatonin iz serotonina, hormona sreče, ki ga je večinoma ustvaril čez dan ob uživanju dovolj sončne svetlobe skozi oči. Naravna formula za pridobivanje melatonina je: bivajmo vsaj eno uro na dan zunaj ob dnevni svetlobi (brez očal), ponoči pa bodimo v temi. Zvečer torej pritajimo svetlobo, v spalnici preprečimo vdor svetlobe od zunaj, ne spimo ob prižganih lučeh, in če moramo ponoči na stranišče, to storimo v temi ali kvečjemu ob brlivki.
- Pred spanjem vzemimo melatonin. Prva dva ukrepa marsikateremu starejšemu žal ne pomagata do globokega spanja. S staranjem je namreč češerika nagnjena h kalcifikaciji in ni več sposobna ustvariti dovolj melatonina. V organizem je treba vnesti dodatni melatonin.

Iztok Ostan

Dr. Russel Reiter, starosta raziskovalcev melatonina, priporoča uživanje čistega melatonina, saj razni zeliščni in drugi dodatki bolj povečujejo ceno kot pa njegovo učinkovitost. Navaja, da nekaterim prikliče spanje že odmerek 0,2 mg melatonina pred spanjem. V Sloveniji so v prosti prodaji izdelki z dnevnim odmerkom do 0,44 mg melatonina. Evropska agencija za varnost hrane EFSA ocenjuje, da je za splošno populacijo 1 mg melatonina učinkovit za priklic spanja. Če menite, da za priklic spanja potrebujete odmerek melatonina 0,45 mg ali več, se je smiselno posvetovati z zdravnikom. To velja tudi pri boleznih, v času nosečnosti in dojenja, pri otrocih, pri ženskah, ki želijo zanositi.

Melatonin ni droga, kot so uspavalne tablete, ne povzroča odvisnosti, le telo pripravi, da se pogrezne v spanje (znižata se utrip srca in telesna temperatura …). Poleg tega ima melatonin sposobnost dekalcificirati češeriko, ki tako sčasoma spet začne proizvajati dovolj melatonina. Naj ponazorim s primerom:

Mnogi starejši izboljšajo spanje z dodatkom melatonina že v nekaj dneh, a v nekaterih primerih je problem trdovratnejši. Našega 86-letnega prijatelja je mučila nespečnost, poleg tega je vsako noč doživljal nočne more. Iz tujine (pred desetletji se ga v Sloveniji še ni dalo dobiti) smo mu priskrbeli nekaj škatlic melatonina. Začel ga je jemati po 3 mg pred spanjem. Po mesecu in pol rednega jemanja spanje še ni bilo boljše, a nam je navdušeno telefoniral, da nima več nočnih mor. Vztrajal je in po treh mesecih uživanja se je tudi spanje izboljšalo. V letih, ki so sledila, je melatonin jemal redno. Ob tem ni zaznal nobenih negativnih stranskih učinkov. Ker si melatonina v nekem obdobju ni mogel priskrbeti, ga tri mesece ni jemal. Ob tem ni čutil nobene abstinenčne krize. Še več, tudi brez dodatnega melatonina je bilo spanje dobro, nočne more pa se niso povrnile. Domnevamo, da je prehransko dopolnilo usposobilo češeriko, da je spet začela proizvajati več melatonina. **Dr. Iztok Ostan**

INSTITUT. O
Generalni distributer
Naročila in seznam prodajnih mest:
w: www.institut-o.com
m: info@institut-o.com
t: 040 277 857

November

Fantje, čas je za akcijo

November, zdaj že bolje znan kot movember, je mesec, namenjen moškemu zdravju. Letošnja tema je rak mod, ki je pogostejši med mlajšimi moškimi. Društvo OnkoMan je pripravilo vseslovensko kampanjo. Njeno ključno sporočilo je, naj pregledovanje mod postane rutina vsakega moškega, saj ne vzame več kot trideset sekund, lahko pa reši življenje.

Suzana P. Kovačič

Rak mod najpogosteje prizadene moške mlajše in srednje generacije (od 18. do 50. leta starosti). »Skrb vzbujajoče pa je predvsem to, da večina moških obišče zdravnika v precej poznem stadiju razvoja bolezni. Za zgodnje odkrivanje in s tem večjo ozdravljivost lahko moški ogromno naredijo sami – s preprosto, a dobro navado: samopregledovanjem,« svetujejo v slovenskem onkološkem društvu za moške OnkoMan, ki je novembra pripravilo vseslovensko kampanjo, katere glavni cilji so premagati zadržanost o tej temi, odpreti širši diskurz o razširjenosti raka mod ter spodbuditi čim večje število moških, da samopregledovanje mod postane njihova mesečna rutina.

November kot mesec, namenjen zdravju moških, opozarja tudi na raka prostate, saj zaradi njega vsako leto v Sloveniji umre približno štiristo moških. Hkrati se možnosti preživetja bolnikov izboljšujejo, na kar bistveno vpliva zgodnje diagnosticiranje. Rak prostate je pogost zlasti pri starejših moških, med dejavnike tveganja spada tudi družinska obremenjenost. V okviru projekta Ženske – steber (tudi) moškega zdravja potekajo delavnice za člane Zveze kmetic Slovenije, kjer urolog in onkolog poudarjata, da urološke težave niso tabu tema in da je potrebno ob določenih težavah in spremembah čim prej obiskati zdravnika, psihiatrinja pa ženskam pomaga pri motivaciji moških k večji skrbi za njihovo zdravje.

»Letos smo se za ozaveščanje o raku mod odločili, ker je ta najbolj prisoten pri moških do 50. leta starosti; vseh odkritih rakavih obolenjih v tej starostni skupini namreč po zadnjem registru predstavlja več kot 87-odsotni delež. Skrbi pa nas predvsem dejstvo, da je več kot 25 odstotkov odkritih bolezni že v razširjenem ali razsejanem stadiju. To statistiko želimo s to akcijo ozaveščanja spustiti globoko proti 10 odstotkom. Trideset sekund nam za samopregled, ko gre za življenje, res ne sme biti preveliko. Zato dajmo znake bolezni na plan, spoznajmo se z njimi in začnimo se redno samopregledovati. Fantje, čas je za akcijo!« je pozval predsednik društva OnkoMan Matej Pečovnik.

»Seveda se človek znajde skorajda na robu prepada, propada, če hočete. Takšna diagnoza ni ravno spodbudna, pomeni namreč, da si nekaj v življenju počel narobe, da si kljub navidezni sreči nekam globoko v podzavest potiskal stvari, s katerimi se nisi zmogel ali želel spopasti. Skorajda prepričan sem, da je rak bolezen duše, ljubezensko pismo telesa, ki te opozarja, da je nekaj treba spremeniti.«

Strokovnjaki priporočajo samopregledovanje enkrat mesečno, in sicer je najbolje, da si moški za to enostavno opravilo določi vedno isti dan v mesecu. Z rednim pregledovanjem bo dobro spoznal svoja moda in njihove posebnosti, zato bo lažje odkril kakršnekoli nepravilnosti ali spremembe.

Odlašal s pregledom

»V resnici nisem bil presenečen, ko so mi pri dobrih tridesetih diagnosticirali tumor kliničnih celic ali germinalnocelični tumor; živel sem divje, vse prej kot telesu prijazno življenje, pa tudi sicer je nekaj mojih sorodnikov že izgubilo bitko z rakom. Sprva je bilo zatipati majhno, okroglo in nebolečo zatrdlino, ki je iz tedna v teden vse pogosteje opozarjala nase, tik pred operacijo pa je začela tudi boleti, bolečina pa kar ni in ni hotela izginiti. Ker sem s pregledom odlašal, pod nož sem 'padel' relativno pozno, je bilo potrebno še onkološko zdravljenje s citostatiki, trajalo je približno pol leta, potem pa je sledilo še okrevanje, po kemoterapiji človek ne pride tako zlahka k sebi. Če to ne bi bilo uspešno, bi bil potreben še poseg odstranitve trebušnih bezgavk oziroma zasevkov s posegom, ki se imenuje retroperitonealna limfadenektomija,« je osebno izkušnjo z rakom mod opisal Gorazd Dominko Srakar iz Cerkelj. »Seveda se človek znajde skorajda na robu prepada, propada, če hočete. Takšna diagnoza ni ravno spodbudna, pomeni namreč, da si nekaj v življenju počel narobe, da si kljub navidezni sreči nekam globoko v podzavest potiskal stvari, s katerimi se nisi zmogel ali želel spopasti. Skorajda prepričan sem, da je rak bolezen duše, ljubezensko pismo telesa, ki te opozarja, da je nekaj treba spremeniti. In kemoterapija je v primerjavi z razčiščevanjem, kam in kako naprej, v resnici mala malica. Seveda te izmuči, iz tebe naredi polčloveka, a pomembno je, da imaš med okrevanjem pomoč, predvsem strokovno,« je Gorazd Dominko Srakar strnil svoj razmislek, o tem, kako se počuti danes, pa dejal: »Vseskozi opozarjam, da je rak huda bolezen, a ne najhujše, kar se človeku lahko pripeti. Samo poglejte, kako nesvobodni, razcepljeni in izgubljeni smo zadnji dve leti.«

Gorazd Dominko Srakar / Foto: osebni arhiv

Izbira slušnega aparata

Pri izbiri modela slušnih aparatov in tehnologije, ki vam najbolj ustreza, vam bodo pomagali naši izkušeni slušni akustiki. V svetovalnem pogovoru bomo tako skupaj ugotovili, kakšne so vaše potrebe in katere možnosti vam lahko ponudimo. Skupaj bomo omogočili najnovejši tehnologiji, da vam pomaga polno zaživeti.
Prisluhnite življenju s slušnimi aparati iz Neurotha, vodilnega ponudnika slušnih aparatov v Sloveniji, in jih brezplačno preizkusite v domačem okolju. S 112-letno tradicijo in s 14 poslovalnicami po vsej Sloveniji ter veliko izbiro slušnih aparatov različnih znamk z najnovejšo tehnologijo smo prava izbira.

NEUROTH. BOLJE SLIŠATI, BOLJE ŽIVETI.
Pokličite 080 5076 in si zagotovite svoj termin.

Foto: Barbara Zajc

Najlepši v Medvodah so ...

Akcija Moja dežela, lepa in gostoljubna v Medvodah poteka že petindvajset let. »V vseh teh letih se je v občini glede urejenosti zelo veliko spremenilo – na bolje,« ugotavlja Vanja Ločniškar, predsednica Turistične zveze Medvode.

Maja Bertoncelj

Sora – Medvoška akcija Moja dežela, lepa in gostoljubna za leto 2021 je zaključena. Zaključne prireditve zaradi trenutnih razmer znova ne bo, so že podelili priznanja.

Ocenjevanje je potekalo v različnih kategorijah. Med zasebnimi hišami, zgrajenimi po letu 1956, je največ točk dobila družina Nagode iz Zgornjih Pirnič, sledita Alojz Grašič in Ana Plavčak, oba iz Goričan. Med zasebnimi hišami, zgrajenimi pred letom 1956, sta priznanje prejeli Andreja in Mateja Sušnik, prav tako iz Goričan. Med gostinskimi lokali je nagrajen lokal Kava bar Tržnica Medvode, med gostilnami Gostišče Jezero Zbilje, med javnimi objekti Športna dvorana Medvode, med javnimi površinami Pasji park v Medvodah in okolica blokov v Preski (št. 19), v kategoriji kulturna dediščina pa kapelica v Spodnjih Pirničah lastnice Mihaele Kuzele. Turistična zveza Medvode je podelila tudi dve posebni priznanji. Prejeli sta jih Irena Smole, dolgoletna članica Turističnega društva Smlednik, za aktiven doprinos k razvoju turizma v občini Medvode, in mladi člani Turističnega društva Pirniče (Luka Pezdir, Laura Militarov, Ana Brank) za prve uspešne, resne korake pri razvoju turizma v občini Medvode. Organizatorji so z akcijo zadovoljni. »Že ko se je po zgledu Turistične zveze Slovenije tudi v Medvodah začela akcija Moja dežela, lepa in gostoljubna, so imeli namen, da se ohrani in da ljudem damo vedeti, da spoštujemo vse, kar naredijo za okolje, v katerem živijo. Letošnja akcija je že 25., na slovenski ravni pa poteka trideseto leto. V Medvodah se je v teh letih zelo veliko spremenilo – in to na bolje. Na ta projekt sem zelo ponosna in uspešno smo ga izpeljali tudi letos. Zelo veliko prijav je bilo za zasebne hiše, nekaj manj pa za javne površine. Ocenjevala je posebna komisija, ki je imela veliko dela, a so izkušeni in uigrani, tako da so vse izpeljali brez težav,« je povedala Vanja Ločniškar, predsednica Turistične zveze Medvode. O letošnji akciji je TV Medvode posnela posebno oddajo, v kateri bodo predstavljeni tudi vsi nagrajenci, predvajana pa bo tudi na družbenih omrežjih.

Turistična zveza Medvode je podelila tudi dve posebni priznanji. Enega od njiju je prejela Irena Smole, dolgoletna članica Turističnega društva Smlednik, za aktiven doprinos k razvoju turizma v občini Medvode. Priznanje sta ji podelila Vanja Ločniškar, predsednica Turistične zveze Medvode, in Jože Ločniškar, član ocenjevalne komisije. / Foto: Iztok Pipan

PREJELI SMO

Bo kdaj občina Lesce

Mnogo prebivalcev Krajevne skupnosti Lesce je iz časopisa izvedelo, da so priprave za ustanovitev nove občine Lesce - Begunje resno v teku in da je skupina predlagateljev KS Lesce sprožila uradni postopek v državnem zboru s pobudo za izvedbo referenduma za ustanovitev nove občine Lesce - Begunje (Gorenjski glas, Pogovor, 22. 10. 2021; G. G., Nova občina Lesce - Begunje, 5. 11. 2021; G. G., Občina Lesce - Begunje, 9. 11. 2021). To je po reorganizaciji lokalne samouprave v samostojni Sloveniji že drugi poskus ustanovitve občine Lesce, tokrat po drugačni, bolj premišljeni poti. Čeprav lahko rečem, da ni povsem presenetljiva novica o prizadevanjih nekaterih vidnih krajanov in sveta KS Lesce za novo občino, saj se med ljudmi že od pomladi šušlja o »novi občini«, vendar dlje od govorjenja postopki v javnosti niso stekli, razen na pol skrivnostni anketi KS Lesce in Begunje. Vedno bolj pa se mi zdi, da se bo napaka v zvezi z željo po ustanovitvi občine Lesce tako kot prvič zgodila tudi drugič. Vse preveč nastaja »občina« v glavi enega ali glavah peščice ljudi, četudi predstavnikov krajevne skupnosti, tako rekoč »od zgoraj« in mnogo premalo »od spodaj«, med krajani. Idejo o ustanovitvi leške občine je treba zastaviti na daljši rok in bolj široko med ljudmi z javno besedo na zborih krajanov ali kjer koli, z utemeljitvijo možnosti in potrebe, s pogovori, pojasnitvami, prepričevanjem, dokazovanjem in na načine, ki so prilagojeni današnjemu (digitalnemu) času. Vse preveč je občutek, da gre pri sedanjem načinu poskusa uveljavitve nove občine za vpliv, besedo, denar in ne za identiteto, razvoj, boljše rešitve ter pravico odločanja kraja o svoji poti.

Krajevna skupnost Lesce nekoč (ne tako daleč!) gotovo bo občina, samostojna občina, po zakonu. O tem sem prepričan in se strinjam. Lesce so že bile občina, celo z večjim teritorijem, kot je KS danes. Občina je bila od leta 1849, dokler je leta 1943 niso ukinili nacisti, ter od leta 1945 do 1952 v obliki krajevnega ljudskega odbora Lesce, ki je bil z reorganizacijo lokalnih in upravnih skupnosti vključen v takratno občino Radovljica. Lesce imajo svojo identiteto, svojo zgodovino, pravico do hitrejšega in kvalitetnejšega razvoja ter do lastnega odločanja o zadevah, ki se je tičejo. Vendar se bo to zgodilo takrat, ko se bo v kraju naselilo še slabih 1500 prebivalcev, in to ne samo v enodružinske ali kvečjemu dvodružinske hiše, temveč tudi v nove kolektivne stanovanjske objekte. Naselje Lesce (še) ni niti mesto, saj mu do tri tisoč prebivalcev, kolikor je zakonski pogoj za sprožitev imenovanja za status mesta pri vladi RS, manjka okrog 120 prebivalcev. So pa KS Lesce druga, gospodarsko največja organizacijska enota in drugo največje naselje v občini, kar pomeni, da bi ji že iz tega naslova morala župan in občinska uprava priznati večjo vlogo in dati večji pomen, kot ji ga. Namreč, po veljavnem statutu občine ni formalnih razlik glede porabe planiranih sredstev v proračunih krajevnih skupnosti med KS Lesce in na primer mnogo manjšo KS Otok ali katero koli drugo; vsaka ima možnost porabe do 2100 evrov za redno in do 4200 evrov za izredno dejavnost po lastni presoji. Za vsako večjo porabo sredstev v okviru proračunov potrebujejo krajevne skupnosti soglasje župana, ne glede na to, koliko katera prispeva v skupnost.

Za ponoven vznik ideje o samostojni občini Lesce ali Lesce - Begunje, če bo lažje šlo, je v mnogočem kriva tudi občina oziroma občinsko vodstvo, saj s svojim neprimernim odnosom do krajanov in krajevne skupnosti ne kaže razumevanja do stališč in pobud izvoljenih predstavnikov leške krajevne skupnosti in krajanov. Menda na pobudo župana občina v Lescah zapira ceste za promet, celo nelegalno (Begunjska cesta). Prav tako ne uresničuje sprejetih infrastrukturnih projektov (Železniška ulica), ne uresničuje prostorskih planskih aktov (trg pri pošti), ne upošteva krajevnih prostorskih programov (zazidalni načrt »za Merkurjem«), ni sodelovanja s krajani, ne upošteva mnenja sveta KS, kaže se nesorazmernost investicij. Investicije v cestno infrastrukturo na teritoriju KS Lesce so bolj državne kot občinske. Kar pa že je občinskih investicij (kolesarski podvoz pod železnico), so pomembnejše celotni občini kot Lescam. Očitno se je nekje izgubil kreativni stik, dialog med predstavniki občine in KS Lesce.

Ideja o združeni občini Lesce - Begunje se mi ne zdi dobra in ne bo učinkovita, saj tudi kraja nimata velike medsebojne povezanosti in imata povsem različne lokalne probleme. To se je izkazalo že naslednji dan po vložitvi pobude v državni zbor za novo občino, ko je bila KS Begunje takoj pripravljena odstopiti od skupnega leško-begunjskega cilja po županovi obljubi gradnje večnamenske dvorane v Begunjah. Seveda je marsikaj odvisno od projektne ekipe in medsebojnega zaupanja. Saj je za uresničitev takšne ideje potrebnega veliko več časa, medsebojnega usklajevanja, dogovarjanja ter oblikovanja skupnih in javnih programskih ciljev, če je skupna pot sploh mogoča.

Janko S. Stušek, Lesce

Kocbek ponovno v Bohinju

Ob 40. obletnici Kocbekove smrti, v širši javnosti precej spregledani, se je v okviru Socialne akademije (gl.: https://socialna-akademija.si) v avtentičnem okolju cerkve sv. Janeza Krstnika pod moderatorstvom Janka Rožiča 25. septembra zgodil (spominski) Bohinjski teden. Sodelovali so tudi poznavalci in neposredne priče Kocbekovega življenja. Rdeča nit je bila Kocbekova ideja oz. dilema, kako naj kot odgovoren kristjan združi krščanski etos z revolucijo.

Aktualnost in pragmatičnost današnjega časa tudi nam Kocbek vizionarsko napove v pesmi Lipicanci (l. 1939), ko otroku polaga na srce »kako različna je vzmet duha pri slehernem ljudstvu na zemlji«, verjetno ni slutil, da bo ta »vzmet duha« (tudi slovenskega) stisnjena in premagana s prikritimi grobišči, ko je kljub »čutenju, da se približuje nova nevarnost, /.../ z novimi izpovedovalci logične resnice /.../, ki vedno postanejo do sočloveka nasilni«, podpisal Dolomitsko izjavo. Ni slutil, da bo doživel »deset let gluhega pogreza« (Paternu 2016), ko je kot eden od ustanovnih očetov OF za to tovarišijo kljub plagiatorstvu o sreči postal »ničla«. Do takrat, in ponovno dandanes, je (bil) kot krinka (zlo)rabljen za »deklarativni ideološki pluralizem«.

Predstavljeni so bili trije Kocbekovi glavni očitki, ki mu jih je uspelo jeseni 1946 neposredno očitati vodstvu novega režima: 1. da se ne more razjasniti usoda ljudi /.../, žrtev čiščenja terena po osvoboditvi (beri povojni poboji), 2. uvedba tajne politične policije /.../, ki proti njej ni priziva /.../, 3. radikalna družbena diferenciacija /.../, ki namesto ljudstva oblast izvaja poseben krog ljudi, ki ga ljudstvo ne more kontrolirati; vsebina besed svoboda in pravica se je bistveno spremenila.

Kocbek je tako prepoznal vrednostni in vsebinski odklon oz. poraz temeljnih načel OF, posebno tč. 4, 6 in 7. Tako v dnevniku 4. junija ob »rafiniranem preganjanju Cerkve« tudi opiše svojo osebno dramo: »Izražati bi se moral, poglobiti bi se moral, soočiti bi se moral, spopasti bi se moral, rešiti bi se moral ...« (Dnevnik 1951–1952, str. 216)

V Zborniku 2016 (Društvo piscev zgodovine NOB) Kocbek in njegove dileme ter kritike niso opisane, tudi nič o VOS. Sta pa v Slovenskem zborniku 2016 (ZZB) Kocbeku in VOS posvečena dva prispevka, a ni omenjeno, da je bila ustanovitev VOS prikrita tudi IO OF in da je bila neposredno podrejena ozkemu vrhu KPS. Likvidacije na osnovi revolucionarne zakonodaje so skrite pod izrazom obsodbe.

Upravičeno je na tem Bohinjskem tednu septembra 2021 postavljeno vprašanje: Kaj je o tem kdaj rekla ZZB oz. njihovi nasledniki, ki častijo vrednote NOB?

(Opomba: V narekovajih so navedki z okrogle mize.)

Franc Pintar, Bled

Pohvala

V nedeljo, 14. novembra 2021, zvečer po 22. uri sem z avtovleko prispela v Kranj, na servis Opel, kjer so odložili moje vozilo, ki me je pustilo na cedilu na hitri cesti sredi hrvaške Istre. Svoje stvari sem vzela iz prtljažnika in zelo obložena bi morala sredi noči peš do stanovanja.

Gospa Mojca Žura (upam, da gre za pravi priimek, saj so mi njen priimek povedali na Sintalu) je najprej na lokaciji pri servisu Opel na Cesti Staneta Žagarja v Kranju vestno opravila svoje delo, in ker je bilo zelo pozno in je bil servis zaklenjen, me je vprašala, kaj tam počnem. Glede na njeno službo je bilo to pričakovano. Povedala sem ji zgodbo o okvari avtomobila in avtovleki. Ko je videla, kako sem utrujena, deprimirana in obložena s torbami in kovčkom, me je vprašala, ali potrebujem pomoč. Najprej sem rekla, da bo že nekako šlo in se ji zahvalila, a je gospa ponovno prijazno ponudila svojo pomoč. Rekla je, da mora tako in tako opraviti pregled pri sodišču v Kranju in me lahko do tam zapelje, če seveda želim. Pristala sem, ker sem prav zraven sodišča doma in gospe zaradi mene ni bilo treba delati dodatnih kilometrov. Gospa Mojca mi je pomagala zložiti kovčke v prtljažnik in me odpeljala ter odložila pred dvoriščnimi vrati ter me po vsem tem še vprašala, ali mi lahko pomaga odnesti stvari do vhodnih vrat. Nad njeno prijaznostjo in ponudbo sem obstala. Tako dobrega človeka še nisem srečala. Zato jo želim pred vašim kolektivom in vso Slovenijo pohvaliti in ji izraziti občudovanje, saj je danes, v času epidemije, ko se nekako oddaljujemo eden od drugega, ona svetel primer in zgled dobrote. Gospa Mojca Žura, hvala Vam. Če bi Vi kdaj (upam, da ne boste) obtičali in potrebovali pomoč, se spomnite na sosedo kranjskega sodišča. Pomagala vam bom, kjerkoli boste.

Spoštovano vodstvo in delavci Sintala, bodite ponosni na svojo sodelavko, ki tudi med opravljanjem svojih službenih dolžnosti na prvo mesto postavi sočloveka. Zgledujmo se po njej. Hvala.

Renata Pamić

GG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLED

Brez skrbi, prijatelj moj

Konec avgusta se je pet mladih Slovencev v okviru programa mladinskega misijonskega prostovoljstva POTA odpravilo v Lodwar v Keniji. Tam so ostali dobre štiri tedne. Po vrnitvi v Slovenijo po svojih župnijah pripravljajo potopisna predavanja. O tem in dobrodelni dogodivščini smo se pogovarjali s Klaudijo Rakovec iz Bašlja, eno od dveh Gorenjcev v ekipi. Drugi je bil Tadej Mehle iz Mengša.

Alenka Brun

Oba sta se s prostovoljstvom na takšen način srečala prvič. Poti sta se izjemno veselila in do zadnjega nista vedela, ali bosta avgusta lahko odletela v Kenijo ali pa bo koronavirus preprečil njuno pot. A se je vse skupaj dobro izšlo. Za vstop v Kenijo so člani skupine potrebovali pogoj PCT, upoštevati pa so seveda morali tudi vse druge ukrepe v državi gostiteljici. »Maske so obvezne, sploh za belce. So pa precej bolj sproščeni glede celotne koronasituacije,« razloži Klaudija Rakovec.

Pristali so v Nairobiju, tri tedne preživeli v Lodwarju, prvi teden pa so si vzeli čas za turistično raziskovanje. Šli so na safari, se družili z Masaji, si ogledali glavno mesto ... Nato jih je čakalo delo.

Priprave so začeli marca letos

Njihov gostitelj, katoliški župnik Imo Donald Bassols, jih je prosil, naj prinesejo s seboj žoge, saj so njihove res slabe kvalitete, tako da so poleg košarkarskih žog v Kenijo z njimi potovali tudi košarkarski dresi (hlače in majice) pa tudi majčke, ki jih je prispevala KZ Sloga. Najbolj dobrodošla je bila seveda finančna donacija. »Vedeli smo, da nam bo vroče, da bomo fizično delali, obnavljali in dograjevali športno in kulturno infrastrukturo, za večino drugih reči pa smo se pustili presenetiti,« pripoveduje Rakovčeva in doda, da so priprave na delavno popotovanje začeli že marca letos. » Udeleževali smo se vikendov usposabljanj, delavnic, sestankov in srečanj. Izključno za potrebe misijona smo na različne načine zbirali sredstva. Obiskovali smo župnije, organizirali dobrodelni koncert, izvedli še druge akcije in bili veseli vsakega donatorja.«

Reven kraj, bogata izkušnja

Nadaljuje: »Od Slovenije do Lodwara, kraja v suhem in revnem delu Kenije, nas je čakala dolga in naporna pot. Takoj ko smo prišli, nam je postalo jasno, da smo atrakcija, zaradi polti in 'mehkih las'. Vsi so nas pozdravljali, nam mahali in se nas želeli dotikati.« V Lodwaru so večino časa preživeli na delovišču. »Pri delu smo sodelovali z delovodjo, izučenimi mojstri, mladimi, ki so si želeli športno-kulturnega centra, in z nekaterimi, ki so delo dobili, ker so naključno prišli mimo. Ljudje namreč tam živijo bolj od priložnostnih del.« Delali so pet dni v tednu, ob koncih tedna so bili prosti. »Tako so sredi mesta igrišča za odbojko, košarko in rokomet ter knjižnica. V istem sklopu je še večnamenska stavba, v kateri je prostor za druženje, trenerje, badminton in posebna soba za testiranje na virus HIV. Vse je bilo nekoč že v uporabi. Ni bilo denarja za obnovo in objekti so začeli propadati. Mi smo to obnovili, nekaj tudi dogradili. Uredila se je okolica, posadili smo drevesa, popravili omare ter okna in vrata, prepleskali prostore. Tako so sedaj objekti ponovno v uporabi in veliko prispevajo k druženju mladih, povezovanju skupnosti, kar je še posebno pomembno za kraje, kjer revščina in socialni problemi prevladujejo.«

Testenine so luksuz

Izkušnja je bila res zanimiva in bi jo ponovila, pove Rakovčeva, se pa zasmeje, ko jo povprašamo o hrani; zanima pa nas tudi, kakšen vtis je nanjo naredila druga kultura.

Odgovori: »Velikokrat je bila na krožniku koza. Prevečkrat.« (smeh) In opiše, kako jih je za dobrodošlico pričakal običaj, ko mora prišlek sam zaklati kozo. Skozi to so šli tudi oni. »So kar mesojedi. Zraven postrežejo riž, ugali – neke vrste belo polento. Pomfrit in 'makaroni' so bili luksuz. Sem ter tja so se znašle na krožniku ribe, tudi piščanec, vendar bolj poredko.« Njihova kultura je zelo različna od naše, pove. »Sploh kar se tiče pogleda na družino, šolo, stalno službo, k čemur mi zelo stremimo.« Kar naprej ponavljajo 'hakuna matata' (brez skrbi). »Živijo zelo 'na počasi',« karikira. »Res se jim nikamor ne mudi,« zaključi.

Klaudija Rakovec bo imela potopisno predavanje o svoji misijonski izkušnji v Keniji to nedeljo, 21. novembra, ob 17. uri v Kulturnem domu v Preddvoru. Potopis je naslovila POTApis projekta Kenija. Za obisk morate izpolnjevati pogoj PCT, obvezna sta maska in vzdrževanje medsebojne razdalje.

Ekipa prostovoljcev in gostitelj, katoliški župnik Imo Donald Bassols; Klaudija Rakovec je druga z leve. / Foto: osebni arhiv

Pripravljanje betona in betoniranje / Foto: osebni arhiv

Kultura

Maja Šorli je prejela nagrado Slavka Gruma za najboljše dramsko besedilo. **Stran 22**

Pogovor

Damijan in Tomaž Selak iz Marmorja Hotavlje, letošnje gorenjske gazele ... **Stran 23**

Zgodbe

Martin in Eva Močnik sta se rodila kot nedonošenčka, danes sta uspešna športnika. **Stran 24**

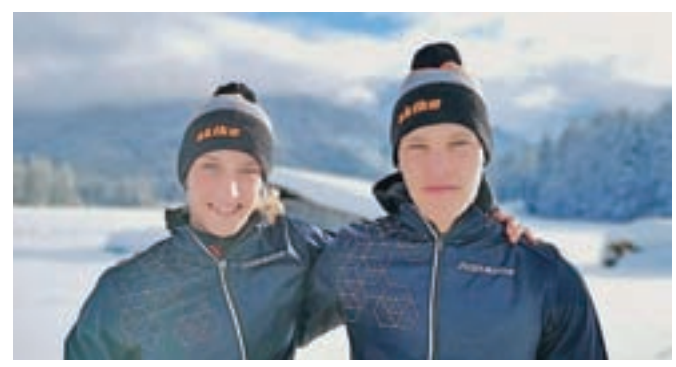

Od petka do petka

Državni zbor bo danes obravnaval že drugo interpelacijo ministrice za izobraževanje, znanost in šport Simone Kustec. / Foto: arhiv GG

Foto: Gorazd Kavčič

Minister za obrambo Matej Tonin je v Rimu podpisal dogovor o nakupu transportnega letala C-27J Spartan.

V sredo je odstopila direktorica Slovenske turistične organizacije Maja Pak. / Foto: Gorazd Kavčič

Poslanci danes o interpelaciji Kustečeve

Simon Šubic

Druga interpelacija šolske ministrice

Državni zbor bo danes obravnaval predlog interpelacije ministrice za izobraževanje, znanost in šport Simone Kustec, ki so jo vložile opozicijske stranke LMŠ, SD, Levica, SAB in nepovezani poslanci. Kustečevi med drugim očitajo kaos pred začetkom letošnjega šolskega leta in zanemarjanje priprav na šolsko leto v luči epidemioloških razmer. Očitajo ji še podcenjujoč, izključujoč in ignorantski odnos do strokovne in zainteresirane javnosti, šolskih sindikatov in civilne družbe ter nesposobnost usklajevanja epidemioloških ukrepov v sistemu vzgoje in izobraževanja pa tudi politično motivirano ukinitev Šole za ravnatelje. Na ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport so vse očitke iz interpelacije zavrnili. Za uspeh interpelacije, že druge zoper Kustečevo, je sicer potrebnih 46 glasov poslancev, stranke, ki so jo vložile, pa imajo skupaj 43 poslancev.

Slovenija kupuje vojaško transportno letalo

Minister za obrambo Matej Tonin je v sredo v Rimu z italijanskim obrambnim ministrom Lorenzom Guerinijem podpisal dogovor o sodelovanju med ministrstvoma na področju letalstva, v okviru katerega bo Slovenija od italijanskega ministrstva kupila tudi taktično transportno letalo C-27J Spartan. Vrednost podpisanega izvedbenega dogovora znaša približno 72 milijonov evrov z vključenim DDV, pri čemer je osnovna cena letala 48 milijonov evrov, cena dodatnih modulov pa znaša 11 milijonov evrov. Gre za tovorni modul, module za prevoz oseb, za prevoz okuženih oseb, za prevoz lažje in težje poškodovanih s spremljanjem življenjskih funkcij ter modul za gašenje požarov. V skupno ceno so vključeni tudi logistična podpora, rezervni deli, usposabljanje posadk, uporaba simulatorjev, tehnična dokumentacija in končno certificiranje, pojasnjujejo na ministrstvu za obrambo. Največji dolet letala je 5852 kilometrov, z njim pa bodo lahko prepeljali do šestdeset pripadnikov Slovenske vojske ali tovor s težo do 11,3 tone. Doseže lahko hitrost največ 602 kilometra na uro. »Letalo Spartan C-27J ne bo služilo le potrebam Slovenske vojske, ampak celotni Sloveniji, državljankam in državljanom, za različne namene od medicinskih namenov do naravnih nesreč. Z letalom zagotavljamo svojo suverenost in neodvisnost, obenem pa ga bomo lahko delili tudi z drugimi državami,« je povedal Tonin.

Odstopila direktorica STO

V sredo je odstopila direktorica Slovenske turistične organizacije (STO) Maja Pak. Razlog je razhajanje pogledov na vodenje STO z ministrom za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravkom Počivalškom, so pojasnili v STO. »STO zapuščam v odlični kondiciji, z vrhunsko, motivirano in kreativno ekipo, s katero smo v preteklih letih v tesni povezavi s turističnim gospodarstvom uspešno pozicionirali Slovenijo na globalnem turističnem zemljevidu kot zeleno in trajnostno usmerjeno destinacijo, ki se redno uvršča na lestvice najbolj atraktivnih in zaželenih turističnih destinacij,« je v izjavi za medije zapisala Pakova. Minister Počivalšek se je v pisnem odzivu Pakovi zahvalil za njeno delo in dobro sodelovanje. Ob tem je poudaril, da je epidemija covida-19 pred slovenski in globalni turizem postavila velikanske izzive, ki terjajo spremembe na vseh področjih. »Vlada je v času epidemije za ohranitev turističnega ekosistema namenila dobro milijardo evrov, kar terja tudi nujne strukturne spremembe. Rešitve, v katere nas potiska nova realnost, morajo zato bolj pogumno nagovarjati ključne segmente, predvsem pa več časa posvetiti iskanju poti implementacij nadstandardnih rešitev,« je poudaril.

Pričakovana življenjska doba moških se je znižala

Ob današnjem mednarodnem dnevu moških je državni statistični urad objavil podatek, da se je pričakovana življenjska doba moških lani v primerjavi z letom poprej znižala za 3,4 leta – z 78,7 leta na 75,3 leta. Kljub nižji pričakovani življenjski dobi pa moški ocenjujejo svoje zdravje z boljšimi ocenami kot ženske. Po podatkih statističnega urada sicer v Sloveniji živi 2.107.000 prebivalcev, od tega je 1.058.000 moških. Slovenija s tem sodi le med štiri članice Evropske unije (še Švedska, Luksemburg in Malta), v katerih je bilo žensk manj kot moških, in sicer pri nas živi 99,4 ženske na 100 moških. Povprečna starost moških v Sloveniji je bila v prvem polletju letos 42 let. Njihovo najpogostejše ime je bilo Franc, največ novorojenih dečkov pa je že 21. leto zapored dobilo ime Luka.

Slovenci v zamejstvu (825)

Ne zatirajte ga, ampak se ga naučite

Jože Košnjek

med sosedi

Tako je v 19. stoletju dejal koroški pisatelj, pesnik in učitelj, nazadnje pa duhovnik Vinzenz Rizzi (1816–1856), ki se je rodil v Špitalu ob Dravi, nato pa je živel in se šolal v Ljubljani, kjer je bil njegov učitelj tudi Matija Čop. Nato je odšel na Dunaj, kjer se je vpisal v semenišče. Umrl je v Celovcu. Zakaj pišem o njem? Zato, ker je izjemno spoštoval slovenski jezik in kulturo, občudoval Prešernovo poezijo in pisal o pomembnih Slovencih tistega časa, na primer o škofu Baragi in svojem učitelju Matiji Čopu. Znan je njegov nasvet tistim, ki so godrnjali nad slovenskim jezikom: Ne zatirajte ga, ampak se ga raje naučite!

Po Rizziju sta Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Slovenska prosvetna zveza poimenovali nagrado, ki jo podeljujeta posameznikom, ki so zaslužni za spoštovanje in enakopravnost slovenskega jezika na Koroškem in ki zagovarjajo sožitje med ljudmi različnih narodnosti in jezikov. Letos jo je prejel Hans Mosser, učitelj, pevec, moderator in človek širokega pogleda. Prepričan je, da sta dva jezika bogastvo koroške kulture, zato morajo nemška in slovenska društva iskati skupna pota in sodelovanje.

Tri leta pred Rizzijem pa se je v Svečah v Rožu rodil profesor, duhovnik in narodno-politični delavec Andrej Einspieler. Bil je mož povezovanja med nemško in slovensko govorečimi ljudmi v deželi, vse življenje se je zavzemal za enakopravnost slovenskega jezika v svoji domovini in zato ustanovil več časopisov in listov, tudi Mohorjevo družbo, ki so služili temu namenu, je o njem povedal dr. Valentin Inzko, ki izhaja iz Einspielerjeve rodbine. Njegova stara mama je bila rojena pri Einspielerjevih.

Da bi ohranila spomin na tega moža, podeljujeta Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza iz Celovca že 29 let nagrado z njegovim imenom posameznikom iz večinskega nemško govorečega naroda, ki si prizadevajo za enakopravnost in veljavo slovenščine na Koroškem. Letošnjo nagrado so pretekli petek podelili univerzitetnemu profesorju dr. Franzu Glaserju, kustosu

Prejemnika Einspielerjeve nagrade dr. Franz Glaser (levo) in Rizzijeve nagrade Hans Mosser med pogovorom v Mohorjevi hiši v Celovcu

Deželnega muzeja v Celovcu. Profesor Glaser že desetletja pri svojem delu raziskuje in poudarja slovenske korenine Koroške, še posebej pa je zaslužen za številna zgodnjekrščanska arheološka odkritja na Emini oziroma Hemini gori nad Globasnico.

Še posebej razveseljivo je, da se je podelitve Einspielerjeve nagrade dr. Franzu Glaserju udeležil tudi prejemnik Rizzijeve nagrade Hans Mosser.

Po svetu

Etika pogleda

V minulih stoletjih so znali avtorsko pisati in slikati le izbranci. Danes lahko piše in slika vsak, s pomočjo pametnega telefona »esemesa«, čivka, snema fotografije in gibljive slike ... A zato še ni pisatelj, fotograf, filmar ...

Miha Naglič

Peter Zeitlinger na snemanju filma Puščavska kraljica (Queen of the Desert, 2015), režiral ga je Werner Herzog, z Nicole Kidman v glavni vlogi. / Foto: Wikipedija

Pogled Petra Zeitlingerja

Pravijo, da je danes slika pomembnejša od besede. Mlade generacije so prežete z vizualnim, njihov pogled je spremenjen. Spremenjeni pogled so omogočili pametni telefoni in družbena omrežja. Kaj se nam torej dogaja? Ta fenomen nam odlično razloži sloviti avstrijski direktor fotografije Peter Zeitlinger, ki je v tej vlogi sodeloval tudi pri filmih Wernerja Herzoga in Ulricha Seidla, oktobra pa je v Gorici prejel filmsko nagrado Darka Bratina. »To, čemur rečemo gibljiva slika, film ali video, je naenkrat povsod okrog, postalo je last slehernika, je demokratizirano. To je super, ker lahko vsakdo dela lastne filme, selfije, lovi trenutke, jih pošilja prijateljem. Filmu se je zgodilo, kar se je zgodilo pisanju. Nekoč so znali pisati le duhovniki, bilo je elitno. Niti pisanje niti snemanje zdaj nista več stvar elite. A čeprav danes vsak zna pisati, le nekaj ljudi postane pesnikov ali pisateljev. Tako je tudi v filmu. Vedno je ključno to, kako vidiš svet, kako razmišljaš, reflektiraš svet. Če nekdo le gleda komercialne filme in televizijo, ne bo nikoli velik filmar. Bolj verjetno je, da bo dober filmar nekdo, ki nikoli ne gleda filmov. Saj vem, to ne obstaja. Če nekdo ne bi gledal filmov, reklam in televizije in se nato učil snemanja, bi bilo to zame zagotovo zanimivejše. Danes mladi odraščajo z zmedo podob, tako da bi bilo nujno vpeljati predmet Etika pogleda. To bi bil lahko način, kako se znebiti vseh teh smeti, v katerih plavamo. Moje upanje je iskanje biserov med smetmi. To je edini način, kako preživeti v vizualnem svetu. Toliko ljudi mi reče: 'Joj, veš, moj sin/hčerka dela tako dobre filme z iPhonom, ali misliš, da naj gre v filmsko šolo?' Odgovorim jim: 'To zdaj počne vsak, nič posebnega ni. Mora biti nekaj posebnega v tem, kako se loti dela, mora prinesti nekaj več v film od le reprodukcije resničnosti.' Vedno bo le peščica takšnih, ki bodo znali narediti več od reprodukcije resničnosti. Lahko se tega do neke mere naučiš, vendar na koncu nima veze z veščino, s tehnologijo ... Vsakomur bi predlagal, naj za en teden izklopi Instagram in gleda v naravo. Spremenil se bo. Ali pa gre do morja, se vozi z ladjo, odstrani vse vizualne odpadke. To te opere in postaneš drugačen. Sam ne gledam televizije, telefon uporabljam samo za službene zadeve. Instagram se mi zdi samo past, izogibam se mu. Mislim, da mu je treba za vsako ceno pobegniti. Včasih se mi zazdi, da bi si naredil Instagram, da bi lahko poslal kakšno sliko iz filmov ali snemanj prijateljem, ampak tako ali tako ne bi nihče pogledal. Vsi gledajo le sebe.« (Vir: MMC RTV SLO)

Slovenska direktna

Slovenska alpinista Luka Stražar in Nejc Marčič sta v Nepalu po prvenstveni smeri, ki sta jo poimenovala Slovenska direktna, osvojila 6680 metrov visoki vrh gore Tsoboje. Po osvojitvi vseh osemtisočakov se pozornost alpinistov usmerja tudi na druge gore v Himalaji, ki so sicer nižje od magičnih 8000 m, a nič manj izzivalne in enkratne. Je na osemtisočakih sploh še mogoča kakšna prvenstvena smer? Luka Stražar: »Vsekakor, zagotovo je še veliko prostora za ideje na osemtisočakih. Tukaj ne gre za neko izčrpanost teh gora v smislu idej, gre bolj za problem sobivanja dveh svetov. S svetom komercialnih odprav z vsem svojim ustrojem in načinom delovanja, veliko logistiko, kar vpliva na dogajanje na gori. In to mogoče pomeni, da je na gori vse manj prostora za nekoga, ki ima pristop, kot ga zasledujemo mi. Torej v alpskem slogu, s čim manj opreme, da narediš vse sam. Kako boš sicer šel po normalni smeri na Everest z namenom, da boš naredil vse sam, če so tam gruče ljudi, če so tam napete vrvi, če so tam vršinski šotori. Tudi če si sam opravil, ne moreš zanikati tega, da si imel možnost se zvaliti v neki šotor tam.« (Vir: MMC RTV SLO)

V Glasgowu le kompromis

Kakšen pa je izid podnebne konference v Glasgowu? Izkazalo se je, da je imela jezična Greta Thunberg prav: da je bilo vse skupaj en velik »bla bla bla«. Naša klimatologinja Lučka Kajfež Bogataj pa dodaja: »Očitno so lobisti fosilnega posla, ki jih je kar mrgolelo na konferenci in ki so jo seveda delno tudi sofinancirali, bili uspešnejši kot veliko manj zastopana preostala civilna družba.« Kitajska, Indija in druge države, zlasti tiste na južni polobli, bodo v svojih termoelektrarnah še naprej kurile na milijone ton premoga. Izpuste bodo sicer zmanjševale, a prepočasi in premalo radikalno. Pričakovati je, da bodo podnebne katastrofe v prihodnjih letih še bolj pogoste in še močnejše. Bomo radikalno ukrepali šele takrat, ko bo prepozno?

Gora Tsoboje (Chobutse) v nepalski Himalaji, 6686 m n. m., pogled z jugozahoda. Naša alpinista sta plezala direktno v severozahodni steni. / Foto: Wikipedija

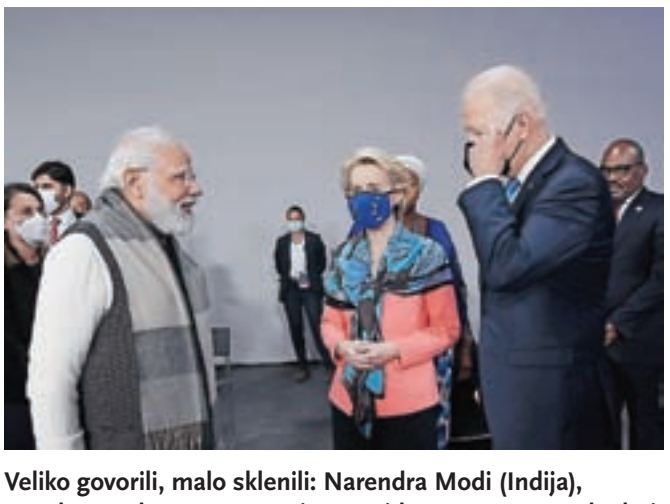

Veliko govorili, malo sklenili: Narendra Modi (Indija), Ursula von der Leyen (EU) in Joe Biden (ZDA), na podnebni konferenci v Glasgowu, 2. novembra 2021 / Foto: Wikipedija

Nove knjige (614)

Fosili Slovenije

Miha Naglič

»Zadnja poglavja knjige sva pisala v času pandemije COVID-19, ki nas je po nekaj letih zopet opomnila na ranljivost in minljivost (tudi) naše vrste. Ko sva se avtorja tega dela rodila nekje v drugi polovici dvajsetega stoletja, nas je bilo na Zemlji okoli tri milijarde in govorilo se je, da bo nosilnost planeta morda še enkrat toliko. Danes nas je okoli osem milijard, koliko nas bo jutri, čez dvajset, petdeset ali sto let? Ali pa nas morda ne bo? Kdaj neka vrsta preraste kritično mejo svojega bivanja in za vselej izgine iz aktualnega življenja na planetu? Kdaj je tako visoko specializirana, da ob spremembi okolja ne najde več izhoda? Tega ne ve nihče, zlasti pri vrsti *Homo sapiens* ne, ki bo, kot kaže, kljub navidezni nepremagljivosti tudi v bodoče škodovala predvsem sama sebi. Paleontologija podobnih primerov ne pozna. Morda je na videz ta drobni nepomembni virus le opomin človeštvu, da smo vsi ljudje pripadniki iste vrste, saj ne izbira žrtev med rasami, med bogatimi in revnimi, med vladarji in podložniki in po vsem mogočem, po čemer se poskušamo že dolgo časa ločevati med seboj. Le drugim živim bitjem je tokrat prizanesel. Ti drobni patogeni, ki jih v fosilnem stanju sploh ne poznamo, čeprav smo se s posledicami njihovega smrtonosnega delovanja, zapisanimi v kamnu, kdaj zagotovo že srečali, nas svarijo, da je treba z edinim domom, ki ga imamo, ravnati previdno, in opozarjajo, da bomo preživeli (še nekaj časa) le, če bomo z naravo, ki nas obdaja, ravnali nadvse spoštljivo. Ob pogledu na okamnele zapise o že milijonletja starem življenju iz kdo ve katerega pramorja, prajezera ali pramočvirja, ohranjene v kosu apnenca, laporja ali peščenjaka, se zavemo, da smo le delček več milijard let trajajočega čudovitega procesa, ki se mu pravi življenje, in da smo mi sami v bistvu neverjetno zapleten sestav snovnih delcev. Spoznali bomo, da je bilo za naš obstoj na Zemlji le malo možnosti, zato je to priložnost vredno čim bolje izkoristiti.« (str. 10–11)

Gornji odlomek je v duhu podnaslova te knjige: Pogled v preteklost za razmislek o prihodnosti. Zemlji je čisto vseeno, kaj bo z nami. Če ne bomo ravnali v skladu z zakonitostmi njenega razvoja, nas bo, če ne bomo začeli opuščati fosilnih goriv, slej ko prej spremenila v fosile. Odlik te knjige je več: je dvojezična, hkrati pa je napisana tako, da jo lahko razumemo tudi bralci, ki nimamo posebnega geološkega predznanja. Kako zelo se to znanje tiče nas vseh, pa je iz gornjih besed več kot očitno.

Bogdan Jurkovšek in Tea Kolar-Jurkovšek, Fosili Slovenije, Geološki zavod Slovenije, Ljubljana, 2021, 264 strani

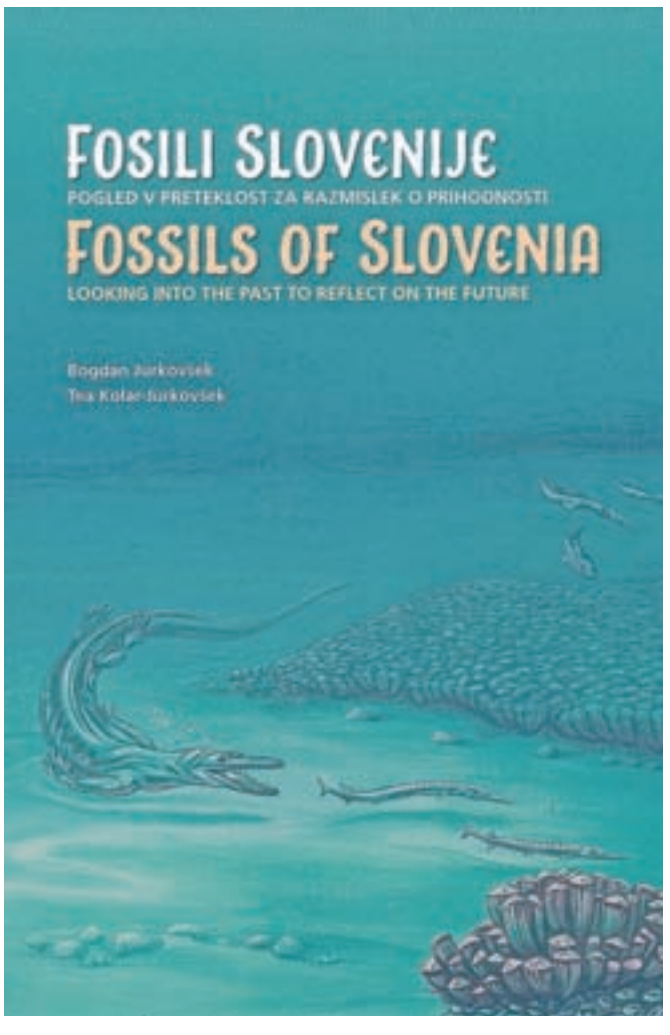

Kultura

Mnogo stvari vpliva na pisanje

Vrhunec 51. Tedna slovenske drame je bila podelitev nagrade Slavka Gruma za najboljše izvirno slovensko dramsko besedilo preteklega leta. Nagrado je za besedilo z naslovom Tega okusa še niste poskusili prejela Maja Šorli, po rodu iz Kranja, od koder izvira tudi njena mladostna ljubezen do gledališča.

Igor Kavčič

Da ste prejemnica letošnje nagrade, je bilo sicer znano že marca letos, ko je bil festival zaradi epidemije prestavljen na november, prejeti nagrado v živo v vašem domačem Kranju pa je nekaj povsem drugega, mar ne?

Preden sem prišla na oder po nagrado, sem razmišljala, da to mogoče ni moje prvo priznanje v gledališču, je pa vsekakor prvo zares relevantno in tokrat prav zame, kar se mi zdi fantastično. Kot da bi se zaokrožil krog in bi se s tem potrdilo, da sem jaz osebno na pravi poti in so teme, o katerih pišem, zanimive. Teden slovenske drame je, kot je bilo večkrat rečeno tudi na nocojšnji prireditvi, najpomembnejši festival slovenske dramske besede. V festivalu in nagradi vidim povezavo nacionalne z lokalno in tudi mojo osebno identiteto. Nagrada potrjuje neko vrednost tudi Kranju in Prešernovemu gledališču. Sama sem se sicer šolala predvsem v Ljubljani, seveda pa sem hvaležna tudi Kranju, kjer mi je bilo že v otroštvu dostopno kvalitetno lokalno gledališče, v katerem sem imela tudi svoje prve abonmaje. Tu me je gledališče zaznamovalo, prve predstave, ki so me res presunile, so s tega odra, kar se mi zdi, da se tudi odslikava v mojem sedanjem delu v gledališču in za gledališče.

V drami obravnavate razmere v visokem šolstvu, besedilo temelji tako na vaših kot na izkušnjah mnogih, ki ste jih navedli v nagovoru, v katerem ste se dotaknili tudi vaših najbližjih ...

Besedilo vedno nastaja v nekem kontekstu in je povezano z aktualnimi stvarmi. Čeprav je pisanje dramskega dela eden redkih poklicev v gledališču, kjer si lahko samostojen in do neke mere sam sebi narekuješ, kaj boš napisal, pa sem hotela povedati, kaj vse vendarle vpliva na tvoje pisanje in delovanje nasploh. Če me moja primarna družina ne bi podpirala, ne bi nikoli prišla do tega, kar zdaj počnem; prav tako je pomembno, da v moji drugi družini recimo nekdo skrbi za otroke takrat, ko jaz pišem. Besedilo bi bilo drugačno, če ne bi dobila povratnih informacij od prijateljic, ki ne prihajajo iz gledališča, na drugi strani pa tudi od gledališčnikov. Vse to vpliva na končno različico besedila, zato sem tudi mnogim poimensko izrazila hvaležnost. Ti vplivi so pomembni za pisanje besedila in s tem na neki način tudi oblikujejo gledališče.

Maja Šorli je nagrado Slavka Gruma prejela na odru Prešernovega gledališča, kjer je spoznala gledališče in se zaljubila vanj. / Foto: TSD (Mediaspeed)

Pa vendarle, na seznamu vseh dosedanjih Grumovih nagrajencev piše Maja Šorli. Eminentna družba daje najbrž lep občutek. Je tudi breme?

Malo je tudi breme, namreč v smislu, da si želim, da to ne bi bila edina tovrstna nagrada, po drugi strani pa ob tem, da sem v taki družbi, dodatno uživam.

K nagradi nekako sodi tudi to, kaj se potem dogaja z besedilom. Je to že v režiserskih rokah?

Besedilo čaka na uprizoritev, ampak sem s producenti dogovorjena, da o tem za zdaj še ne govorim.

Že pišete kaj novega?

V tem trenutku ne, ker imam novo službo v srednji šoli in sem s to jesenjo – še posebej ob vseh teh ukrepih, ki zdaj potekajo v šolstvu – povsem preplavljena z drugimi stvarmi. Si pa močno želim, da bi čim prej spet našla čas za pisanje. In tudi vem, da ga bom.

Izjemne razmere, dobra pokrajina

V FD Janez Puhar so pripravili že 24. bienalno razstavo fotografij Pokrajina. Raznolikim fotografijam velja pripisati eno skupno lastnost – neponovljivost.

Igor Kavčič

Kadar je v Galeriji Mestne hiše v Kranju na ogled kar 142 razstavljenih del, gre lahko le za eno od velikih fotografskih razstav Pokrajina ali Miniature, ki jih bienalno pripravljajo v Fotografskem društvu Janez Puhar Kranj. Da, taka množica sprejetih fotografij na 24. bienalno razstavo Pokrajina 2021 bo v osrednji kranjski galeriji na ogled vse do 5. decembra. Najbrž gre za eno najstarejših tradicionalnih razstav, saj vsako drugo leto traja že od leta 1973.

Gre za temo, ki je med fotografi v kranjskem društvu že tradicionalna, a hkrati vsakič znova prinaša neverjetno raznolikost. »Dejstvo je, da se pokrajina nenehno spreminja. Pomlad, poletje, jesen ..., prav vsak izmed letnih časov nas preseneča s svojo neponovljivostjo, vsak trenutek je drugačen. Ujeti te trenutke pa je tista čarobnost, ki nas fotografe neustavljivo privablja,« k letošnji razstavi med drugim dodaja predsednica društva Valerija Jenko. Na razpis se je letos odzvalo 49 avtorjev in avtoric, žirija v sestavi umetnostni zgodovinar ddr. Damir Globočnik in priznana fotografa Andreja Peklaj ter Franc Ferjan pa je ocenjevala kar 378 fotografij v dveh kategorijah, pokrajino v črno-beli in barvni tehniki.

Žirija je najboljšim namenila medalje Fotografske zveze Slovenije, pod katere patronatom potekata natečaj in razstava, in medalje ter pohvale Fotografskega društva Janez Puhar Kranj. Žal je vsled aktualnih ukrepov ob pandemiji podelitev nagrad v živo odpadla, so pa ob tem, da si je fotografije moč ogledati v galeriji, v društvu za svojo spletno strani pripravili tudi virtualni ogled razstave. Za najboljšo fotografijo slovenske krajine je bila proglašena črno-bela fotografija Samotno drevo Vincenca Nemaniča, najboljši avtor salona pa je Aleš Komovec z največ sprejetimi fotografijami v obeh kategorijah.

»Snežna pokrajina je zelo hvaležna tema, kjer je zelo malo barve. Imamo nebo in bel sneg, kar nam da kontrast kot črna in bela. Motiv zimske pokrajine v črnobeli tehniki se zato pogosto izkaže za mnogo lepšega kot pa v barvah, ki so pravzaprav tudi skromne,« svojo odločitev za črno-belo tehniko pojasnjuje Vincenc Nemanič, po stroki sicer fizik, zaposlen na Institutu Jožef Stefan. Pokrajina mu je tudi sicer najbolj priljubljen fotografski motiv. Na vprašanje, kaj v pokrajini ga vedno znova privlači, pa je dejal, da v prvi vrsti izjemne razmere. »Pomembno je, da si v točno določenem trenutku na pravem mestu. Za pojav, ki traja samo 15 minut in ti ga je uspelo prestreči, si lahko nagrajen za naslednjih pet let, preden ga boš spet lahko ujel. Menim, da so izjemne fotografije vedno povezane z izjemnimi razmerami. Začetki in konci dneva so v tem smislu pogosto najzanimivejši.«

Vincenc Nemanič, avtor fotografije Samotno drevo, ki je bila razglašena za najboljšo fotografijo slovenske krajine / Foto: Tine Založnik

Vincenc Nemanič, sicer doma z Vikrč, fotografira že od mladih let, kranjskemu društvu pa se je pridružil pred leti. Pove, da sicer nerad tekmuje, da v glavnem fotografira za svoj arhiv in da doslej razen na kakšno društveno razstavo svojih fotografij ni pošiljal na natečaje. Tako je tokratna proglasitev najboljše fotografije slovenske pokrajine, za še eno fotografijo je prejel še srebrno medaljo FZS, zanj prvi tak uspeh. »Za dobro fotografijo je treba ustvariti simbiozo med tehnično dovršenostjo in vtisom, ki ga daje fotografija. Predvsem pa je kreativnost fotografa ključ do dobre fotografije. Fotografi z več talenta lažje nadoknadijo morebitni tehnični primanjkljaj,« je še razkril svoj tokratni uspeh.

Poleg njegove srebrne medalje je v kategoriji črno-bele fotografije zlato medaljo FZS prejel Aleš Klabus, bronasto pa Andreja Ravnak. Medalje Janez Puhar so prejeli: zlato Damir Gizdavčič, srebrno Milan Malovrh in bronasto Marina Pavlin. Dobitniki pohval so Aleš Komovec, Tanja Gorjan, Simon Krejan, Robert Strahinjić in Dare Jazbinšek. Med barvnimi fotografijami so medalje FZS od zlate do bronaste prejeli Milan Malovrh, Biserka Komac in Aleš Komovec, medalje Janez Puhar od zlate do bronaste pa Lado Kraljič, Nevenka Papič in Marina Pavlin. Pohvale so šle Emilu Božnarju, Janezu Kramarju, Andreji Ravnak, Simonu Krejanu in Rafaelu Podobniku.

Pogovor

So tam, kjer se zahteva najboljše

Damijan in Tomaž Selak

Pogovarjali smo se z Damijanom in Tomažem Selakom, direktorjema podjetja Marmor Hotavlje, ki velja za vodilno kamnoseško podjetje na svetu, prepoznavno po unikatnih izdelkih v segmentu luksuznih megajaht, pohištva, vil in drugih umetniških stvaritev.

Aleš Senožetnik

Hotaveljsko podjetje, ki danes šteje 133 zaposlenih in dodatnih petdeset zunanjih sodelavcev, je v dobrem desetletju prehodilo pot od podjetja, ki je zašlo v težave zaradi neplačil in zloma slovenskega gradbeništva, do proizvajalca, ki s svojimi unikatnimi izdelki opremlja megajahte z vrha lestvice najpremožnejših zemljanov, prek ameriškega podjetja Knoll, pa je denimo zagotovilo tudi 1500 miz za sedež tehnološkega giganta Apple v Cupertinu. Kljub globalnemu uspehu ostajajo vpeti v lokalno okolje, z mislijo na zadovoljstvo strank in dobrobit zaposlenih.

Pred kratkim ste bili razglašeni najprej za gorenjsko, nato pa še za bronasto slovensko gazelo. Ste si pred desetimi leti, ko se je podjetje spopadalo s precejšnjimi izzivi, predstavljali, kakšen bo razvoj podjetja do danes?

Damijan Selak (D. S.): Če bi rekel, da smo takrat mislili, da bomo danes gazela, bi se zlagal. Seveda smo upali in verjeli, da lahko podjetje rešimo, in to smo danes tudi dokazali. Gazela je velika nagrada in priznanje, da smo v teh letih delali prav, še bolj kot to pa je za naju zaveza za dobro delo tudi vnaprej, tako v odnosu do kupcev in zaposlenih kot do okolja in družine.

Tomaž Selak (T. S.): V zadnjih desetih letih smo sprejeli odločitve, ki so bile za tisti čas morda skoraj nerazumske. Kljub temu da se je takratni gradbeni trg razsul, smo vztrajali. Naša filozofija je bila, da je svet dovolj velik, da lahko najdemo kupce, ki hočejo in cenijo kvaliteto. Za razvoj je bilo bistveno, da smo v tujini našli kupce, ki razumejo kvaliteto naših izdelkov in storitev. Targetirali smo jih strateško, z jasnim ciljem in si postopoma gradili ugled.

Danes se spopadamo z novo, bolj specifično krizo, vi pa poslujete izjemno. Lahko primerjate obdobja gospodarske krize pred dobrim desetletjem s situacijo danes?

D. S.: Razlika je predvsem v tem, da smo danes v segmentu luksuznih izdelkov prepoznaven in spoštovan poslovni partner in ne le eden izmed členov v dobavni verigi, ki bi ga lahko čez noč zamenjali. Poleg tega kupci v tem luksuznem segmentu krize ne občutijo. Danes imamo naročila za naslednje leto in pol, pred leti smo bili veseli poslov za mesec, dva ali tri vnaprej. V sodelovanju z arhitekti in oblikovalci razvijamo rešitve, ki jih bodo projekti vključevali v prihodnosti, kar kaže na razvojno naravnanost podjetja.

Damijan in Tomaž Selak / Foto: arhiv podjetja Marmor Hotavlje

T. S.: Izmed desetih megajaht – govorimo o luksuznih jahtah, daljših od 85 metrov –, kolikor jih letno zgradijo na svetu, smo na osmih zraven mi. Mesto, ki ga zavzemamo, je rezultat pametnih odločitev in trdega dela celotne ekipe zaposlenih. Naša prednost v primerjavi s kakšnim drugim podjetjem, kjer se srečujejo s pomanjkanjem surovin, izdelkov ter polizdelkov, je, da je naš izdelek v celoti narejen na Hotavljah in vgrajen z rokami naših monterjev pri projektih po celem svetu.

Lahko poveste več o svojem prodoru na trg luksuznih jaht in pohištva?

T. S.: Opremljanje prvih manjših jaht smo začeli že konec devetdesetih, a je do leta 2008 ta segment predstavljal od 5 do 15 odstotkov našega prometa. Po gospodarski krizi smo resneje začeli vstopati na trg luksuznih jaht in danes ta del predstavlja okoli šestdeset odstotkov našega posla. Vsako leto dodajamo nove kupce, zadnja štiri leta pa imamo z vsaj šestimi sklenjene tudi stalne pogodbe.

D. S.: Drugi segment, ki predstavlja 25 odstotkov našega posla, je prodaja specialnih unikatnih izdelkov za družbo Knoll, ki predstavlja vodilno ameriško podjetje za izdelavo luksuznega pohištva. S slovenskim partnerjem smo razvili posebno zaščito za kamen, da so izdelki odporni proti madežem. Danes vsak teden odpremimo en zabojnik miz, izdelanih po načrtih svetovno priznanih oblikovalcev.

T. S.: Ponosni smo tudi na to, da nam je v konkurenci priznanih italijanskih kamnov na ameriški trg uspelo lansirati hotaveljski marmor, ki ga sicer ne ponujamo za vsako ceno. Pomembno nam je, da se je vgradil in se še vedno vgrajuje v referenčne slovenske projekte, kot so Cankarjev dom, NUK in državni zbor.

Postati vodilno svetovno podjetje na tako zahtevnih trgih ni lahko. Kaj vas razlikuje od konkurence?

D. S.: Najpomembnejši so pristop do kupca, naša odzivnost in razvojna naravnanost. Naša konkurenca je namreč še vedno precej toga. Naša vizija je zagotavljati kvaliteto in ostati fleksibilni.

T. S.: Želimo biti to, kar Nemci predstavljajo za kvaliteto, in to, kar Italijani pomenijo v skrbi za kupca. Ko si stranka nekaj zaželi, ji prisluhnemo in ji poskušamo ustreči vsi – od proizvodnje do vodstva podjetja. Ljudje in samo ljudje smo tisti, ki gradimo posel in uspešne zgodbe.

Veliko poudarjate pomen zaposlenih, ki jih v številnih panogah primanjkuje. Kako kadre upravljate pri vas?

D. S.: Kadrov, ki jih potrebujemo, na trgu ni. Treba jih je priučiti. Ves čas iščemo zagnane, delavne ljudi, ki so se pripravljeni učiti. Deloma si pomagamo s hčerinskim podjetjem v Srbiji, od koder je prišlo nekaj zaposlenih, ki so danes postali pravi strokovnjaki. Sicer pa veliko kadra dobimo na podlagi priporočil zaposlenih, obiskujemo pa tudi karierne sejme.

T. S.: Potrebujemo zaposlene, ki znajo, hočejo in si upajo razmišljati ter so odgovorni. Za vsak vgrajen kvadratni meter namreč porabimo okoli sto delovnih ur. In če z izdelkom rokuje nekdo, ki ne pozna delovnega procesa in v njem ni udeležen ter do kamna nima pravega odnosa, ga lahko poškoduje in s tem uniči veliko dela. Zato zaposlujemo ljudi z visokim občutkom za odgovornost.

D. S.: Ne iščemo pa zaposlenih, ki bodo le kimali. Ne delamo si utvar, da vse vemo, zato potrebujemo ljudi z različnimi pogledi in znanji. Vesel sem, da nam je uspelo povezati tudi mlade z izkušnjami starejših. Prenos znanja je namreč težak, a za prihodnost zelo pomemben.

Implementirali ste japonsko filozofijo kaizen, ki teži k stalnemu izboljševanju in vključevanju delavcev. Lahko poveste več o tem?

T. S.: Kaizen je način življenja in razmišljanja. Potrebujemo zaposlene, ki razmišljajo drugače in bolje. Tudi napredujemo zato, ker poleg stranke poslušamo zaposlene. Kdor pokaže proaktivnost, mu damo priložnost, da se razvija in napreduje. Čeprav se sliši idealistično, se mi pri tej filozofiji zdi bistveno, da ima vsak zaposleni priložnost, da lahko dopolnjuje sistem.

D. S.: Prizadevamo si, da se delavec počuti spoštovanega, in tako kot na kupce sem ponosen tudi na zaposlene, ki jih imamo v podjetju.

Kako se spoprijemate z izzivi, ki jih prinaša družinsko vodenje?

D. S.: Oče ima še danes svetovalno funkcijo v podjetju in vodi hčerinsko družbo v Srbiji. V podjetju deluje tudi moja žena, ki pokriva najzahtevnejše kupce in projekte na slovenskem in avstrijskem trgu. Prav ta mesec pa začenjamo pripravo t. i. družinske ustave. Zdaj namreč podjetje vodiva midva, za nama pa prihajajo najini otroci in prav je, da se nekatera razmerja podrobneje uredijo.

T. S.: Zagotovo je družinsko podjetništvo vrednota, ki jo je vredno negovati, čeprav v Sloveniji morda nima prave veljave. Midva imava še vedno skupno pisarno in tudi vse najine odločitve so skupne. Za nama pa prihajajo nove generacije in treba je gledati tudi v prihodnost, zato smo se odločili tudi za sprejem družinske ustave.

Je marmor Hotavlje kljub globalnemu uspehu še tudi lokalno podjetje?

D. S.: Od nekdaj smo na Hotavljah in tu bomo ostali. Sodelujemo z lokalno skupnostjo, društvi in smo vpeti v okolje, do katerega imamo poseben odnos. Tako v trajnostnem smislu kot tudi v smislu spoštovanja do zgodovine in tradicije kamnoseštva na tem območju. Če ne spoštuješ preteklosti in zgodovine, v sedanjosti ne moreš biti uspešen in imeti prave vizije za prihodnost.

Večino posla opravimo v tujini, kar pa ne pomeni, da smo se umaknili s slovenskega trga. Še vedno sodelujemo pri projektih, ki so zahtevni, in s strankami, ki iščejo nekaj več. Kjer je edino merilo najnižja cena, pa nas ni.

Kakšna je torej vizija za prihodnjih deset let?

D. S.: Gazela se podeljuje hitro rastočim podjetjem, a naš cilj je zdrava rast, nekaj odstotkov letno. Zagotovo pa si želimo ostati vodilni v segmentu izdelkov z najvišjo dodano vrednostjo.

T. S.: Želimo si biti še bolj prepoznavni kot lokalni zaposlovalec, optimizirati delovne procese ter se tehnološko posodabljati. Hkrati pa želimo zadržati zdajšnje kupce in privabiti še kakšnega novega. Fokus pa bo tudi v prihodnje ostal na naših zaposlenih in kupcih.

»Izmed desetih megajaht – govorimo o luksuznih jahtah, daljših od 85 metrov –, kolikor jih letno zgradijo na svetu, smo na osmih zraven mi. Mesto, ki ga zavzemamo, je rezultat pametnih odločitev in trdega dela celotne ekipe zaposlenih.«

Zgodbe

Martin in Eva od boja za življenje do boja za medalje

To je zgodba dvojčkov Martina in Eve Močnik iz Radomelj. Rojena sta bila kot nedonošenčka prvega novembra pred osemnajstimi leti, tehtala sta komaj dobrih devetsto gramov. Danes sta uspešna športnika, obetavna tekača na smučeh.

Maja Bertoncelj

V sredo, 17. novembra, je bil svetovni dan nedonošenčkov, vseh, rojenih pred 37. tednom nosečnosti. Med njimi sta tudi Martin in Eva Močnik iz Radomelj, ki sta 1. novembra praznovala polnoletnost. Oba sta športnika, tekača na smučeh. »Borita se že od rojstva in tako je še danes, le da sta se takrat borila za življenje, sedaj pa v športu za medalje,« pravi njuna mami Tina Močnik.

Rojena tri mesece prezgodaj

Z možem Metodom sta oba Kamničana, dom sta si ustvarila v Radomljah. Še dobro se spomnita obdobja Tinine nosečnosti, ko sta pričakovala prvorojenca – dvojčka. »Nosečnost je potekala brez zapletov in nič ni kazalo, da bi rodila toliko prej. Rok sem imela konec januarja 2004, konec oktobra 2003 pa je prišlo do zapletov: izcedka, bakterije. Poslali so me v bolnišnico, kjer so se odločili, da je bolje, da naredijo carski rez. To je bil velik šok,« se spominja Tina. Martin in Eva sta se rodila 1. novembra, v 26. tednu nosečnosti, tehtala sta 970 oziroma 930 gramov, velika sta bila 36 oziroma 35 centimetrov, obseg glave pa sta imela oba 24 centimetrov. Prvi je bil rojen Martin, Eva tri minute za njim. »Preden so mi naredili carski rez, so mi rekli, naj se pripravim na vse, da je možno, da bosta oba umrla. Ko sem ju nekaj ur kasneje prvič videla, sem bila pretresena. Vedela sem, da bosta majhna, nisem pa si predstavljala, da tako zelo. Sta pa bila živa in to mi je pomenilo vse,« pove.

V bolnišnični oskrbi sta bila do konca januarja: najprej dva meseca in pol v inkubatorju, nato v topli posteljici. »To so bili zelo naporni tedni. Dvakrat dnevno sem se od doma vozila k njima, vsakič s strahom, kaj bodo povedali. Imela sta krvavitve v možganih, težave z dihanjem, slednje še posebno Martin ... Psihično je bilo res naporno. Vse to je prišlo za mano šele čez čas,« pojasni. Ko je prišel dan odhoda domov, sta tehtala 2300 in 2500 gramov. »V razvoju nista kaj veliko zaostajala, malo le v govoru. Martin je imel nekaj let težave z dihanjem, a se je potem tudi to uredilo. Danes sta uspešna športnika. Lahko rečem, da sta kar nekakšen čudež,« se Tina zaveda, kakšno srečo so imeli.

Oba z možem živita aktivno življenje, še posebej Metod, ki je znan rekreativec. »Samoumevno je, da smo veliko v naravi, v gibanju. Tako je bilo že vse od takrat, ko sta prišla iz bolnišnice. Zelo hitro sva ju peljala na sprehod,« je dejal Metod, ki je vseskozi verjel, da bo vse v redu. Podpirala sta ju na njuni poti, ki ju je vodila v šport. Tako je še danes. »Skušam čim bolje razumeti, kaj potrebujeta, in ju spodbujati, ne samo v športu, povsod. Je pa šport zagotovo v vseh pogledih dobra popotnica. Veliko je dejavnikov, ki vodijo do uspeha v vrhunskem športu. Težko je pri teh letih karkoli napovedovati, sploh v teku na smučeh,« se zaveda Metod. Tudi Tina jima želi, da bi bila v tem, kar počneta, uspešna.

Oba imata visoke cilje

Tek na smučeh ima v Martinovem in Evinem življenju pomembno mesto. Oba sta člana mladinske B-reprezentance, v ekipi za mladinske olimpijske igre (EYOF), ki bodo marca v Vuokatiju na Finskem. Zanimivo, da je tudi njuna športna pot potekala podobno, praktično skoraj enako. Najprej STA trenirala nogomet v NK Radomlje, nato atletiko in gorski tek v AK Domžale, sledil je odhod v biatlon in TSK Logatec, zadnja leta pa sta v smučarskem teku in člana Skike kluba Slovenija. Trenirata pod vodstvom Vladimirja Korolkeviča, klubski trener pa je Aleš Gros. Njun največji cilj v letošnji zimi so mladinske olimpijske igre. »Trenutno sem v ekipi in upam, da bo tako ostalo. Že poleti sem dobro tekmovala in v konkurenci starejših mladink postala državna prvakinja v vzponu na Soriško planino. To mi veliko pomeni, je moj prvi naslov državne prvakinje. Zmage nisem pričakovala, je bila presenečenje. Poleg nastopa na Finskem si želim visoko tudi v pokalu Slovenije, da bi bila druga. Prvo mesto pa mislim, da je rezervirano za odlično Hano Mazi Jamnik. Za prihodnost imam visoke cilje: zmaga na tekmi svetovnega pokala, medalja na olimpijskih igrah, na sploh biti v svetovnem vrhu. Trenutno sem boljša v sprintu v klasični tehniki, na razdalji pa mi gre bolje v prosti tehniki. Dokler bom uspešna, bom vztrajala, nato pa se vidim v spremljevalni ekipi kakšnega profesionalnega moštva v cestnem kolesarstvu. To je trenutno moja želja,« je povedala Eva, Martin pa je dodal: »Moji največji uspehi do sedaj so četrto mesto med mladinci na letošnjem poletnem svetovnem prvenstvu v ekipnem sprintu, pozimi pa prvo mesto na državnem prvenstvu pred dvema letoma v kategoriji mlajših mladincev, poleg tega sem bil v isti sezoni v slovenskem pokalu skupno prvi, zmagal sem tudi na tekmi No border Cup. V prihajajoči zimi se zelo veselim nastopa na Finskem. To bo zame največja tekma doslej. Tudi jaz imam v športu visoke cilje: medalja z olimpijskih iger in svetovnega prvenstva. Se pa zavedam, da bo potrebnega ogromno treninga.« Tudi Martin je boljši v sprintu, a v prosti tehniki. Je velik navdušenec Visma Ski Classics, komercialnega mednarodnega pokalnega tekmovanja v teku na smučeh na dolge proge, ki poteka v Evropi. Njegov vzornik je Norvežan Peter Northug, Evina vzornica pa Čehinja Barbora Havličkova.

Danes sta uspešna tekača na smučeh, člana mladinske B-reprezentance. / Foto: osebni arhiv

Družina Močnik: Metod, Eva, Martin in Tina / Foto: osebni arhiv

Skupaj v športu, šoli ...

Oba pravita, da se jima ne zdi, da bi bila v športu zaradi nedonošenosti za kaj prikrajšana, da bi se jima poznalo pri zmogljivosti, se pa zavedata, da sta imela veliko srečo, in to tudi cenita. »Srečna sem, da se je tako izteklo. Hitro bi bilo lahko vse drugače. To mi je motivacija tudi na treningih,« pove Eva, z njo pa se strinja tudi Martin. Njuni življenji sta že vseskozi tesno povezani. Skupaj sta bila v vrtcu, v osnovni šoli, skupaj sta tudi v srednji šoli. Sta dijaka tretjega letnika programa gradbenega tehnika v Kranju. »Da sva skupaj v športu in v šoli, je nekaj najboljšega, kar si lahko želiš. Zelo dobro se razumeva in si pomagava,« je vesela Eva. Zelo sta hvaležna staršem, ki jima že vse življenje nudijo pomoč in podporo.

Veliko družin nima takšne sreče, kot so jo imeli Močnikovi. Ne glede na vse Tina in Metod sporočata: »Imejte veliko optimizma. To je edina stvar, na nič drugega ne moreš vplivati. In bodite povezani kot družina. Čeprav statistika verjetno kaže, da ni veliko primerov, da bi bila dvojčka rojena toliko prej in zato ne bi imela dolgotrajnih posledic, sva imela ves čas upanje.«

Rojena sta bila 1. novembra 2003, v 26. tednu nosečnosti. Na fotografiji deset dni kasneje. / Foto: osebni arhiv

30 let R Slovenije

Spomini na leto 1991, 1. del

Kako so prebivalci Gorenjske doživljali zgodovinske dogodke prelomnega leta 1991? Da bi dobili nekaj odgovorov, smo za pomoč prosili dijake Gimnazije Franceta Prešerna v šolskem letu 2020/2021, da so s svojimi starši in starimi starši opravili pogovore. V naslednjih treh tednih bomo nekaj teh spominov delili z vami.

Jelena Justin

Ko v svojem spominu film zavrtimo nazaj na leto 1991 oz. čas plebiscita, procesa osamosvajanja in vojne, česa se spomnimo? Sama sem v času vojne praznovala 18. rojstni dan. Nihče od prijateljev takrat ni mogel do mene, saj je bilo gibanje v okolici Kranja zaradi vojaških barikad, t. i. španskih jezdecev, omejeno. Za vedno sem si zapomnila, kako sem vstopila v polnoletnost. Spominjam se, kako smo sedeli v dnevni sobi, prikovani pred televizijo, in spremljali novinarske konference, ki jih je vodil Jelko Kacin. V spominu mi je ostal grozeč govor generala Blagoja Adžića. Z družino sicer nikoli nismo šli v zaklonišče, niti takrat ne, ko so sirene opozarjale na zračni napad, ko so raketirali Krvavec. Da, v nekih čudnih časih smo živeli, a k sreči se je dobro izteklo. Za ta podlistek, ki ga berete že od konca lanskega leta, je naša pedagoginja Magda Zore zaprosila prof. Ireno Rahotino, ki poučuje zgodovino na Gimnaziji Franceta Prešerna, ali bi nam njeni dijaki priskočili na pomoč. Kako? S tem, da bi povprašali svoje starše in stare starše, česa se spominjajo iz leta 1991 oz. kako so doživljali tedanji čas. Dijaki v šolskem letu 2020/2021 so se odzvali in prejeli smo 27 različnih intervjujev in opisov. Nekatere od teh opisov oz. izseke iz njih bomo v naslednjih treh številkah delili z vami.

Dijakinja Ajda je povprašala svojo mamo Moniko, česa se spominja izpred tridesetih let. Takole je zapisala:

»Leta 1990 sem bila v 4. letniku Srednje šole za gostinstvo in turizem v Ljubljani, spomnim se, da je šla večina ljudi na volišče. Spominjam se tudi reklamnih sloganov Slovenija, moja dežela. Od politikov se spomnim Milana Kučana. Vsi doma smo šli volit. Leta 1991 se spomnim, da sem bila v Ljubljani – in to so bili zadnji dnevi šolskega pouka. Dan pred tem smo imeli zabavo ob končani srednji šoli, in ko sem se naslednji dan prebudila in prižgala radio, me je vest o tem, da se je začela vojna, totalno šokirala. Problem je bil, kako bom prišla domov iz Ljubljane do Bleda. Javni promet je bil otežen, na vseh večjih cestah so bile postavljene vojaške barikade. Vem, da sem šla čim prej na pot in vozili smo se štiri ure. Drugače pa na Bledu nismo toliko občutili 10-dnevne vojne, razen zaradi občasnih preletov vojaških letal, saj je v naši bližini vojašnica Bohinjska Bela.«

Barbara je bila leta 1991 študentka, ki je s svojo hčerko Aljo delila naslednje spomine:

»V času vojne za Slovenijo leta 1991 sem bila študentka. Desetdnevna vojna mi je ostala v spominu, predvsem da se je vse odvijalo zelo hitro in da sem spremljala dogodke na začetku s strahom, kaj se bo zgodilo. Po končani vojni sem bila zelo vesela, saj ni trajala dolgo.

Do takrat smo vsi, ne glede na narodnost in pripadnost, živeli v sožitju. Mislili smo, da se bomo lahko osamosvojili brez vojne, ampak kar naenkrat je bila dotlej 'naša' vojska JLA sovražna in je začela napadati pomembne točke v Sloveniji (mejne prehode, letališče Brnik, stolp na Krvavcu ...) ter slovensko Teritorialno obrambo.

Foto: Jure Cigler

Sežgani avtobus ob letališču na regionalni cesti Kranj–Brnik je predstavljal barikado tankovski koloni JLA; 4. julij 1991

Ker smo živeli blizu letališča Brnik, smo imeli večkrat alarm za možnost letalskega napada. Spominjam se dogodka, ko sva se s fantom vozila z motorjem po Kranju in sva naenkrat zaslišala alarm za letalski napad na Krvavec. Kranj je bil kot mesto duhov, v trenutku nikjer nikogar, vsi so bežali domov. Hitro sva se odpravila proti domu, ceste so bile prazne. Ko sva prišla k meni domov v Britof, sva se z mojo mami, njenim možem in mojim bratom za vsak slučaj skrila v klet. S sabo sem vzela tudi kletko s svojim hrčkom. Kot vsi smo tudi mi doma vse dogodke spremljali po televiziji. Spomnim se, da sem po televiziji videla barikade in me je za trenutek postalo strah. Na srečo se je po desetih dneh končalo in Slovenija je začela novo samostojno pot, in sicer kot Republika Slovenija.«

Dijakinja Ema je po spominih vprašala svojega očeta Marka, ki je povedal:

»V času prvih demokratičnih volitev sem začel delati na AMD Kranj. Volitev se ne spomnim prav dobro, spomnim se Kučana in novega političnega združenja Demos. Junija sem odšel na služenje vojaškega roka v Makedonijo, za eno leto, zato se plebiscita nisem udeležil. Razglasitev o samostojnosti sem spremljal doma po televiziji z družino. Bili smo navdušeni, saj smo si želeli sprememb, razglasitev samostojnosti pa je bila prvi korak k drugačni politični ureditvi.

V času 10-dnevne vojne sem bil brezposeln. Začela se je privatizacija podjetij, veliko teh je začelo propadati, prav tako AMD. Zmanjšali so število zaposlenih in tako sem izgubil službo. Spominjam se letal JLA, ki so napadla Krvavec. Dogajanje smo z domačimi spremljali na vrtu. Tu se preostale dni se ni nič dogajalo, tako da smo potek vojne vznemirjeni in malo v strahu spremljali na televiziji.«

Nadaljevanje sledi ...

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Tone Čufar in začetek s »pastirsko gimnazijo«

Peter Colnar

Na Jesenicah se je pri Markežu na Murovi 15. novembra 1905 rodil pisatelj, pesnik in dramatik Tone Čufar. Oče je bil tovarniški mizar. Večkrat so se selili in se ustalili v hišici pod Mežaklo.

Med prvo svetovno vojno je šel za pastirja k stricu na planino Slamniki nad Bohinjsko Belo. Tu je prebil tri vojna leta, potem je šel za pastirja k Mlinarju v Rateče. To pastirsko dobo je imenoval »pastirska gimnazija« ali »boljša realka«. Po končani vojni se je vrnil k staršem, hodil v šolo, pomagal pri voznikih, zidarjih in tesarjih in se konec leta 1920 začel učiti pri mizarskem mojstru Andreju Čuferju na Savi. Obenem je hodil v triletno tovarniško šolo in bil izvrsten risar. Po pomočniškem izpitu se je vpisal na Tehniško srednjo šolo v Ljubljani in se zaposlil na Jesenicah v železarni kot mizarski pomočnik.

Že kot vajenec je začel opisovati svoje trpljenje in trpljenje tovarišev. Veliko je hodil med delavce, sodeloval pri kulturnih prireditvah in pomagal organizirati delavstvo. Leta 1928 so uprizorili njegovo prvo dramsko delo Jutranja molitev. Za delavski oder je napisal dramo Polom (1934), sledili sta komedija Ameriška tatvina in drama Tragedija v kleti (obe v letu 1935). Nepričakovani honorar iz Amerike mu je leta 1932 omogočil, da je lahko živel v Ljubljani in Mariboru kot poklicni pisatelj. V revijah Enotnost, Svoboda, Književnost, Ljubljanski zvon in drugod je objavljal proletarske pesmi revolucionarne vsebine kot Železobeton, Pionirji novega sveta itd.

Težišče njegovih izpovedi je v avtobiografski in socialni črtici ter noveli. Postal je član tedaj ilegalne Komunistične partije, zaradi česar so ga leta 1936 obsodili na leto dni zapora. V zaporu je napisal grotesko Mali Babilon (1939) in nekaj novel (Gospa iz barake, Marija bi rada živela idr.), ki sodijo med njegova najboljša dela. Leta 1976 je izšlo njegovo zbrano delo.

Iz ječe je šel v Maribor, kjer je pisal in bil aktiven v delavskih društvih. Kmalu po izbruhu vojne se je preselil v Ljubljano, kjer je pod izmišljenim imenom Karol Štrukelj živel pri čevljarju Andreju Vovku na Mestnem trgu in se posvetil ilegalnemu delu pri OF. Fašisti so ga odkrili in odpeljali v internacijo v Gonars. Ko so ga pripeljali nazaj v Ljubljano in ga v Šentvidu nameravali predati gestapovcem, da bi ga poslali v taborišče v Begunjah, je bil med poskusom pobega ustreljen. Umrl je 11. avgusta 1942 v Ljubljani.

Njegovi poslovilni pismi staršem in dekletu sodita med najpretresljivejša pričevanja v obdobju NOB. Po osvoboditvi so svojci njegovo truplo prepeljali na jeseniško pokopališče.

Zanimivi Gorenjci in dogodki tedna iz dežele Kranjske:

- **V Stari Loki v Škofji Loki se je 15. 11. 1857 rodil slovenski tržaško-koprski škof Andrej Karlin. Bil je zadnji slovenski škof v Trstu. Papež ga je razrešil odgovornosti za vodstvo tržaško-koprske škofije 1. decembra 1919, kot so to zahtevali tržaški fašisti.**
- **Na Bledu se je 15. 11. 1925 rodil pisatelj, kipar in zgodovinar Tone Svetina. Obsežen roman Ukana je doživel izreden uspeh pri bralcih. Umrl je 14. 4. 1998 na Bledu.**
- **V Krnici pri Gorjah pri Bledu se je 16. 11. 1828 kočarju Janezu in Neži, rojeni Markl, rodil zdravnik Andrej Švegel, brat enega najuspešnejših diplomatov slovenskega rodu barona Jožefa Schwegla. Njegov oče je bil lovski čuvaj Anton Svetina, mati pa Marjeta, rojena Jereb.**
- **V Solkanu se je 19. 11. 1898 rodil slovenski filozof in alpinist Klement Jug. Smrtno se je ponesrečil v Triglavski severni steni 11. avgusta 1924, ko je sam poskusil preplezati prvenstveno smer, ki se zdaj po njem imenuje Jugov steber.**
- **Dom na planini Kofce (1488 m n. m.) na južnem pobočju Košute so odprli 20. novembra 1927. Partizani so ga leta 1944 požgali. PD Tržič je leta 1948 prevzelo nekdanjo zasebno Primožičevo kočo in jo odprlo kot planinsko postojanko.**

Dogajanja ob gradnji železnice

Gorazd Stariha

spolnost in nasilje

Preden nadaljujemo z naslednjim poglavjem, omenimo še primer samske služkinje Jožefe Winter (19), ki je prijavila, da jo je gospodar Anton Šmer nekaj tednov po veliki noči 1856, ko je bila gospodarica zdoma, posilil.

Zdravniška preiskava je pokazala, da je bila Jožefa »deflorirana« že davno in da je morala imeti že precejkrat spolne odnose. Zadnjo ugotovitev je sicer priznala »z omejitvijo«, da se je to dogajalo šele po posilstvu. Nadalje je zdravniška preiskava ugotovila, da je bil njen telesni ustroj tak, da bi se »s pravočasno uporabo njenih sil« vsekakor lahko ubranila posilstva. Sostanovalci v hiši niso v navedenem času slišali nobenega kričanja, ropota; zadevo je prijavila šele po skoraj enajstih tednih, medtem ko je nadaljevala služenje pri svojem posiljevalcu. Šmer (38), ključavničar in preddelavec na železnici v Ljubljani, je bil poročen že 14 let, v moralnem pogledu ni bilo nobene pritožbe proti njemu in zadevo so opustili.

Gradnja železnice je včasih zahtevala množico priložnostnih delavcev za postavljanje proge. Vse te ljudi je bilo treba nastanjevati, prehranjevati, prati, zadovoljevati druge potrebe – kar je pritegnilo nove množice, ki so skrbele za vse te vzporedne dejavnosti. Delavci so dobivali plačo in denar je bilo treba porabiti (nekateri so resda tudi varčevali), za kar so se spet pojavili novi ponudniki storitev. Med temi, večinoma neukimi in surovimi ljudmi, se je dogajalo ne le veliko malega kriminala, temveč tudi pravi ropi in uboji, umori. Kjer je na kupu takšna vojska »dedcev«, so nepogrešljive tudi spolne usluge, za kar so skrbele prodajalke ljubezni, ki so obdelale večino potrebnežev. Vedno pa jih je ostalo nekaj »s posebnimi potrebami«, zlasti posiljevalcev mlajših mladoletnic, ki jih še ni bilo v zvodniških menijih.

Eden takih je bil Janez Jerše (30), junija 1846 delovodja na gradnji proge med Savo in Ponovičami. Tam je bila tudi 14-letna Marija Pisovc s staršema, zadolžena, da je delavcem prinašala na delovišče vodo za pitje. Nekega dne, okrog treh popoldan, jo je na poti k studencu v grmovju počakal Jerše in jo nagovoril: »Čakaj, greva skupaj!« Marija mu ni odgovorila in je šla naprej, Jerše pa za njo in ji čez nekaj časa rekel: »Pridi sem, tu je še en boljši izvir in še bliže kot oni drugi.« Verjela mu je in mu nekaj časa sledila skozi grmovje. Kar naenkrat je obstal in ji vzel škafec z glave rekoč: »Usedi se malo in se spočij.« Ko ga je zavrnila, da mora ljudem hitro prinesti vodo, jo je zgrabil za roko in jo povlekel na tla. Pobrala se je in hotela naprej, a jo je znova potegnil na tla in ji predlagal: »Lahko bi se malo ulegla na hrbet!« Ker se ni hotela, jo je pritisnil na tla in jokajočo tolažil: »Bodi tiho, saj boš šla takoj naprej!« Nato si je odpel hlače, se nagnil nadnjo, ji dvignil krilo, z roko razkrečil nogi in se ulegel mednju. Z roko se je prijel za ud in ga na silo zarinil v njeno osramje, da jo je zelo zabolelo in je spet zajokala. Zahtevaje jo je podkupoval: »Bodi tiho, saj ti bom dal dvajsetico in ruto.« Marija je sicer utihnila, a ponovno močno zakričala, ko je začel močno suvati z udom v nožnico.

Vaš razgled

Prehod v hladnejše mesece zaznamujejo tudi raznovrstna jesenska čiščenja, med drugim že nekaj časa vsaj do pozne pomladi počivajo tudi bazeni. Podobo nostalgične otožnosti pa bodo kmalu nadomestile lepote in radosti nove zimske pravljice, mar ne? S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

V idilični družbi zelenih smrek in ostalih iglavcev, ki krasijo pobočja Pokljuke, z zlato rumeno barvo nase opozarja macesen. Krasi večino našega visokogorskega sveta, kjer kljubuje strelam, ledu in vetru, zato simbolizira nesmrtnost in odpornost. Sprehodi so v jesenskem času pravljični in tudi ljudske pripovedi govorijo o tem, da v macesnovih gozdovih prebivajo ljudem naklonjene gozdne vile – razlog več, da jih ohranjamo. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Bidovec, 2. del

Tino Mamić

Bidovec se je ohranilo tudi kot hišno ime. Najdemo ga v naslednjih gorenjskih naseljih: Mače (Bidoutz), Zgornja Besnica (Bidovc), Koroška Bela (Bidovc), Bukovica pri Vodicah (Widouz, Bidovz) in Dobruša (Widoutz). V okviru projekta Slovenska hišna imena navajajo, da je bil v zadnji hiši priimek Bida, ki so ga zapisovali tudi kot Wida.

Čeprav Bidovec ni ravno pogost priimek, pa je znanih pomembnih Bidovcev kar nekaj. In vsi so v sorodu. Najbolj znana je partizanska zdravnica Franja Bidovec, dekliško Bojc (1913–1985), po kateri se imenuje ta partizanska bolnica in kolesarski maraton. Zdravnica, ginekologinja in kirurginja Frančiška Bojc, ki so jo klicali Franja, je bila rojena v Nemški vasi pri Ribnici. Zaslovela je z delom v skrivni partizanski bolnišnici med drugo svetovno vojno (1944–1945); ustanovil jo je zdravnik Viktor Volčjak, vendar jo je poimenoval po bolnišnični »prvi dami«, raje kot po neznanem toponimu, ki »ne označuje ničesar«. Volčjakov naslednik je bil zdravnik Frenk Bidovec iz Ljubljane. »Doktor roman« se je začel pisati med plesom ob petju druge zdravnice, Pavle, po kateri se tudi imenuje partizanska bolnišnica. Bilo je to ob tabornem ognju avgusta 1944 sredi Trnovskega gozda. Frenk in Franja sta se poročila v bolnišnici februarja 1945. Imela sta dva sinova, Milana in Andreja. Slednjega, prvorojenca, najdemo med znanimi osebnostmi kot doktorja veterinarske znanosti in profesorja na univerzi.

Iz iste rodbine je bil tigrovec Ferdo ali uradno Ferdinand Bidovec (1908–1930), ena od štirih ustreljenih žrtev na gmajni pri Bazovici nad Trstom. Tigrovci so bili zaradi bombe, ki je po nesreči eksplodirala tako, da je ubila urednika fašističnega protislovenskega časnika, obsojeni na tržaškem procesu: štirje na smrt, 14 drugih pa skupaj na 148 let zapora. Na dan sodbe v »osmem letu fašistične ere« ali po naše leta 1930, pa je velik strah pred slovenskimi rodoljubi pokazala italijanska država, saj so v tržaškem pristanišču zasidrali deset vojnih ladij, ki so usmerile topove proti mestu. Za usmrtitev pa so proti Krasu poslali cel bataljon vojakov. Notranji minister je v vsej državi prepovedal zborovanja in vsem krajevnim oblastem zaukazal strogo čuječnost. Izjemna zanimivost, ki pa so jo pred leti ob odkritju mediji večinoma spregledali, je zapisana v Bidovčevem pismu iz zapora. Hrani ga Majda Colja Kompan, Ferdova nečakinja. Pismo, ne zapor. Bidovec je bil član komunistične partije in je zavračal krščanstvo, a v zaporu je šel k spovedi in obhajilu. V opisu spreobrnjenja je zapisal, da ga je ponoči nekdo od zadaj močno stisnil in polglasno rekel v italijanščini: »Moj lepi Nando, kdaj pridem lahko pote?« Ko se je obrnil, v celici ni bilo nikogar. »Začel se je, po pravici povedano, prav mučen boj v moji notranjosti in nisem imel več miru,« piše Bidovec. Prej je duhovnika odklanjal in ni bil veren, pojasni Majda Colja Kompan.

Majdini in Ferdovi predniki so Gorenjci, ki so se preselili v Trst po letu 1900.

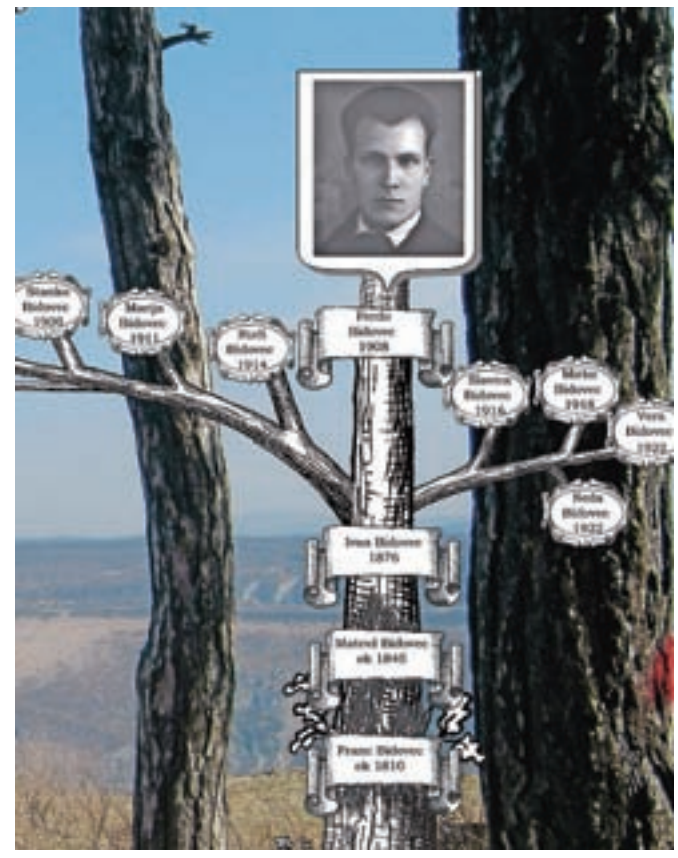

Rodovnik Ferda Bidovca

Tigrovec Ferdo in partizan Frenk sta prva bratranca, njuna očeta sta bila brata, ki sta se iz rodne Žirovnice preselila prvi k morju, drugi k Ljubljanici. *(Konec)*

HUMOR, HOROSKOP

www.gorenjskiglas.si
Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.
Naročniki **Gorenjskega glasa,** izkoristite popust v višini 10 odstotkov. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: ***040 514 975.***
Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
Velikokrat v tem tednu si boste vzeli trenutke za premislek, kajti vaše odločitve nikakor ne bodo lahke. Na koncu pa se vam bo vse postavilo na pravo mesto in za piko na i sledijo dobre novice. Sreda bo za vas najboljši dan.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Spraševali se boste, kje in zakaj ste v preteklosti zgrešili in naredili napake, da se vam sedaj skoraj nič ne zgodi tako, kot ste si zamislili. Morda pa le niste vsega krivi vi sami in bi morali pogledati malo bolj naokrog. Potrpljenje.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Razne neutemeljene in krivične obtožbe boste sprejeli mirne vesti, saj se nikakor nimate namena in se tudi ne boste spustili na tako nizek nivo. Vsak zase najbolje ve, kako in kaj, in tujih čevljev nikoli ni dobro nositi. Brez tožnika ni sodnika.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Kljub domačim in tujim razmeram se boste odločili za krajše potovanje in ne bo vam žal. Ne bo vam tudi žal ne denarja in ne časa, ki bi ga sicer izkoristili v poslovne namene. Ustvarili si boste lepe, nepozabne trenutke.

Lev (23. 7.–23. 8.)
Res je, da se vam bodo takoj v začetku tedna pojavile neke tegobe, ki ste si jih sami ustvarili v mislih, ampak pred vami so dobri dnevi. V ljubezni boste končno dokončali mozaik, v poslovnem svetu pa si boste odprli nova vrata.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Kadar opazite napake pri drugih ljudeh, si kar lepo postavite ogledalo in se poglejte. V ogledalu se vam bodo prikazale mnoge lastnosti, nekatere celo rahlo neprijetne, ki jih imate tudi sami, pa se jih ne znate ali nočete znebiti.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Obremenjevali se boste s finančnim stanjem, a tudi kmalu ugotovili, da to niti ni tako slabo. Na področju dela boste postavljeni pred dejstvo, da bo treba in boste kar primorani sprejeti večjo odgovornost. Naj vas strah ne prevzame.

Škorpijon (24. 10.–22. 11.)
Ker se dobro zavedate, da je v slogi moč, ne boste dolgo oklevali, da bi sprejeli pomoč, ki se vam bo ponujala. Največji možni projekti se vedno najbolje zaključijo s timskim delom in le težko in redko uspejo posameznikom.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Za nekoga je lahko resnica laž, nekdo pa bo zagotovo prepričan, da je izrečena laž najbolj sveta in spoštovana resnica. Ko se postavimo v kožo nekoga drugega, lahko občutimo marsikaj, kar nasprotuje našim prepričanjem.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
So ljudje, ki vstopijo v naše življenje in izstopijo iz njega. In na koncu koncev ugotovite, da so to večinoma le mimobežni znanci. So pa zraven tudi resnični prijatelji, ki ostanejo za vedno, čeprav ste vmes izgubili stik. Veseli boste ponovnega snidenja.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Ob prejetju dobrih novic boste zelo veseli in tega ne boste mogli pred nikomer skriti in zatajiti. In le zakaj bi? Vse bo potekalo kot namazano in po najboljših možnostih, nikar pa ne pozabite na dano staro obljubo.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Ker kot običajno spet niste hoteli poslušati svojega notranjega glasu, morate kar sprejeti posledice. V tem času boste končno spoznali, da je čas, namenjen delu, in je čas, namenjen počitku. V ljubezni vas čaka več zasluženih lepih doživetij.

TA JE DOBRA

Kdo je najmočnejši
Mišičnjak v gostilni za točilnim pultom v roko vzame limono, jo stisne, kolikor more, se obrne h gostom in reče: »Kdor iz te limone iztisne vsaj še eno kapljico, dobi tisoč evrov.«
Seveda vsi poskušajo, a zaman. Nato pride majhen droben možakar z očali in reče: »A lahko tudi jaz poskusim?«
Vsi se mu glasno smejijo in mu dajo limono, on pa kot za šalo iz nje iztisne še šest kapljic.
Prisotni debelo gledajo in vprašajo: »Kako je pa tebi uspelo, če nam ni?«
On pa mirno odgovori: »Hja, jaz sem pa z davčne.«

Na prste šteje
Janezek v šoli še vedno računa na prste. Učiteljica zahteva od njega, da tega ne počne več in računa na pamet. In ga preveri.
»No, Janezek, koliko je 2 plus 2?«
Janezek takoj začne šteti prste: »Štiri!«
»Janezek, rekla sva brez prstov. Roke na hrbet in poskusi znova. Koliko je 4 plus 4?«
Janezek da roke na hrbet, a še vedno šteje s prsti: »Osem!«
»Spet si štel s prsti. Tokrat roke v žepe. Koliko je 5 plus 5?«
Janezek malce okleva: »Enajst!«

Slon in mravlja
Gre slon po pragozdu in stopi na mravljo. Šele čez nekaj časa opazi, da ima nekaj na nogi.
»Joj, oprosti, mravljica! Res te nisem videl.«
»Ah, je že v redu, to se tudi meni lahko zgodi.«

Z enim očesom
Dve blondinki se sprehajata po ulici in ena reče: »Poglej tistega psa z enim očesom!«
Druga si z roko pokrije eno oko in vpraša: »Kje? Kje?«

LAŽJI SUDOKU

7		1			5			6
3		4	2			8		5
6			4	7			3	
2						5	1	
	6	3	9		8	7	4	
	7	5						9
	1			9	6			4
5		2			4	9		8
9			3			1		

Rešitev:

7	2	1	8	3	5	4	9	6
3	9	4	2	6	1	8	7	5
6	5	8	4	7	9	2	3	1
2	8	9	6	4	7	5	1	3
1	6	3	9	5	8	7	4	2
4	7	5	1	2	3	6	8	9
8	1	7	5	9	6	3	2	4
5	3	2	7	1	4	9	6	8
9	4	6	3	8	2	1	5	7

TEŽJI SUDOKU

6		4			2			
	7				8			
				5		2	6	4
	3		2					7
	6	1				5	3	
7					6		8	
9	5	3		8				
			7				1	
			9			4		

Rešitev:

6	1	4	3	9	2	8	7	5
5	7	2	6	4	8	3	9	1
3	9	8	1	5	7	2	6	4
8	3	5	2	1	9	6	4	7
2	6	1	8	7	4	5	3	9
7	4	9	5	3	6	1	8	2
9	5	3	4	8	1	7	2	6
4	8	6	7	2	5	9	1	3
1	2	7	9	6	3	4	5	8

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

www.gorenjskiglas.si

Od nekdaj so suhe mesnine iz celih kosov mesa ponos kmetij. Izvirni izdelki iz svinjskega stegna, slanine, vratovine ter izdelki iz govejega, divjačinskega mesa in mesa drobnice bogatijo našo dediščino. Z novimi praktičnimi in teoretičnimi znanji o sušenju in dolgotrajnem zorenju bodo izdelki še kakovostnejši. Izvirni izdelki iz svinjskega stegna, slanine, vratovine ter izdelki iz govejega, divjačinskega mesa in mesa drobnice bogatijo našo dediščino.

168 strani, brošura, 17 × 23 cm

13,50 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

GORENJSKI GLAS	POKLICNI MASKER	KLAVIRJU PODOBNO GLASBILO	MODE-RATORKA BAŠ	KARTA PRI TAROKU	DREVORED	LADO JAKŠA	DEL SKELETA	NASELJE V SOŠKI DOLINI	GORENJSKI GLAS	ŽAGAN LES S KVAD-RATNIM PREREZOM	PRILOGA ČASNIKA DELO	ZDRAVSTVE-NA SLUŽBA	KATJA TRATNIK	SMUČIŠČE V ZDA	IGRALKA NIELSEN
PRIPRAVA ZA PRI-PENJANJE PERILA NA VRV									RUSKA PRESTOL-NICA	20					
ŽENSKI OBESEK NA VERIŽICI			18						GRŠKI KIPAR / SIGNAL ZA NEVARNOST						
IMIDŽ						MODEL VOZILA VW / LETALO	14						IVAN TAVČAR / GASILNO SREDSTVO		
NATAŠA BOKAL			ISLAMSKI TEOLOG / ZBADLJIVA ČRTICA								ŠIVANKA / POSODA ZA PEPEL, ŽARA			10	
KRAJ NAD REKO NA HRVAŠKEM	1						DENARNA ENOTA / DESETINA DEKAGRAMA							PREČNI TRAM V OSTREŠJU	RADIJ
PISA-TELJICA PEROCI				PREDUJEM	IGRALEC SAMOBOR / OTOK V POLINEZIJI					DELOVNO PODROČJE / DRŽAVA V INDIJI					
MIŠICA VRTILKA						19		DECIMALNI DEL LOGA-RITMA				12			
GORENJSKI GLAS	JEDRO, BISTVO	SLIKARKA KOBILCA / RIBIŠKI KAVELJČEK						SEČ	REKA V NEMČIJI / PEVKA JERONČIČ						RIBJE JAJČECE
BOJAZEN	26					NADLEŽNA ŽUŽELKA		15			AMERIŠKI PISATELJ (EDGAR ALLAN)	ATEK, OČKA / URADEN SPIS		22	
MESTO V ITALIJI / VIŠINSKA TOČKA				27		ČISTO PREMO-ŽENJE	ŽELEZNIŠKA ZAPORNICA / IZD. GLINA-STE POSODE				5		NICOLE KIDMAN / VLADO ILIEVSKI		

SESTAVIL: F. KALAN	KEM. SILA, KI VEŽE ATOME V MOLEKULE	JULIJ (STAR.)	PODROČJE SPOPADA VOJSKE	OLIVER MLAKAR	RAČJI MLADIČ	AMERIŠKA PLOŠČIN-SKAMERA	GORA V JULIJCIH				RUSKI DIKTATOR (JOSIF)						OBOD SLIKE				
ANTIČNA GLINENA POSODA				4			STAR IZRAZ ZA VRV / SPONA, VEZ				ROMUNSKO TERENSKO VOZILO	PRAVO-SLAVNA VERSKA PODOBA		3				MORALA			
DOMAČA LEKARNA									9			TRDA KOVINA (Ir)	TOMAŽ NAGLIČ / ORGJE (KNJIŽNO)								
ILOVICA				PRAŠIČJI PODOČNIK						SL. IGRALKA (TANJA) / TONSKI NAČIN		7									
KRAJ PRI ZADRU				HERCEGO-VEC / NARAMNICE (STAR.)	23			FR. SKLA-DATELJ (JACQUES)	REKA V SRBIJI / IGNAC PO DOMAČE												
KRAJ NA KOSOVU						OPOJNA PIJAČA IZ GROZDJA					DEDALOV SIN / KANADSKI PEVEC (BRYAN)										
TEPČEK			21		POMOR, POBOJ	JAPONSKA NABIRALKA BISEROV	LIRSKO-EPSKA PESEM / NEON							NAZIV ZA FEVDAL-NEGA GOS-PODA	SL. KOREO-GRAF (IKO)						
ELVIS PRESLEY	25		VODNA RASTLINA / KLAVDIJ TUTTA					17		AVSTRALSKI DIVJI PES		28									
METRONOM (KNJIŽNO)									SLOVENSKI HOKEJIST (MARCEL)	GR. JUNAK, AJAS / KOSTNI LOK NAD OČMI											
MODEL VOZILA OPEL		29					NOSILEC OSTREŠJA				24	RIMSKI HIŠNI BOG / ZARE-BRNICA			6						
MESTO V RUSIJI													DENIS ISTOMIN / ILUSTRA-TOR								
DOMINIK KOZARIČ									8		OTOK PRI IRSKI / KRAJ PRI V. LAŠČAH										
NOVOZE-LANDSKI DOMAČINI														GORLJIV PLIN	ZGORNJA OKONČINA						
NOTES Z NASLOVI																					
NADZEMNI DEL REPE										2		ILUSTRA-TOR MAVEC / OKRAS NA ANTIČNIH STEBRIH									
BAKANAL ISTOK ORTNEK SAALE TRANI									TRNEK (KNJIŽNO)	ZAPIS PO PRIPOVEDI / RUS. PISEC (ANTON)				30							
OKO, OČESCE (MANJŠ.)													TANTAL / IGRALKA IVANIČ								
KRAJ PRI KOPRU														13	RIBJA KOŠČICA						
IVAN HRIBAR										16	SKAND. MOŠKO IME / SILVO TERŠEK										
AMERIŠKI IGRALEC (KEVIN)																					
OUT (SL. ZAPIS)												STAR SLOVAN	11								

Nagrade: 1. nagrada: darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR, 2. in 3. nagrada: knjiga Več kot sanje/Jaz, midva, mi

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do torka, 30. novembra 2021, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

	1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30	

Prehodili Jeseniški cirkl

Krožno pot med kočami PD Jesenice je letos prehodilo šestindvajset planincev.

Urša Peternel

Jesenice – Planinsko društvo (PD) Jesenice je leta 2017 zasnovalo pohodniško pot, ki so jo poimenovali Jeseniški cirkl. Pohodniki morajo prehoditi krožno pot po petih jeseniških planinskih postojankah, ki so Erjavčeva koča in Tičarjev dom na Vršiču, Zavetišče pod Špičkom, Koča pri izviru Soče v Trenti in Koča na Golici. Lani so pot razširili še na vrh Golice v Karavankah in Sleme na Vršiču, za bolj izkušene planince pa sta neobvezna vrhova Jalovec in Prisank. Udeleženci zbirajo žige in jih zatem pošljejo v pisarno društva, ob koncu sezone pa vsem, ki so pot prehodili, podelijo diplome. Letos je pot prehodilo 26 udeležencev, ki sta jima na zaključnem srečanju v Koči na Golici diplome in praktične nagrade izročila predsednik Planinskega društva Jesenice Vlado Hlede in organizatorka akcije Maja Perko. Kot je povedal Vlado Hlede, razmišljajo, da bi v prihodnje v pot vključili še planino Zapotok v Trenti.

Del pohodnikov, ki so letos prehodili Jeseniški cirkl, to je krožno pot med petimi jeseniškimi planinskimi postojankami / Foto: Miro Koder

KINO SPORED

CINEPLEXX, KRANJ

Sobota, 20. 11.
19.45 IZGANJALCI DUHOV: ZAPUŠČINA
17.30 SPENCER
15.50, 18.20, 20.00 JUŽNI VETER – POSPEŠEK
15.30 MOJ SIN
17.30, 20.30 VEČNI
16.10 TOMA
21.00 DUNE: PEŠČENI PLANET
19.00 VENOM 2
20.50 NI ČAS ZA SMRT
16.00, 18.00 PRI ADDAMSOVIH 2, sinhro.
15.40 TAČKE NA PATRULJI: FILM, sinhro.

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 19. 11.
20.00 SPENCER

Sobota, 20. 11.
18.00 NELLY RAPP: AGENTKA ZA POŠASTI
20.00 SPENCER

Nedelja, 21. 11.
17.00 NELLY RAPP: AGENTKA ZA POŠASTI
19.00 SPENCER

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 19. novembra
16.00 Literatura pod žarometi: Ivan Sivec in Ana Jud (v Stolpu Škrlovec)

Sobota, 20. novembra
10.00 Gledališče AEIOU: TI IN JAZ (v dvorani PGK)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA JESENICE

Petek, 19. novembra
19.30 34. Čufarjevi dnevi: Zaključek festivala s podelitvijo nagrad in plaket Toneta Čufarja ter predstavitev biografije Milene Zupančič. Pogovor vodi Janez Dolinar.

Nedelja, 21. novembra
10.00 Matineja: Čarodej Toni

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

PETKOVA PRIREDITEV
Izvaja: Sand tale, Uliana Dorofeeva
PALČICA
Petek, 19. november 2021, ob 17.30
OKC Krice Krace, Tomšičeva 14

SOBOTNA MATINEJA
Izvaja: Gledališče AEIOU
TI IN JAZ
Sobota, 20. november 2021, ob 10.00
Prešernovo gledališče Kranj

www.pgk.si

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE · MESTNA OBČINA KRANJ · Gorenjski Glas · triglav

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

BANJA VRUČICA: 10.–17. 12., **PRIJAVE TUDI ZA TURISTIČNE BONE:** STRUNJAN, BERNARDIN, ŠMARJEŠKE TOPLICE, RADENCI. **www.rozmanbus.si**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Mavška tržnica z bogato ponudbo vina

Mavčiče – Pred Zadružnim domom v Mavčičah lahko v petek, 26. novembra, od 16. do 18. ure na lokalni eko in konvencionalni Mavški tržnici nakupujete domače pridelke in izdelke: vino, mošt, med, jabolka in drugo sadje, zelenjavo, olje, moko, testenine, piškote, mleko in mlečne izdelke, mesnine ... Naročila, ki ste jih predhodno oddali pri ponudnikih, lahko prevzamete med 16. uro in 17.30. Organizator tržnice je Društvo Sorško polje v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Mavčiče, KD Simona Jenka – Šmonca, ŠD Mavčiče in PGD Mavčiče, za vse dodatne informacije lahko pišete na matjaz.jerala@siol.net.

»Božički« že pridno polnijo škatle

Kranj – Minuli teden se je začela 10. vseslovenska dobrodelna akcija Božiček za en dan, v okviru katere zbirajo darila za socialno šibkejše otroke in starostnike. Gre za neprofiten projekt, izpeljan s strani prostovoljcev, za njim pa stoji Zavod 364. Akcija je zasnovana tako, da si darovalec po registraciji na spletu na seznamu izbere prejemnika ter mu v zavito in okrašeno škatlo od čevljev pripravi darilo. Prejemnike določijo s pomočjo centrov za socialno delo, šol, vrtcev, materinskih domov, domov starejših in drugih ustanov. Organizatorji so do včeraj objavili sezname z 9505 otroki in mladostniki ter 3363 starostniki, pri čemer jih je bilo brez »božička« več kot 2100, tako da si darovalci še vedno lahko izberejo obdarovanca. Darila bo na zbirnih mestih možno oddati do konca novembra. Na voljo je več kot sedemdeset lokacij. Na Gorenjskem so prevzemna mesta v Kranju, Škofji Loki, Radovljici, Lescah, na Jesenicah, v Tržiču, Preddvoru, Kamniku, Domžalah in Medvodah. Darila iz vse Slovenije bodo nato prepeljali v centralno skladišče, kjer bodo preverili njihovo ustreznost in jih dostavili do ustanov, ki jih bodo razdelile prejemnikom.

LOTO

Rezultati 92. kroga – 17. november 2021
2, 10, 15, 18, 25, 28, 36 in 7

Loto PLUS: **3, 5, 7, 13, 28, 31, 32 in 36**
Lotko: **6 6 4 7 2 0**

Sklad 93. kroga za Sedmico: **1.460.000 EUR**
Sklad 93. kroga za PLUS: **550.000 EUR**
Sklad 93. kroga za Lotka: **210.000 EUR**

Gorenjski glas
nagrajuje zvestobo.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Drage naročnice in naročniki, bliža se konec leta, ko bomo že četrto leto zapored iz naročniške baze izžrebali šest prejemnikov lepih nagrad. Glavna nagrada je pralni stroj Electrolux, podelili bomo še pet paličnih mešalnikov Bosch. V žrebanju za palične mešalnike bodo sodelovali vsi naročniki, ki so na Gorenjski glas naročeni najmanj eno leto, v žrebanju za pralni stroj pa vsi naročniki, ki so na Gorenjski glas naročeni najmanj deset let.

5 x palični mešalnik Bosch
1 x pralni stroj Electrolux

Splača se biti del naše velike družine naročnikov!

Za sodelovanje v žrebanju vam ni treba storiti ničesar Žrebanje bo potekalo v sredo, 15. 12. 2021, nagrajenci pa bodo v Gorenjskem glasu objavljeni v petek, 17.12.2021.

Naročite se na Gorenjski glas, pokličite 04/201 42 41 ali pišite na narocnine@g-glas.si.

sreda, 24. 11. 2021 ob 20.00
prenos RTV Slovenije

Karitas
www.karitas.si

Teden Karitas
22. 11. do 28. 11. 2021

BREZPLAČNA OBJAVA

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

POSESTI

KUPIM

ZAZIDLJIVO nepremičnino za gradnjo enostanovanske hiše, od 500 do 1000 m², v okolici Kranja, Škofje Loke ali Medvod, tel.: 031/467-406 21002822

LOKA NEPREMIČNINE
LOKA NEPREMIČNINE d.o.o.
Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka
gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00
e-mail: info@loka-nepremicnine.si

fesst
FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

RENAULT Megane 1.4 E, letnik 1997, cena po dogovoru, tel.: 051/602-441 21002836

SUBARU Impreza 16, letnik 2012, prvi lastnik, prevoženih 170.000 km, in 4 platišča, tel.: 041/907-000 21002834

KUPIM

ODKUP vozil v okvari ali poškodovanih. Avto Tojos, Tomislav Josipovič, s.p., Drulovka 23a, Kranj, tel.: 031/629-504 21002670

VW Golf disel, serija 4 ali 5, in prodam bikca, težkega 370 kg. Višelnica 15, Zg. Gorje, tel.: 031/604-918 21002853

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

MALO rabljene zimske gume, dimenzije 205 60 R16, tel.: 031/678-828 21002827

1 komplet (4 kosi) litih al. avto. obročev, kot nov, dim. gume 195/50 R15, na 4 vijake, 10 EUR, tel.: 041/422-451 21002814

ALU platišča z zimskimi gumami 165/65 R14, M + S, tel.: 040/814-779 21002819

KOMPLET 4 gum na platiščih 185 x 65 x R15, ugodno, tel.: 041/726-364 21002843

STROJI IN ORODJA

PRODAM

GLAVO elek. čevljarskega stroja Durop in moške srajce, št. 41, tel.: 04/25-03-289, 051/415-568 21002817

OBŽAGOVALNIK desk in elektromotor, bencinski za kosilnico, tel.: 031/771-915 21002855

SNEŽNO frezo Gorenje Muta, priklop na 2 vijaka, cena 220 EUR, tel.: 041/677-605 21002839

KUPIM

TRAČNO pant žago za deske in stoječo vrtalko na jermene, tel.: 041/608-765 21002840

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

12 m² 3-mm stekla in rabljena okna ter vrata, tel.: 04/59-61-902, 031/724-542 21002831

STREŠNIKE Vesna, nove, mere 42 x 34, po polovični ceni, tel.: 059/014-340 21002857

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 21002664

KOSTANJEVA drva, cena 39 EUR za meter, tel.: 041/214-500 21002838

SUHA bukova in mešana drva, tel.: 031/826-621 21002809

SUHA brezova drva, metrska ali razžagana, cena 65 EUR m³, možna dostava, tel.: 030/601-414 21002849

SUHA bukova in mešana drva, metrska, tel.: 040/616-848 21002856

STANOVANJSKA OPREMA

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

NOV hladilnik znamke Liebherr, cena 200 EUR, tel.: 04/20-12-483, 040/773-232 21002829

OGREVANJE, HLAJENJE

PODARIM

TERMOAKOMULACIJSKO peč, 3 kw, tel.: 040/814-779 21002818

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, značke, kovance, slike, srebrnino, luči, zastave in drugo, tel.: 068/173-293 21002807

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936 21002668

KNJIGE, PUBLIKACIJE

IŠČEM

PODARITE odvečne knjige. Pokličite, pridem z veseljem jih odpeljem in ohranim, tel.: 030/996-225 21002828

STRIPE, kriminalke, znanstveno fantastiko in podarim vesterne, tel.: 070/352-438 21002860

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE različne velikosti in motivi, prodam s 50-odstotnim Miklavževim popustom. Lepo darilo, tel.: 040/567-544 21002820

STARINE

PRODAM

LESENA kolesa, skrinjo, komat za konja z jermeni, tehtnico na uteži in ročno škoporeznico, tel.: 031/609-825 21002824

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

OTROŠKI voziček Stokke, odlično ohranjen, siv, z vsemi dodatki, cena 400 EUR, tel.: 031/325-326 21002833

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

NAKLADALKO Sip 25 m³, cepilec drv, bazen za mleko, 300 litrov, in prevozni bazen, 200 litrov, tel.: 041/481-588 21002816

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

KUPIM

TRAKTOR, lahko s priključki, in mini bager, lahko tudi v okvari, tel.: 031/500-933 21002686

TRAKTOR in ostalo mehanizacijo, tel.: 031/238-649 21002808

PRIDELKI

PRODAM

DOMAČO čebulo in korenje, tel.: 041/517-551 21002841

KROMPIR, beli in rdeči, česen, čebulo belo in rdečo, bukova in hrastova drva, kosilnico BCS 127 ter bikce in telice mesne pasme, po izbiri, tel.: 031/585-345 21002788

KROMPIR, krmilni, Komenda, tel.: 041/415-044 21002842

REPO za krmo ali kisanje, lahko olupljeno, tel.: 041/347-248 21002844

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

2 ČB bikca, stara 3 tedne, tel.: 041/350-423 21002845

2 telički mesne pasme, pašni, stari pol leta, tel.: 031/371-486 21002858

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave in črne pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113 21002667

BIKCA LIM/ČB, starega 12 dni, in teličko LS/ČB, staro 10 dni, tel.: 031/559-796 21002846

BIKCA simentalca, starega 10 dni, tel.: 031/568-144 21002859

DOMAČE meso od telička, krave in pujska, po ugodni ceni, tel.: 041/851-862 21002810

KOKOŠI – leghorn, rjave, jerebičaste, zelenojajčne bele, štajerke – prodamo in dostavljamo. Kmetija Šraj, Čadramska vas 19, 2319 Poljčane, tel.: 031/751-675 21002696

KRAVO simentalko, brejo, staro štiri leta in pol, tel.: 031/483-156 21002821

KRAVO s teletom, telico 420 kg in bikca 250 kg, oba LS pasme, tel.: 070/701-991 21002823

KRAVO simentalko, brejo, staro 4 leta in pol, tel.: 031/483-156 21002826

PRAŠIČE, težke od 120 do 180 kg, in izločene svinje do 300 kg, možnost dostave, tel.: 041/455-732 21002671

TELICO simentalko tik pred telitvijo, tel.: 031/635-437 21002832

TELIČKE simentalke, stare 6 mesecev, tel.: 040/186-141 21002813

TELIČKE po izbiri, težke od 150 do 250 kg, tel.: 031/615-456 21002850

TELIČKO simentalko, staro 3 mesece, tel.: 041/955-080 21002830

KUPIM

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081 21002666

OSTALO

PRODAM

MESO mladega bika mesne pasme, krmljen s senom, tel.: 031/866-426 21002837

POLOVICO prašiča, krmljen z domačo hrano, tel.: 051/398-218 21002852

ULEŽAN hlevski gnoj, možna dostava, tel.: 031/676-235 21002767

ULEŽAN hlevski gnoj, tel.: 041/901-888 21002835

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

IZBERI, d.o.o., Dunajska c. 5, Lj., išče raznašalce časopisa (s.p., dopolnilna dejavnost) na območju Kranja in okolice, Škofje Loke in okolice, Cerkelj na Gor., Radovljice, Lesc in Bleda (center). Dodatne informacije: zaposlitve@izberi.si, tel.: 040/889-577 21002707

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 21002665

Nagrajenci križanke Gorenjskega glasa z geslom **PRESENETITE DOMAČE Z DOBROTAMI**, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 5. novembra 2021, so: Manca Retelj z Zgornjega Jezerskega, ki prejme 1. nagrado (darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR), **Boštjan Zorman** iz Cerkelj in **Milena Toni** iz Mavčič, ki prejmeta 2. nagrado in 3. nagrado (knjiga Zdravje in jaz – Prijatelja). Nagrajencem čestitamo!

Zaposlimo

Žičnice Vogel Bohinj, d.o.o.
zaposluje za čas zimske sezone z možnostjo podaljšanja, delavce (m/ž) na smučišču (strojnik, strežnik, sprevodnik, nadzornik, reševalec) in v gostinstvu (kuhar, natakar, pomočnik v gostinstvu, sobarica, čistilka, oskrbnik).

Naslov: **info@vogel.si**; tel.: **04 5729 721**

ŽIČNICE VOGEL BOHINJ, d.o.o., Ukanc 6, BOHINJSKO JEZERO

NOVO

Ob 30-letnici samostojnosti Slovenije

Avtor knjige Branko Celar kot dober poznavalec problematike državnih meja in reševanja mednarodnih mejnih sporov v treh poglavjih opisuje »trilogijo« vzpostavljanja slovenskih meja.

520 strani, vsebuje 250 fotografij in zemljevidov. Redna cena knjige je 38 evrov, za naročnike in bralce Gorenjskega glasa je cena knjige le

32 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Poštnina se zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Tradicija izdelovanja suhih mesnin bogati našo kulinarično ponudbo. Knjiga je namenjena vsem, ki želijo obogatiti svoja praktična znanja o pripravi mesa ter izdelovanju klobas, salam in želodcev.

Cena knjige je 12 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Če na vaše rolete in okenske police sedajo različni ptički, ki iščejo zavetje pred mrazom, boste s tem priročnikom lahko natančno določili, za katerega ptička gre. Pernati obiskovalci so prikazani v naravni velikosti, zato pri prepoznavanju skoraj ne more priti do pomot.

Cena knjige, ki je lahko tudi lepo darilo, je 9,90 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija – po zelo ugodni ceni. LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163 21002786

ZASEBNI STIKI

IŠČEM izobraženega upokojenca, starega do 70 let, za gore, kolo, morje, potovanje, kulturo, tel.: tisa135@gmail.com 21002812

www.gorenjskiglas.si

SEM 36-letni fant, ki ima redno službo. Iščem mamico ali dekle za resno vezo. Bodi stara od 30 do 45 let. Če si poštena in iskrena, kot sem jaz, me pokliči na tel.: 070/125-670 21002848

RAZNO

UPOKOJENKI nudim brezplačno stanovanje v zameno za pomoč starejši osebi, tel.: 031/451-822 21002825

ZBIRAM in odvažam odpadno železo, aluminij, inox, baker, odvoz brezplačen, tel.: 070/385-956 21002847

PRODAM

300-litrski inox sod za vino, tel.: 041/387-698 21002854

AKOMULATORSKI vrtalnik, računalniški stol in zložljivo posteljo, tel.: 040/705-145 21002811

INOX sod za vino, s pipo, 200 l, s fiksnim podstavkom, tel.: 041/505-621 21002851

NAMIZNI nogomet, nastavljiv, nov, še v embalaži, š. 118, v. 88 g 68, masiven, tel.: 040/351-342 21002815

ZAHVALA

Ob smrti moje mame

Frančiške Žefran

se zahvaljujem vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sodelavcem Iskre Pro Kranj, posebno pa še Domu starejših občanov Preddvor in pogrebni službi Navček.

Sin Marjan z družino

ZAHVALA

V 96. letu starosti se je od nas poslovila naša draga mama, stara mama, prababica in sestra

Rozalija Bitenc

p. d. Štefetova mama iz Hraš

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, kolektivu Resman iz Nakla, Vilminim sodelavkam za izrečena sožalja, za darovane svete maše, sveče, cvetje ter darovanje za cerkev. Hvala za lepo opravljen cerkveni obred gospodu župniku Pavlu Okolišu iz Preddvora in Srečku Vončini, pogrebni službi Navček, nosačem in pevcem za zapete žalostinke. Topla zahvala gre Francki Rozman in Polonci Jekovec za lepe pesmi in molitve. Vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči vsi njeni
Hraše, 26. oktobra 2021

ZAHVALA

Zapel je zvon tebi v slovo,
tiho odšel si od nas,
ostal boš v naših srcih za vedno,
dokler se v večnosti ne snidemo.

V ponedeljek, 15. novembra 2021, smo na zadnjo pot pospremili dragega moža, očeta, deda, brata, strica

Stanislava Delavca

s Kokrice pri Kranju

Iskrena hvala njegovi osebni zdravnici, zdravnikom in osebju Bolnišnice Jesenice, gospodu župniku Klunu, pogrebni službi Navček, pevcem, molitveni skupini, za vse podarjene svete maše, sveče, izrečena sožalja in vsem, ki ste ga spremljali na zadnji poti. Dragi ati, počivaj v miru!

Žalujoči tvoji domači

ZAHVALA

In v srcu vedno tlel spomin bo,
ki ga sapa smrti ne upihne.
Radost, v večnost nežno vtkana,
naj ob misli nate vselej vznikne.

Za vedno se je od nas poslovil dragi mož, oče, dedek in pradedek

Maks Brezar

iz Kranja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, besede tolažbe, podarjene sveče in cvetje. Posebna zahvala vsem, ki ste bili z nami ob njegovem zadnjem slovesu, prav tako pa tudi pogrebni službi, pevcem, izvajalcu Tišine ter gospodu župniku Sebastijanu Cerku za pogrebni obred. Za ves njegov trud se zahvaljujemo dr. Bečanu, prav tako pa tudi dr. Lopuhovi za izjemno sočutno pomoč ob urah slovesa. Hvala vsem, ki ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči vsi njegovi

OSMRTNICA

Tiho zvezda se utrne,
rože sanjajo o sreči,
roka spi v tvoji roki,
naj ti veter
mojo pesem poje ...

V 94. letu starosti je v objemu doma nepričakovano zaspala naša predraga mama

Breda Blaznik

Od nje se bomo poslovili
v soboto, 20. novembra, ob 15. uri s sveto mašo
na mestnem pokopališču v Škofji Loki.
Žara bo od 10. ure v tamkajšnji poslovilni vežici.

Mama, hvala za vse.

ZAHVALA

Ko prebujalo se je jutro,
tiho si odšel ...
Ostali so sledovi tvojih rok,
prazen dom in dvorišče.

V 98. letu starosti je Bogu zaspal

Anton Škerjanec

iz Dorfarjev

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste se številno poslovili od njega. Hvala za darovane sveče, svete maše in prispevke za župnijsko cerkev. Iskrena hvala vaščanom in dobrim sosedom, hvala PGD Žabnica in govorniku Domnu. Posebna zahvala župniku g. Aliču za pogrebni obred in molitve.

Sin Peter, hčerka Mira z družino, sestra Manca in ostali sorodniki

---

OSMRTNICA

V 88. letu starosti se je od nas poslovila naša draga

Ivana Sodnikar

rojena Škrab, iz Stražišča pri Kranju

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 20. novembra 2021, ob 11. uri na pokopališču v Kranju. Žara bo na dan pogreba od 9. ure dalje v tamkajšnji poslovilni vežici.

Vsi njeni

V SPOMIN

Dne 17. novembra 2021 je minilo leto, odkar si nas prezgodaj zapustila, draga žena, mati in babica

Zlata Ajdovec

Hvala vsem, ki se je spominjate in prižgete svečko.

Mož Florjan, hčerki Vanja in Mojca ter vnuki Domen, Vesna in Florjan

---

ZAHVALA

Srce je omagalo,
dih je zastal,
a na njega spomin
bo večno ostal ...

V 91. letu starosti se je od nas za vedno poslovil

Dragotin Čepin

iz Kranja

Iskreno se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče. Še posebej se zahvaljujem dr. Ravniharjevi iz ZD Kranj, osebju Klinike Golnik in osebju Bolnišnice Jesenice za vso strokovno oskrbo in nesebičen trud. Zahvala tudi pogrebni službi Akris in Komunali Kranj, gospodu župniku za pogrebni obred, pevcem Zupan in trobentaču. Še enkrat hvala vsem, ki ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči: sin Bojan z družino

Naj bo vse leto domača hrana

Naj bo hrana iz lokalnega okolja na mizi vse leto, je glavno sporočilo današnjega dneva slovenske hrane in projekta Tradicionalni slovenski zajtrk, s katerim krepijo zavedanje o pomenu lokalno pridelane hrane in zdravih prehranskih navad.

Cveto Zaplotnik

Tradicionalni slovenski zajtrk / Foto: arhiv ČZS

Kranj – Danes, v petek, je dan slovenske hrane, na ta dan bodo v vrtcih, osnovnih šolah in zavodih za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami postregli s tradicionalnim slovenskim zajtrkom – kruhom, mlekom, maslom, medom in jabolkom. S tovrstnimi zajtrki je pred enajstimi leti začela Čebelarska zveza Slovenije, danes pa je to vseslovensko gibanje za lokalno pridelano hrano, pri katerem sodeluje petnajst vladnih in nevladnih organizacij. »To je več kot zajtrk, gre za vzgojo bodočih potrošnikov,« pravi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Jože Podgoršek in poudarja, da moramo vzgojiti generacijo, ki bo verjela, da je domača hrana vredna zaupanja.

V Tradicionalni slovenski zajtrk naj bi bilo letos vključenih 310.200 otrok, vzgojiteljev in učiteljev, dejansko število pa bo manjše za število otrok, ki se šolajo na daljavo.

Več lokalne hrane v javne zavode

Na kmetijskem ministrstvu si želijo, da bi več lokalne hrane ponujali javni zavodi vse leto, ne le na dan slovenske hrane. Kot pravi minister, zavodom to omogočata tudi dve zakonski novosti. Po zakonu o javnem naročanju javnim zavodom od 1. januarja prihodnje leto za naročila do vrednosti 214 tisoč evrov (brez DDV) ne bo treba upoštevati postopkov javnega naročanja, vendar pa bodo morali pri naročanju upoštevati 12-odstotni delež ekoloških živil in 20-odstotni delež živil iz shem kakovosti. Druga novost izhaja iz spremenjenega zakona o kmetijstvu, po tem zakonu bodo nadzor nad izvajanjem javnih naročil izvajali kmetijski inšpektorji.

Hrana brez kilometrov

»Temeljno poslanstvo kmetijstva mora ostati pridelovanje hrane, a pri hrani iz domačega okolja odpade na tisoče kilometrov in morskih milj prevoza,« ugotavlja predsednik kmetijsko-gozdarske zbornice Roman Žveglič, ki predlaga, da bi tradicionalni zajtrk iz vrtcev in osnovnih šol razširili tudi na bolnišnice, domove za starejše in ostale javne zavode.

»Potrošniki, zahtevajte od svojega trgovca sadje in zelenjavo slovenskega porekla. Tovrstno sadje in zelenjava za razliko od uvoženega ni prepotovalo na tisoč kilometrov, obrano je bilo v optimalni zrelosti, zaradi bližine pridelave tudi ni potrebe po tretiranju s sredstvi za izboljševanje obstojnosti,« pravi predsednik zadružne zveze Borut Florjančič, ki predlaga, da bi Tradicionalnemu slovenskemu zajtrku dodali še zgodbo o tradicionalnem kmečkem obroku, ki bi vključeval ajdove žgance, prežganko, kislo mleko in proseno kašo z jabolki.

Organizirano do javnih zavodov

V zbornici kmetijskih in živilskih podjetij so s katalogom živil za javno naročanje organizirano pristopili do javnih zavodov, v sodelovanju s podjetji pa že več let pripravljajo nabor živil z izboljšano in ugodnejšo hranilno sestavo. Gre za živila, ki imajo zaradi spremenjene recepture manj sladkorja, soli in nasičenih maščob ali več prehranske vlaknine, vitaminov in mineralov.

Med završeno hrano je dve petini užitne

Projekt Tradicionalni slovenski zajtrk je pomemben tudi za ozaveščanje o ravnanju s hrano in za zmanjševanje količine odpadne hrane. Po zadnjih statističnih podatkih v Sloveniji na leto zavržemo 68 kilogramov hrane na prebivalca, med to hrano je kar dve petini užitne, ugotavlja minister za okolje in prostor Andrej Vizjak in dodaja, da odpadna hrana povzroči kar sedem odstotkov emisij toplogrednih plinov.

V Čebelarski zvezi Slovenije se zavzemajo, da bi dan slovenske hrane spremenili v teden slovenske hrane in da bi ga nadgradili s tipičnimi slovenskimi jedmi.

Vse več ljudi zajtrkuje

»Navade prehranjevanja se izboljšujejo,« ugotavlja Marjeta Recek z ministrstva za zdravje in navaja podatke: več kot polovica otrok in mladostnikov zajtrkuje vsak dan, skoraj dve petini mladostnikov in približno polovica odraslih uživa sadje vsak dan, za uživanje zelenjave je ta delež nekoliko nižji – pri mladostnikih 36-odsoten in pri odraslih 45-odstoten.

vremenska napoved

Danes in jutri bo pretežno jasno z jutranjo meglo. V nedeljo se bo v gorah pooblačilo, drugod bo še nekaj sonca. Po nižinah bo dopoldne še vztrajala megla.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK	SOBOTA	NEDELJA
0/11 °C	–1/12 °C	–2/12 °C

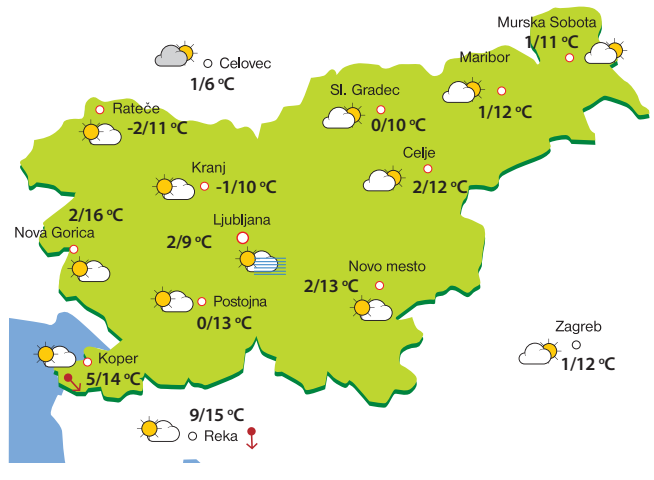

Ločili bodo novi in zgodovinski del

V Arboretumu bodo novi vhod in načrtovano oranžerijo povezali s potjo, ki bo betonirana in tako prijazna tudi uporabnikom na vozičkih in drugim obiskovalcem v vseh vremenskih razmerah.

Jasna Paladin

Volčji Potok – Arboretum Volčji Potok skupaj z ustanoviteljem, ministrstvom za kulturo, in ob podpori Zavoda za varstvo kulturne dediščine te dni zaključuje prvi sklop ureditve t. i. novega Arboretuma – panoramsko pot, s katero bodo povezali vhod v park in območje stare uprave.

Betoniranje poti bo končano v teh dneh, za obiskovalce pa jo bodo uradno odprli spomladi.

»Pot v dolžini približno šeststo metrov bomo utrdili z betonom, z njo pa povezali vhod in načrtovani rastlinjak oziroma oranžerijo, ki jo bomo prihodnje leto postavili ob stavbi stare uprave. Tam bomo uredili tudi nekakšen trg. Na tem območju nameravamo uvesti nekoliko sodobnejše programe za naše obiskovalce, betonska pot, ki bo tudi primerno osvetljena, bo bistveno prijaznejša tudi invalidom, prav tako nam bodo nove površine omogočale izvedbo prireditev skozi vse leto in v vseh vremenskih pogojih,« nam je povedal direktor Arboretuma Volčji Potok Aleš Ocepek in dodal, da je vrednost ureditve poti 115 tisoč evrov, strošek pa bo v celoti plačalo ministrstvo.

Poudaril je še, da bo to tudi edina betonirana pot v parku in da druge ostajajo peščene. Del levo od drevoreda se bo tako postopno razvil v novi del parka, desna stran pa bo v celoti ostala zgodovinska, poudarjajo v Arboretumu.

Pomoč občine ob rojstvu otroka bo višja

Marjana Ahačič

Radovljica – Radovljiški občinski svet je v sredo na redni seji podprl osnutek novega odloka o enkratni denarni pomoči za novorojene otroke v občini Radovljica, po katerem se zvišuje vrednost pomoči, ki jo prejmejo starši novorojenčkov.

Trenutne vrednosti bonov zadnjih enajst let znašajo 130 evrov za prvega, 150 evrov za drugega ter po 200 evrov za tretjega in vsakega naslednjega otroka. Z osnutkom odloka pa je predlagana enkratna denarna pomoč v znesku 200 evrov za prvega, 250 evrov za drugega in 300 evrov za tretjega ter vsakega naslednjega otroka.

Novost, ki jo uveljavlja novi odlok, je tudi, da bodo starši namesto vrednostnih bonov za nakup potrebščin in oblačil v specializiranih otroških trgovinah prejeli denarno pomoč.

Starši so bili namreč doslej pri unovčevanju bonov omejeni na specializirane otroške trgovine, izbrane z javnim naročilom, pa tudi časovno, saj je veljavnost bonov šest mesecev od dneva podelitve. Z enkratno denarno pomočjo, ki jo bo občina nakazala na osebni račun vlagatelja, pa bodo lahko časovno neomejeno razpolagali in prosto izbirali med ponudniki.